

SOPHIE VAN LLEWYN

SÂMBĂȚA ÎN CARE TOTUL S-A SCHIMBAT

„Minunat și
cu adevărat insolit.”
BBC World Service

LITERA

buzz
BOOKS

SOPHIE VAN LLEWYN

SÂMBĂȚA ÎN CARE TOTUL S-A SCHIMBAT

„Minunat și
cu adevărat insolit.”
BBC World Service

LITERA

buzz
BOOKS

SOPHIE VAN LLEWYN

SÂMBĂȚA ÎN CARE TOTUL S-A SCHIMBAT

„Minunat și
cu adevărat insolit.”
BBC World Service

LITERA

buzz
BOOKS

buzz BOOKS

Cărțile despre care toată lumea vorbește!

O colecție cosmopolită, locul de întâlnire a celor mai noi opere de ficțiune contemporană – romane aflate în topurile internaționale, premiate, ecranizate sau în curs de ecranizare, traduse în zeci de limbi – cărți provocatoare, pe care abia aștepti să le citești

SOPHIE VAN LLEWYN

SÂMBĂȚA ÎN CARE TOTUL S-A SCHIMBAT

Traducere din limba engleză
ANCA IRINA IONESCU

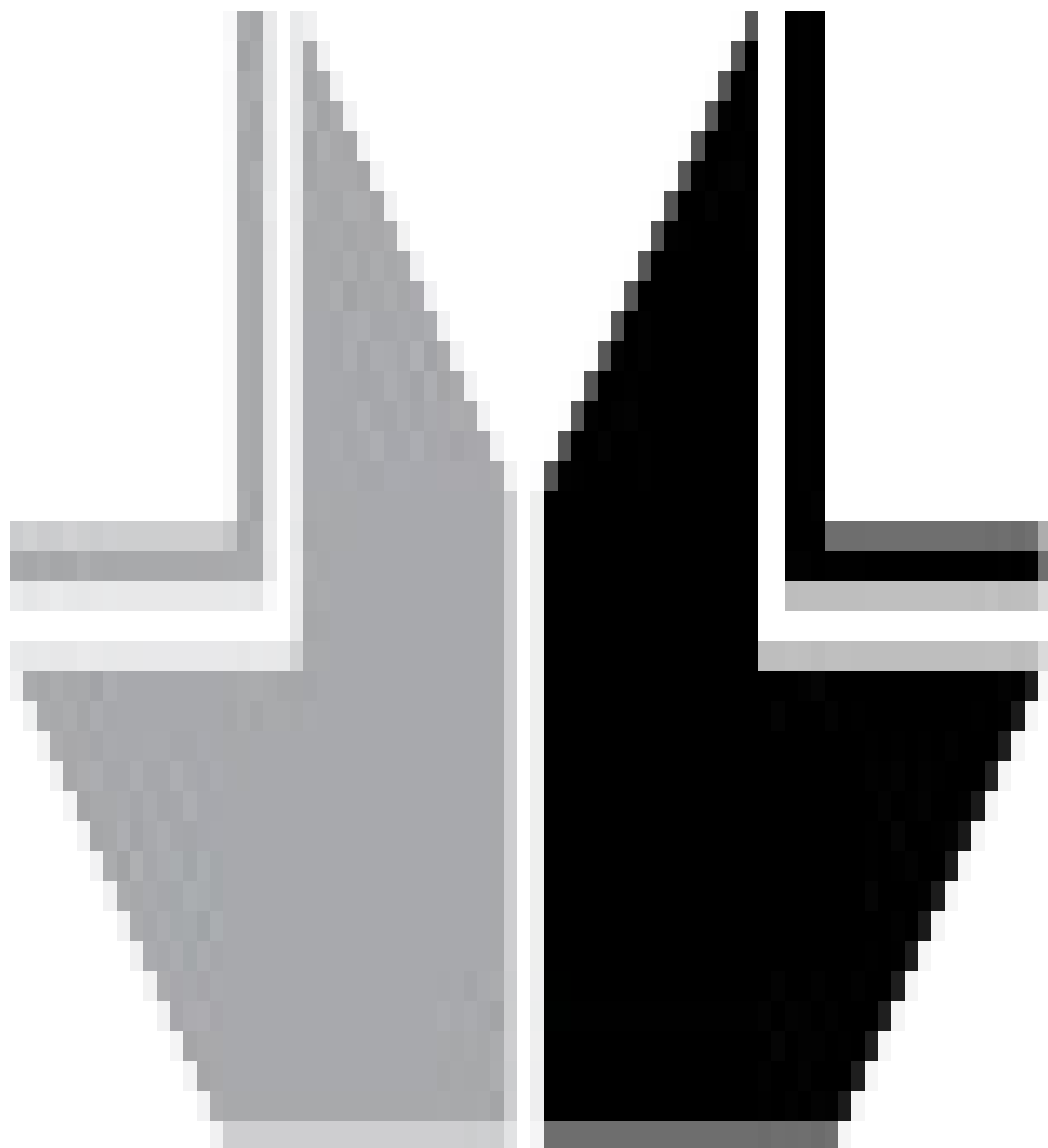
LITERA
București

Bottled Goods

Sophie van Llewyn

Copyright © 2018 Sophie van Llewyn

Ediție publicată prin înțelegere cu Fairlight Books Limited

LITERA

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Sâmbăta în care totul s-a schimbat

Sophie van Llewyn

Copyright © 2021 Grup Media Litera

pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Mihaela Serea

Corector: Ionel Palade

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată

de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

van Llewyn, Sophie

Sâmbăta în care totul s-a schimbat / Sophie van Llewyn; trad. din lb. engleză:
Anca Irina Ionescu. – București: Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7628-3

I. Ionescu, Anca Irina (trad.)

821.111

Tatălui meu și eroilor Revoluției române din 1989

Oamenii de jos din familia noastră

Când sună tanti Theresa, îmi fac lecțiile la istoria socialismului.

– Alina? Mama ta e acasă? mă întreabă.

– Nu, îi spun. Săptămâna asta lucrează în schimbul doi. Nu se întoarce decât la opt.

– Bine. Trec să te iau peste o jumătate de oră. Pune-ți ceva negru și niște pantofi solizi.

Și închide înainte să apuc să spun ceva.

O jumătate de oră mai târziu, claxonul înfundat al mașinii ei negre Volga, ca o sirenă de vapor, mă cheamă jos. Mașina are forme bine definite, voluptuoase. Pătura pufoasă de zăpadă de pe acoperișul ei mă duce cu gândul la o femeie cu linii rotunjite, care poartă pe cap o căciulă din blană de iepure. În Republica Socialistă România a anului 1967, mașina aceasta este un privilegiu al notabilităților Partidului, așa cum este unchiul meu, Petru. Mâna mătușii Theresa iese pe fereastra portierei șoferului. Când o flutură spre mine, la încheietura ei zornăie o jumătate de duzină de brățări de aur. În vârfurile degetelor ține un țigaret.

Vărul meu cel mai mare, Matei, ține între picioare o pușcă de vânătoare, așa că mă urc pe bancheta din spate, unde stă vărul meu cel mai mic, Adam. Între noi, pe tapițeria roșie, este o cutie pătrată cu un capac glisant, ca cele în care stau piesele de rummy. Strâmb imediat din nas. Aroma parfumului de trandafiri al mătușii mele nu acoperă mirosul de putrefacție.

– Ești îmbrăcată în negru? întreabă mătușa Theresa.

Îi arăt rochia din stofă închisă la culoare pe care o port sub paltonul gros.

– Bine, spune ea. Să nu deschizi cutia.

– Unde mergem? întreb. Și ce miroase așa?

– Mai întâi trebuie să cumpărăm niște flori, spune mătușa Theresa și ne duce la piața de legume. Să nu-i spui nimic mamei tale. Oamenii de jos din familia noastră nu merită să știe.

Matei se întoarce cu opt trandafiri albi și o coroană mică, la fel ca acelea pe care le primesc copiii premianți la sfârșitul anului școlar. Este împletită din crenguțe cu frunzulițe mici rotunde și verzi. Cinci garoafe de plastic sunt înfipite în ea ca niște pietre prețioase într-o coroană.

– Alina, Adam, deschideți, vă rog, geamul din spate, spune mătușa Theresa.

– Unde mergem? întreb din nou.

– La mănăstirea Sf. Gheorghe, răspunde ea.

Îmi clănțnesc dinții tot drumul până la mănăstire, aproape o oră. Religia nu este chiar interzisă, dar este ceva ce nu se practică în public și despre care nici nu se vorbește. Exact la fel ca și sexul.

Mergem câțiva kilometri pe un drum denivelat de pământ. Adam ține cu mâna cutia de lemn ca să nu cadă. Acum văd mănăstirea pe vârful unui deal. Mătușa Theresa trebuie să parcheze mașina, de aici mergem mai departe pe jos. Dar, spre surprinderea mea, nu se oprește și cotește la stânga, intrând în pădure. Mai mergem încă vreo zece minute pe o potecă îngustă și ne oprim într-o poiană, tăiată lângă un pârau înghețat. Recunosc locul. Vara este locul nostru preferat pentru picnic. În spatele lui se înalță un deal abrupt pe care cresc bujori roșii.

Matei umblă în portbagaj și scoate două hârlețe. Se îndreaptă împreună cu Adam spre poalele dealului și încep să sape. Închid și deschid gura. Mătușa Theresa începe să plângă fără zgomot. Lacrimile îi năclăiesc pudra de pe obraji, blana ei de nură tremură. Aud foșnetul frunzelor, trosnetul crengilor și văd cum se apropie de noi un preot. Mătușa Theresa pornește în întâmpinarea lui și îi sărută mâna. Îi șoptește ceva, iar preotul încuviințează din cap.

– Ajută-mă, spune mătușa Theresa, uitându-se în portbagajul deschis.

Privesc peste umărul ei. Un coș cu vin roșu, un colac uriaș dat cu miere, o colivă. Mă trece un fior.

– Bănuiesc că maică-ta nu ți-a povestit niciodată despre bunicul tău, spune ea. I-ar fi plăcut un sicriu deschis. Dar știi, nu-l țineam decât rareori în colivie. Îi plăcea să se plimbe prin casă. Probabil că a căzut. L-am căutat disperată. L-am găsit după câteva zile, între canapeaua din sufragerie și perete.

Între propozițiile ei se aude un sunet ascuțit, ca de zeiță a morții.

– L-am găsit din cauza mirosului.

Preotul și verii mei stau lângă mica groapă din pământ și așteaptă. Mătușa Theresa îmi face semn să iau coșul, în timp ce ea scoate cutia de pe bancheta din spate.

– Am venit odată în vizită la maică-ta și ne-a amenințat că, dacă mai venim în casa ei, va spune autorităților unde pot să-l găsească. Ticăloasa!

Face o pauză, mângâind capacul cutiei, ca și când ar fi fost blana unui animal de companie iubit.

– Știi ceva – spune-i! Spune-i că nu am invitat-o! adaugă mătușa Theresa.

*

În mașină, mătușa Theresa nu se poate opri din vorbit. Dacă se oprește, începe să suspine și ochii i se încețoșează de lacrimi, dar trebuie să fie atentă la drum. S-a lăsat întunericul.

– A fost imediat după ce au venit la putere comuniștii, spune ea. Îl căutau – bunicul tău fusese un membru marcant al Partidului Liberal. Prietenii lui muriseră cu toții săpând la Canal. Uciși, bătuți, torturați. Ce putea face mama mea? A făcut ce a putut, Dumnezeu s-o odihnească. L-a făcut mic. Maică-ta – mama ta nu a vrut să aibă nimic de-a face cu el. Nimic.

Ridică vocea în fumul de țigară care încețoșează interiorul mașinii Volga.

– Nu a venit niciodată să-l vadă – nici măcar o dată. Și prostul de el, cum îi mai

ducea dorul!

Mirosul de putrefacție copleșește interiorul mașinii supraîncălzite. Aș întreba-o cum îl făcuse bunica mic, dar nu vreau s-o întrerup.

Mere glazurate

Plaja înseamnă pentru Alina soare în ochi, nisip în păr, sare care se usucă pe pielea ei ca o rochie rămasă prea mică, miros de pește sărat stricat. Plaja este un conglomerat de ochi care o privesc de parcă ar fi un măr, o fac să se simtă stingherită și lipicioasă din cauza poftelor lor. Vederea pe care o are din camera ei este un zid de beton aflat la mai puțin de un metru de fereastră, dar la ce să se aștepte când i se permite să stea o lună întreagă gratis într-un hotel de trei stele dintr-una din cele mai luxoase stațiuni din România?

Până în vara anului 1969, marea era un mister; „la mare“ – o lume interzisă. Îi amintea de lamentările mamei ei: „Aș vrea să fi avut destui bani ca să te luăm cu noi“, rostite cu un zâmbet prost ascuns în colțul gurii. Îi amintea de călătoria lungă până la bunica ei, unde era uitată până când frunzele deveneau cafenii și începea școala. Îi amintea de străzile dosnice și prăfuite, de copiii care țipau și de jocurile lor crude, de genunchii plini de sânge uscat, de baia din două în două zile într-o cadă de plastic în care de abia îi încăpeau picioarele.

În vara aceasta, Alina este traducătoare și ghid pentru turiștii germani din hotelul ei. Este încântată ori de câte ori aceștia se decid să părăsească plaja ca să viziteze unele locuri. Turiștii din stațiune, prea zgomotoși, prea veseli, prea curioși, devin publicul care o adoră.

– La dreapta, le spune ea cu un zâmbet ca și când le-ar dezvălui secrete de stat, este Muzeul de Istorie și Arheologie, fosta Primărie a orașului.

Nemții se uită cu gura căscată la ea și pun întrebări la obiect, ca să arate că o ascultaseră. Sunt din nou copii de școală, iar ea este profesoara lor. În intervalul îngust dintre banchetele din autocar, le vorbește despre minunile comunismului.

– Acum vom vizita un magazin special pentru turiști, le spune Alina. Puteți găsi aici și produse occidentale, dacă vă este dor de ele. Eu nu am voie să vin cu dumneavoastră.

Iar ei întreabă:

– Cum te simți să trăiești într-o țară fără libertate? Să stai afară și să te uiți pe fereastră?

Iar ea răspunde cu un zâmbet strâmb:

– Nimeni nu duce lipsă de nimic în această țară. La dumneavoastră tinerii primesc un apartament imediat ce se căsătoresc? Conducătorul vostru pune la inimă interesele lor?

Ei spun:

– Să lăsăm conducătorul, cum rămâne cu ciocolata Mars și Toblerone, cu ciorapii Welford, cu pantofii italienești?

Alina râde.

– Prefer să renunț la ciocolată, dacă asta ajută la eradicarea sărăciei.

Nemții nu o cred. O copleșesc cu ciocolată și țigări când se întorc. Alina păstrează ciocolata pentru ea și îi dă țigările lui Liviu, celălalt ghid de germană. Cu încrederea în sine recent dobândită între obraji roz și părul blond al nemților, se simte ca o soră mai mare față de acest băiat slăbuț cu o mustăcioară firavă, subțire. Nu se uită niciodată la sânii sau la picioarele ei, așa cum fac ceilalți. O privește totdeauna în ochi când vorbește cu ea, pe un ton grav, abia perceptibil.

– Mama a murit pe când eram copil, spune Liviu. Vreau să devin arheolog. Detest să stau între atât de mulți oameni toată ziua, dar am nevoie de bani. Când mă întorc în camera de hotel, îmi bubuie capul. Aș vrea să vând țigările pe care mi le dai, dar îmi plac prea mult.

Dar turiștii au venit pentru plajă, așa că Alina joacă rolul de ghid neînfricat numai două zile întregi pe săptămână, iar uneori și câteva ore dimineața. În restul timpului trebuie să facă tot ce fac ceilalți și să fiarbă pe nisipul fierbinte, precum cafeaua turcească.

Liviu vine într-o zi la plajă, stă de vorbă cu el și ia chiar câteva pufuri din țigara lui. Liviu o apără de privirile neplăcute și Alina ar dori ca el să vină mai des. Seara, pielea lui este roșie ca racul și trebuie să-și dea cu iaurt zile întregi, iar nemții din autobuz strâmbă din nasurile lor sensibile simțind mirosul de lapte acru.

În ultima ei zi ca ghid, se plimbă pe promenada din Constanța, nemții în față, ea și Liviu în urma lor, ca doi ciobani plictisiți.

Alina s-a plictisit să tot spună: „Aceasta este statuia celui mai mare poet național. Aici a fost cândva un cazinou splendid“. Se reazemă în schimb de balustrada dantelată și privește marea care se sparge în milioane de perle de spumă la picioarele ei. Marea, numai marea, cu acest du-te-vino al ei, cu neliniștea ei, cu sunetele ei foșnitoare pe care le iubește. Liviu își pune mâna pe mâna ei.

– Am păstrat toate pachetele de la țigările pe care mi le-ai dat și am făcut o măsuță de cafea, spune el. Nu știi cum am s-o duc acasă.

Dragă Moș Gerilă,

Știu că am douăzeci de ani și sunt aproape o femeie măritată, dar sunt dispusă să cred din nou în tine, dacă o să-mi aduci măcar un singur lucru din lista de mai jos. La rândul meu, îți promit iubirea mea veșnică și devotamentul meu etern. Am să propovăduiesc în numele tău pe străzi, chiar dacă este interzis și aș putea fi înhățată de miliție sau de Securitate, să fiu bătută și tratată cu șocuri electrice ca să-mi alunge toate credințele populare și religioase din cap. Și am să folosesc numele tău adevărat, cel pe care îl aveai înainte de 1948, când a venit la putere Partidul Comunist: Moș C. Adu-mi măcar un lucru și sunt sigură că putem ajunge la o înțelegere în legătură cu plata. Te rog. Chiar și o jumătate de lucru. Orice.

Listă de dorințe:

- O pereche de blugi Levi's.
- Un ruj roșu, ca cel pe care îl are profesoara de pian, nuanța aceea elegantă de vișiniu.
- Mai bine decât cele două lucruri de mai sus, o pereche de ghete noi. Pingelele ghetelor mele negre s-au ros și alunecă rău când plouă. Am căzut de două ori săptămâna trecută. Nu vreau să mă gândesc ce se va întâmpla când va ninge.
- Încă și mai bine, o sobă electrică portabilă, pe care s-o pot folosi la mine în

cameră. M-am săturat să gătesc toată mâncarea cu termoplonjorul.

- O mărire de salariu, ca să pot cumpăra toate cele de mai sus și să-i trimit ceva bani în plus lui Liviu. De ce trebuie să fie salariile profesorilor așa de mici?
- Pe logodnicul meu ajută-l să termine facultatea anul acesta, nu anul viitor. Luna aceasta. Astăzi.
- Te rog s-o faci pe mama să se răzgândească și să mă întrețină la facultate, ca să pot deveni traducătoare, în loc să mă lupt cu bătrânii de optzeci de ani în fiecare zi tot restul vieții mele.
- Te rog să dai timpul înapoi în momentul în care i l-am prezentat pe Liviu. Te rog să nu o lași să mă dea afară din casă.
- Te rog să mă faci copil din nou. Adolescentă. Studentă. O fată care nu și-a pierdut tatăl, nici părerile romantice despre lume, sărăcie, bunătate și dragostea părintească.

Te rog să mă faci să nu mai fiu adultă. Te rog să nu mă lași de izbeliște.

Toată dragostea din lume,

Alina

Prima noctis

Această femeie cu rochie pătată de mireasă nu ar trebui să fie cu adevărat Alina, care se apleacă deasupra lui Liviu în timp ce acesta caută pături într-un cufăr mare de lemn de la picioarele patului părinților lui. Voalul ei de tul lung până la glezne nu ar trebui să fie plin de praf, după ce a fost călcat în picioare de atâtea ghete cu tălpi de cauciuc și de picioare goale cu tălpi bătătorite. Capul ei nu ar trebui să se învârtă după toate piruetele de pe ringul de dans sau din cauza țiucii de casă, sau pentru că se străduise să înțeleagă ce i se spune în acel grai ciudat de la munte. Nu era o nuntă, ci un documentar despre obiceiurile și tradițiile la care se uita, închisă în trupul de mireasă. Nu numai oaspeții de la petrecere fuseseră atât de străni și de neobișnuiți, chiar și Liviu al ei arăta ca un străin în costumul tradițional pe care și-l pusese cu puțin timp înainte de miezul nopții.

– Mă ascuți? întreabă soțul ei. Cucu!

– Covoarele de pe pereți, spune Liviu. Bunica mea le-a făcut. Avea un război de țesut austriac. Era mare, frumos. Când au venit la putere comuniștii, i-au luat războiul de țesut, pământurile și soțul.

– Liviu, nu am nevoie de o lecție de istorie chiar acum, spune Alina. Păstrează-o pentru orele tale de curs.

Nu vrea să-și amintească acum că istoria familiilor lor se desfășurase în realități paralele. Când veniseră comuniștii, cu doi ani înainte să se nască Alina, mama și mătușa Theresa locuiau într-o casă mare din București, împreună cu o echipă de opt servitori și fosta lor guvernanta. Alina este bucuroasă că mama ei refuzase să accepte convergența istoriilor și să vină la nuntă. Era suficient că venise mătușa Theresa, zornăind din brățărilor de la mână în ritmul cântecelor tradiționale de nuntă, în timp ce fratele lui Liviu o răsucea pe parchetul de dans. Mătușa Theresa, cu toată privirea ei benignă și binedispusă, o făcea să se simtă rușinată de mobila grea, mâncată de cari din casa socrului ei, de pardoselile de pământ bătătorit, de praful de pe ulițe ca un strat de zăpadă urâtă, de accentul ciudat al bărbaților și de glumele lor fără perdea, de degetele lor pătate de grăsimea scursă

din sarmale, de respirația lor care mirosea a ceapă și alcool ieftin și care ajungea prea aproape, mult prea aproape de fața ei, când dansau cu ea, când o sărutau și când o îmbrățișau.

Liviu s-a săturat să ridice din sprâncene; ia încă o pătură din cufăr și o aruncă pe pat peste celelalte.

– Nu avem destule? Ai scos deja trei.

– Aici se face frig peste noapte, spune el. Și apoi, căutam niște cearșafuri curate.

Inflexiunile moi ale graiului natal au fost date uitării, Liviu vorbește din nou ca studentul la istorie care era atunci când se cunoscuseră. Pe atunci, ochii lui deveneau sticloși și începeau să danseze în orbite când îi povestea despre excavațiile dacice de la siturile descoperite în inima Transilvaniei.

Alina își trece mâna peste covoarele de pe perete. Sunt dreptunghiulare, cu un model geometric în roșu, alb și negru, o formă de haos controlat. Un strat gros de praf, ca talcul, s-a îmbibat în țesătură și acum se lipește de pielea din palma ei, unde se uscaseră atât de multe straturi de transpirație. Rochia este la fel de lipicioasă cum este și ea toată și o duce cu gândul la cămașa otrăvită a lui Hercule.

– Vrei, te rog, să mă ajuți să-mi scot rochia? întreabă ea, întorcându-se, dar Liviu nu mai este în cameră. Liviu?

– Sunt aici, răspunde el din camera mare.

Alina îl urmează și vede cearșafurile și păturile trântite pe patul îngust și simplu din fața vetrei. Arată spre grămadă:

– Ce este asta?

– O să dormim aici, spune Liviu.

– De ce?

– Nu pot să-mi petrec noaptea nunții în patul părinților mei, spune el trăgându-se înapoi și strângând din buze. E dezgustător.

Alina e prea obosită ca să se certe. Se întoarce și arată cu degetul spre fermoarul ascuns de pe spatele ei. În timp ce degetele unsuroase ale lui Liviu, neîndemânatice din cauza vinului, rățăcesc pe spinarea ei, Alina închide ochii. Ar putea fi oricare dintre bărbații care fuseseră la petrecerea de nuntă, cu picioarele lor înnegrite, cu bărbile aspre, cu mâinile bătătorite, dar acum este și ea la fel de murdară ca oricare dintre ei, o prințesă târâtă prin noroi. Ziua zăbovește în pielea ei, în transpirația amestecată cu praf și fum de tămâie, cu aburi de varză și usturoi de la bucătărie și nu este Alina. Poate că este una dintre nobilele ei străbunici, o fată răsfățată ținută ostatică de un țăran, și degetele lui bătătorite îi smulg rochia de pe ea, aruncând-o în patul lui umil, iar ea zace acolo, tremurând, cu ochii întredeschiși, așteptând înțepătura.

O floare Și doi grădinari

Dragul meu jurnal,

Astăzi l-am văzut pentru ultima dată pe cumnatul meu pentru cel puțin trei săptămâni. Sinceră să fiu, sunt bucuroasă că eu și Liviu vom fi în sfârșit singuri. Nu este vorba că nu-mi place de el, dar când Mihai a început să ne viziteze în fiecare seară, a devenit prea mult. Nu mă mai ghemuisem cu Liviu pe canapea de aproape două luni, numai noi doi, căutând posturile bulgărești și sârbești. Serile noastre acasă sunt aproape mereu la fel.

Liviu și Mihai se duc în bucătărie după masă, pentru ca Mihai să poată fuma, în timp ce eu stau pe unul din fotoliile din sufragerie cu o carte în mână, prea obosită ca să citesc, arzând de dorință să fac conversație. Uneori cei doi își dau osteneala să-și spele propriile farfurii, dar de cele mai multe ori le lasă pe masa din sufragerie ca să le spăl eu după ce pleacă Mihai acasă. Detest să fac asta – să-mi bag mâinile în apă rece, când ar fi trebuit să fiu înfășurată într-o pătură, întinsă în propriul pat.

Își petrec seara la masa din bucătărie, mănâncă semințe de floarea-soarelui, iar Mihai fumează. Îl aud pe Liviu cum tușește și îi spun că este din vina fratelui său, dar Liviu neagă. Odată am luat una din țigările lui Mihai și am aprins-o, dar Liviu s-a supărat rău de tot. Mi-a spus s-o las jos, că o doamnă nu face așa, nu îmi stă bine. „Nu-ți stă bine.“ Și eu am fost furioasă, fiindcă, pentru un moment, parcă o auzeam pe mama, și m-am săturat să mi se tot spună ce trebuie și ce nu trebuie să fac, să-mi fie frică de pedeapsă.

În seara aceasta Mihai ne-a invitat la cinema și ne-a prezentat-o pe cea mai recentă prietenă a lui. A luat bilete la O floare și doi grădinari. Este un film indian foarte romantic și siropos și am fost surprinsă că ne-a luat și pe noi. Vreau să spun, când soțul Somnei salvează viața copilului pe care aceasta îl avusese cu amantul ei, este momentul perfect să-ți îmbrățișezi partenera și să o mângâi. Dar

așa, ochii mei vigilenți și cenușii erau mereu ațintiți asupra noii lui prietene, al cărei nume l-am uitat, la mâna lui Mihai care își căuta drumul în sus, de-a lungul mantoului ei frumos, spre coapsele ei și spre fusta purpurie care abia dacă le acoperea. O, mantoul!

Luase o bucată de pânză neagră simplă și pictase pe ea un model abstract, dar arăta foarte artistic, foarte șic. Este studentă la arte plastice, așa a spus. Și a mai spus că poate să-mi picteze și mie un mantou, dar cred că era ultima dată când o vedeam. Mă îndoiesc că știa că Mihai pleacă a doua zi în vacanță în Franța. După film, a lăsat-o acasă la ea și a venit la noi. S-a așezat pe jos, pe o pernă mare, și ne-a spus cum o cunoscuse la piață, că părinții ei sunt țărani și merg la biserică cu regularitate – genul de oameni care merg la biserică, deși sunt luați de Securitate și interogați din două în două săptămâni după slujba de duminică. Cuvintele lui m-au făcut să mă gândesc cât de înșelătoare pot fi aparențele și la ce discutau Liviu și fratele lui de obicei în spatele ușilor închise de la bucătărie. Îmi place să cred că erau adevăruri universale considerate prea murdare pentru urechile mele. Liviu mă protejează prea mult de lumea exterioară. Mi-e teamă că într-o zi barajul pe care l-a construit se va rupe și toată urâtenia lumii se va revărsa peste mine și mă va îneca.

Când am început să casc, gândindu-mă la orele mele de mâine, Mihai s-a dus jos și a adus o pungă de plastic din mașină. În ea erau cadouri (extravagante) pentru noi: un parfum Nina Ricci pentru mine și o pereche de blugi Levi's pentru Liviu. După ce a plecat Mihai, Liviu mi-a spus că fratele lui își vânduse apartamentul săptămâna trecută ca să poată merge în Franța. I-am spus soțului meu că mi se părea o prostie, dar Liviu a ridicat din umeri și a spus: „Ăsta e Mihai. E gata să dea totul și pe oricine pentru visurile lui“.

I-am spus că eu n-aș face niciodată așa ceva. Liviu a plesăit din limbă și a spus că nu știu ce înseamnă să fii sărac și disperat. Și atunci am luat foc. I-am spus că, deși nu avusesem o copilărie atât de nefericită ca a lui, muncisem din răspuțeri ca să-l ajut să termine facultatea după ce mama mă dăduse afară din casă și locuisem la internat doi ani. I-am spus că, oricum, asta nu are nici o legătură, vânzarea apartamentului nu fusese o soluție disperată, ci un capriciu al fratelui lui. Liviu a spus: „Îmi pare rău că ai fost nevoită să faci toate astea. Te rog să mă crezi, îți sunt recunoscător, pe de altă parte, m-am săturat să-mi amintești tot timpul de asta“.

Atunci am trântit ușa și i-am spus să se ducă la naiba.

Acum nu pot să dorm. Liviu m-a supărat prea tare.

Și mă tot gândesc la blugii aceia pe care îi primise Liviu de la fratele lui. Blugii Levi's erau visul meu. Dacă nu ar fi trebuit să-l ajut pe soțul meu să-și termine facultatea, aș fi putut să pun bani deoparte pentru o pereche de blugi.

Îi merit. I-am câștigat prin muncă. Măine am să mă trezesc înaintea lui Liviu și am să-i încerc. Dacă am noroc, o să mi se potrivească.

Sâmbăta în care totul s-a schimbat

6.30 dimineața

Alina se trezește, se spală pe dinți, își aplică un machiaj discret (puțină pudră și un ruj maro-deschis). În drum spre bucătărie, unde va face cafeaua, îl trezește pe Liviu cu o mângâiere blândă pe braț.

Nu s-a schimbat nimic.

7.25 dimineața

Alina, cu o fustă bleumarin și o bluză albă cu mânecă scurtă, merge la școală. Înainte să se deschidă ușile școlii pentru elevi are timp să mai bea încă o ceașcă de cafea în cancelarie, împreună cu colegii. Domnișoara Puiu, profesoara de muzică, vine întotdeauna la ora 7.30 și face cafea pentru tot personalul. Cafeaua este la fel de diluată și de decolorată ca și ea; hainele ei, părul, chiar și amintirile despre copilăria ei tristă, care acum nu mai impresionează publicul pentru că au fost povestite de prea multe ori. În dimineața aceasta, domnișoara Puiu povestește din nou cum ea și cei șapte frați ai ei aveau voie să mănânce mămăligă cu lapte numai duminica. Toți sunt cufundați în gândurile lor, îngânând și dând din cap ca să pară că o ascultă.

Înainte să înceapă orele, Alina și copiii cântă „Tricolorul”, imnul național, privind cu admirație la portretul lui Ceaușescu. De deasupra tablei, Iubitul Conducător zâmbește, veghindu-i ca un frate mai mare.

Nu s-a schimbat nimic.

10.45 dimineața

Alina dă tema pentru acasă la română pentru luni. De astă dată, copiii trebuie să scrie o compunere în care să explice de ce cărțile sunt prietenii lor. Le urează o zi frumoasă.

Nu s-a schimbat nimic.

11.20 dimineața

Deși Liviu va veni acasă abia peste câteva ore, Alina se pregătește deja de pe acum. Își pune o rochie galbenă ca lămâia, care îi ajunge până la o palmă deasupra genunchiului. Folosește un creion dermatograf bleumarin pentru ochii ei desperecheați (se potrivesc și cu verde și cu căprui) și rujul roșu-închis Helena Rubinstein, pe care i-l dăduse Liviu de ziua ei. Insistă puțin la obraji.

După ce termină se afundă într-un fotoliu din sufragerie, cu un roman istoric în mână, Neamul Șoimăreștilor. Se uită din minut în minut la ușă. Citește pagina 127 de opt ori. Ar trebui să lucreze la problemele de matematică pe care le pregătește pentru manual.

Nu s-a schimbat nimic.

2.10 după-amiaza

Alina o sună pe mama ei. Discută despre fiica vecinei, Alexandra. Este o prietenă din copilărie a Alinei, care tocmai se combinase cu un bărbat însurat. „Se combinase“ este un mod de a descrie ce se întâmplase („fugise“, ca să împrumutăm un termen de la mama Alinei, este altul), dar adevărul este mult mai puțin romantic decât ceea ce pare a fi o pagină dintr-un roman victorian. Cei doi locuiesc în garsoniera Alexandrei, la două blocuri de fosta casă a bărbatului însurat. După ce rostiră destule „ooh“, „aah“, „Săraca maică-sa!“ și „Cine ar fi crezut?“, mama Alinei o invită să vină la ea la masă. Alina refuză, spunând că are alte planuri. Mama Alinei se simte jignită și spune că vine numai când are nevoie de ceva. Este nedrept, dar până să apuce Alina să spună ceva, mama ei închide telefonul. Din fericire, Alina nu are timp să fie supărată, căci Liviu sosește în sfârșit.

Alina își ia poșeta albă de vinilin. Liviu își pune brațul pe umerii ei, iar Alina îi mângâie mâna cu vârfurile unghiilor manichiurate în formă ovală.

La restaurant, Liviu comandă șnițel cu cartofi prăjiți. Taie șnițelul în bucăți cât o îmbucătură și cartofii prăjiți în jumătăți.

Până când începe el să mănânce, Alina a devorat deja jumătate din puiul à la Kiev și ia îmbucături mici, combinând bucăți de pui, castraveți murați și gogoșari în vârful furculiței. Începe să facă conversație, deși știe că în felul acesta Liviu va mânca încă și mai încet.

– Mi-a scris Rodica săptămâna asta.

Liviu mormăie.

– Știi, Rodica, coordonatoarea manualului la care lucrăm. Spune că problemele mele de matematică sunt foarte bune și că ar trebui să încep să public câteva dintre ele. În revistele de matematică pentru școala elementară și liceu.

Liviu mormăie în timp ce mestecă foarte încet carnea moale.

– Iar te dor dinții?

– Ah, ah.

– Nu m-am gândit niciodată la asta. Adică să le public. Rodica spune că trebuie să-mi fac un nume, înainte să apară manualul.

– Da, iubito, așa să faci.

– Când se întoarce fratele tău din Franța? Nu l-am văzut de mult. De peste o lună.

Liviu își șterge puțină grăsime de la colțul gurii cu șervetul de pânză.

– Inspectorul-șef mi-a spus ieri că a trimis toate hârtiile la București, la Ministerul Învățământului. Trebuie să primesc confirmarea ca director adjunct în câteva săptămâni.

Alina bate din palme.

- Eee! Asta e nemaipomenit! Mă bucur așa de mult!
- Și astăzi îți mai ofer o surpriză. Ce zici de o jofră la Tosca?

Zâmbetul Alinei se răcește puțin. Se gândea la alt fel de surpriză. La acei blugi Levi's care fugeau de ea încă din liceu.

Nu s-a schimbat nimic.

4.40 după-amiaza

Când se apropie de casă, Alina tace. Gândul că nu lucrase la problemele de matematică, nici măcar la una, o sâcâie. Liviu va dori să facă dragoste și nu poate să-l refuze.

În fața blocului lor așteaptă doi bărbați în costume gri, deși afară este vară. Când bărbații fac câțiva pași spre ei, Alina simte cum inima îi bate mai tare, zvâcnindu-i în urechi.

Unul dintre bărbați, cel mai scund și chel, îl apucă pe Liviu de sub cot, își înfinge degetele în carne și spune:

- Te rog să vii cu noi. Trebuie să-ți punem câteva întrebări.

Liviu încearcă să-și elibereze brațul din strânsoare, dar degetele groase, ca niște bețe de tobă, se înfig și mai adânc.

- Despre ce este vorba?

- Te rog, nu face o scenă. Vino cu noi.

- Vă rog, intervine Alina și își pune mâna umedă pe mâna bărbatului chel. Vă rog, nu a făcut nimic rău. Nu putea să facă.

Lumea se cufundă în ceață și începe să-și piardă controlul asupra lacrimilor.

Bărbatul mai înalt o ia blând deoparte și spune:

- Nu, el nu a făcut nimic, tovarășă. Trebuie numai să răspundă la câteva

întrebări. Avem motive să credem că fratele soțului dumitale nu se va mai întoarce niciodată din Franța.

Totul s-a schimbat.

Mama Alinei

Mamei Alinei îi place să-și pună căciula de blană pe cap cu o jumătate de oră înainte să plece la lucru. Blana arată pe ea la fel de naturală ca și când ar fi chiar a ei. Este o blană albă cu vârfuri cenușii și Alina nu-și mai amintește cărui animal aparținuse cândva.

Mama Alinei răsuțește firul verde al telefonului în jurul degetului, în timp ce vorbește cu directorul, ca să-i spună că fiica ei este bolnavă. Pentru unele femei, acest lucru este cât se poate de firesc.

Mama Alinei spune:

– Să stai cuminte. Să nu ieși din casă. Când mă întorc de la serviciu îți aduc plăcile preferate. Să-mi faci o listă.

Mama Alinei nu telefonează toată ziua. Alina se ascunde sub o pătură acasă la mama ei și se întreabă dacă îl va mai vedea vreodată pe Liviu și își dorește să nu aibă mai mult de opt ani.

Mama Alinei îi aduce plăcile: Phoenix, The Beatles și Abba. Se aud în fundal, în timp ce Alina și mama ei gătesc medalioane de vită cu sos roșu. Alina pregătește piureul. Mama Alinei mișcă din șolduri în ritmul muzicii din „Waterloo“, iar Alina ar vrea să-i spună că nu este frumos să fie atât de veselă când ea suferă, dar chiar și la 26 de ani, tot este plină de admirație pentru mama ei.

Mama Alinei pune farfuriile cu medalioanele pe masă fără să verse nici un strop. Alina ia o bucată de carne, picurând sos pe fața de masă. Mama ei se încruntă.

– Zău așa, Alina, la vârsta ta!

Alina spune:

– Nu mai exagera! În casa asta totul este o catastrofă! pe un ton mai ridicat decât intenționase.

Sprâncenele subțiri, rotunjite ale mamei Alinei se ridică.

– Uite ce este, draga mea, știu că ești îngrijorată din cauza lui Liviu, dar nu trebuie să faci o scenă din orice. Așa ai învățat în casa asta?

Alina înfige furioasă furculița în bucata ei de carne. Mama Alinei spune:

– Când și dacă mai vine acasă în viață, să ai grijă. Să nu faci nici o prostie. Stau cu ochii pe tine.

Firimituri

Alina așteaptă zece minute înainte să bată din nou în ușa de metal. Astăzi a întârziat. Trebuise să orbecăie pe întuneric cu vârful ghetelor. Lapovița de ieri se transformase în gheață și, ca să se economisească electricitate, iluminatul public se stinge la ora trei dimineața. În fiecare duminică, la ora șase fix, trebuia să fie la ușa din spate a brutăriei și s-o aștepte pe doamna Popescu care îi dădea o pungă de plastic. În pungă erau o pâine caldă, plăcinte cu brânză, uneori și ștrudel cu mere. Liviu adora ștrudelul cu mere.

Liviu îi povestea adesea despre ștrudelul cu mere pe care îl făcea mama lui pentru ei în fiecare duminică. Era una dintre amintirile lui cele mai prețioase. După ce murise ea, el trebuise să gătească pentru frații mai mici.

– La paisprezece ani aș fi putut să scriu o carte de bucate, spune el zâmbind fără să vrea.

*

Ușa scârțâie și o dâră timidă de lumină sperie întunericul de afară. Capul cu bonetă al doamnei Popescu își face apariția și o mână bondoacă întinde punga. Alina începe să-și caute portofelul, dar brutăreasa a închis deja ușa. Alina nu mai apucă decât să strecoare un „Mulțumesc” grăbit. Doamna Popescu nu ia niciodată bani, dar fiica doamnei Popescu, Carmen, este în clasa ei. Alina trece cu vederea greșelile mărunte ale lui Carmen din teme pentru acasă și de la teze. Anul trecut, Alina nu ar fi făcut niciodată așa ceva. Dar avea nevoie de ștrudelele cu mere.

De când îl chemase inspectorul-șef la el în birou, ștrudelul cu mere era unul din puținele lucruri care încă îl mai făceau pe Liviu să zâmbească.

– Tovarășe Mungiu, vă felicit sincer. Nu am auzit despre dumneavoastră și metodele dumneavoastră decât cele mai bune lucruri. Sunteți unul dintre cei mai buni profesori de istorie din județ, a spus inspectorul-șef.

Liviu răspunsese cu un „mulțumesc” vesel. De când fratele lui fugise din țară, prietenii îl ocoleau, iar autoritățile îl hărțuiau.

– Patria are nevoie de dumneavoastră la Seceratu, tovarășe Mungiu, a continuat inspectorul-șef. Sper în mod sincer că nu ne veți dezamăgi.

Țăranii din Seceratu erau vestiți în județ pentru cea mai mare rată de abandon școlar din școala elementară. Nu le trebuia nici un profesor de istorie. Nici chiar mătușa Theresa, cu relațiile ei înalte, nu putuse să-l salveze pe Liviu de la Seceratu.

– Am mâinile legate, spusese ea, în timp ce brățărilor de pe încheieturile ei zornăiau vesele. Au fost isteți, au prezentat treaba ca pe o onoare. Ar fi o jignire să nu accepți postul. Sau ai prefera să lucrezi la câmp?

*

Respirația Alinei face norișori de ceață care se topesc în întuneric. Dacă ar putea distinge culorile, ar vedea că are vârfurile degetelor purpurii. Își lăsase mânușile acasă și nu putea să-și bage mâinile în buzunare, căci avea nevoie de ele ca să-și mențină echilibrul. Trece pe lângă clădirea CEC din piața orașului, printre nenumăratele clădiri cenușii. La piață, observă câțiva oameni care stăteau la coadă în fața unei măcelării.

– Astăzi primesc marfă? îl întreabă Alina pe un bărbat fără dinți.

– Spun că primesc carne tocată de miel și de vită. Doamna cu căciulă de blană din fruntea cozii îl cunoaște pe unul dintre oamenii din spatele tejghelei.

– Miel și vită!

Ar putea să facă vinete umplute cu miel și vită. O musaca. Plăcintă cu carne.

Posibilitățile sunt copleșitoare, Alina se oprește și se așază la coadă. Coadă este ca un tren cu multe, multe vagoane.

Și Liviu merge cu trenul. Trei ore în fiecare zi. Când vine acasă, Liviu miroase a alcool.

– Toată lumea bea în tren, spune el. Dacă nu beau, spun că sunt snob.

*

Se luminează de ziuă. Alina schimbă punga de plastic dintr-o mână în alta și își bagă mâna liberă în buzunar. În spatele ei s-au adunat zeci de oameni. Coadă arată ca un șarpe agitat. Trecătorii se opresc și se așază la capătul cozii, așteptând răbdători să se deschidă ușa.

Alina deschide întotdeauna ușa când vine Liviu acasă. Se uită tot timpul pe geam, ca să-l vadă. Nu o mai sărută când vine acasă, dar ei nu-i pasă. Mirosul de alcool îi provoacă amețeală. Nu-i place nici tăcerea care se instalează între ei ca un ger în timpul mesei, când Alina rostește monologuri nesfârșite.

*

Când în sfârșit îi vine rândul în fruntea cozii, măcelarul nu mai are carne de porc, dar mai este carne tocată de miel. Nu este niciodată carne de vită.

Acasă, Liviu strâmbă din nas când vede ștrudelul.

– Este tare și rece, spune el.

– Am cumpărat miel, spune Alina și își amintește că voia să cumpere vinete.

Alina își ia mănușile și se întoarce în frigul de afară.

Când se întoarce de la piață, în punga de plastic nu mai sunt decât firimituri și câteva șervețele unsuroase.

Strigoiul

Afară aerul este fierbinte ca suflat cu uscătorul de păr. Imediat ce ajunge la mătușa Theresa, Alina cere apă.

– Sau mai bine, băutura ta specială, cea pe care o faci cu iasomie, ceai negru și ingredientul tău secret.

Mătușa Theresa arată spre vitrina din sufrageria ei. La început, Alina crede că arată spre pisică, Absala, care stă pe ea ca o statuie egipteană a propriei persoane; zveltă și cu încheieturi subțiri, deși culoarea ei, albă cu pete negre, o dă de gol că este o fostă pisică vagaboandă. Alina se duce s-o mângâie.

– Nu pot, spune mătușa Theresa. Nu pot să ating vitrina, dacă nu vreau să-i dau drumul din nou strigoiului să intre înăuntru.

Alina observă că toate ceștile și paharele sunt întoarse cu fundul în sus. Chicotește.

– Era să mă păcălești. E foarte bine și apă!

Dar mătușa Theresa nu zâmbește. Scotocește într-unul din sertarele bufetului, scoate o rămurică de busuioc și o sticlă plină cu un lichid transparent, care parcă prinde soarele și îl face să strălucească auriu. Alina se ridică în picioare. Mâna ei plutește deasupra paharelor de cristal.

– Nu face asta! strigă mătușa Theresa. De-abia l-am alungat din casă acum două zile. N-a putut dormi nimeni săptămâna trecută – nu vezi?

Mătușa Theresa arată spre propriii ochi. Dar semnele oboselii erau bine ascunse sub pudră și fond de ten – sau poate că dormise și dispăruseră. Pune sticla și rămurica pe măsuța joasă de cafea, apoi caută în poșetă.

– Așa îmi trebuie dacă încerc să ajut un prieten.

Mătușa Theresa toarnă lichid într-o farfurioară, își înmoaie cheile în ea.

– Un strigoi? întreabă Alina, cu un zâmbet improvizat.

Îi vine să râdă de mătușa ei, dar știe că jocul Theresei cu supranaturalul este adesea un dans pe marginea prăpastiei și nimeni nu știe ce îl așteaptă jos.

– Da. Al unchiului de-al doilea al unui prieten – al unui fost prieten. Ce i-au mai făcut sărmanului om! Și eu m-aș fi întors să-i bântui, dacă aș fi fost în locul lui! Dar, firește, acum nu mai poate să-i găsească. Nu mai poate. Așa că ne bântuie pe noi. Deși nu e cine știe ce: trăneste ușile și ferestrele, ne împrăște hainele sau gunoiul, sparge farfurii, destul ca să ne sâcâie. Dar dacă îl găsește pe prietenul meu – ha! Ce lucruri poate să facă!

Mătușa Theresa își sugă obraji. Arată ca o mumie cu obraji roz.

– Dar credeam că vampirii sug sângele, nu strigoi, spune Alina.

– Nu, strigoi îi storc viața. Oricum, a fost o idee proastă să-l chem la mine acasă. Oricum, părintele Toma vine mâine de la Putna și mă va ajuta să rezolv treaba asta. Acum fii fetiță cuminte și întinde mâinile.

Mătușa Theresa își înmoaie mâinile în farfurioară și îi freacă Alinei încheieturile mâinilor, făcând deasupra lor semnul crucii.

– Apă sfințită. Ți-am spus să nu vii astăzi aici; dar ai insistat. Este așa de greu să o obții – dar chiar am nevoie de ea. Trebuie să mai facem rost, e pe terminate.

Când o sunase Alina, mătușa Theresa îi spusese să nu vină – dar cu arșița de afară și cum Liviu venea seara, târziu, de la Seceratu, Alina nu mai putea îndura să stea nici o clipă în apartamentul ei, să se sufocă cu propriile temeri și de căldură. Chiar și un strigoi era mai bun în comparație cu ceea ce s-ar fi putut întâmpla la ea acasă.

– Facem o plimbare cu mașina, spune mătușa Theresa. Dar mai întâi trebuie să ieșim din casă. Când spun „acum“, trebuie să te miști repede. Foarte, foarte repede, bine?

Alina ridică din umeri. Nu este lucrul cel mai ciudat la care fusese martoră în casa mătușii ei. Theresa înmoaie vârful ramurii de busuioc și stropește apă

sfințită pe ușă, pe cadrul ușii, pe prag. Absala se ia după ele, clătinând din coadă. Alina arată spre pisică.

– Nu-ți face probleme, vrea numai să păzească ușa, spune mătușa Theresa, apoi pune sticluța cu apă sfințită în poșetă și apasă pe clanță.

– Acum!

Alina și mătușa ei se năpustesc afară. Piciorul stâng al Alinei se împiedică în preșul de la intrare și tânăra cade în genunchi. Mătușa Theresa trăneste ușa în urma lor și o ajută pe Alina să se ridice.

– Strigoiul! De-asta ai căzut. Dar asta e tot ce mai poate face.

Theresa se cutremură.

– Sărmanul om!

Mult mai târziu, Volga elegantă a mătușii ei tremură din toate încheieturile pe drumul plin de gropi. Șirul de copaci care încadrează drumul aruncă umbre lungi, subțiri, iar între ele asfaltul strălucește argintiu și tremurător. Alina se gândește la oazele din deșert, la lumină și la reflecția ei. În cele din urmă întreabă:

– Și paharele? De ce erau întoarse cu fundul în sus?

– Strigoiul încearcă să folosească orice obiect concav ca să intre în casă și să facă prăpăd. Am mâncat și am băut zile întregi numai din farfuria întinse.

Mătușa Theresa cotește pe un drum de pământ. Un praf galben pudrează ferestrele mașinii. Alina se gândește cât de frumos ar fi să iasă în partea cealaltă a furtunii de praf, într-o realitate diferită, una în care autoritățile nu-l persecută pe Liviu pentru dezertarea fratelui său, unde ea nu trebuie să tremure de fiecare dată când vine acasă de teamă că o așteaptă doi agenți de la Securitate, unde ea și Liviu sunt la fel de ușori și fără griji cum erau anul trecut. Se gândește că viața ei fusese întoarsă cu susul în jos la fel ca paharele mătușii Theresa și că nu există un părinte Toma pe care să-l poată ruga să exorcizeze spiritele rele care puseseră stăpânire pe viața ei.

Cum să atragi atenȚia (nedorită) a autorităȚilor comuniste

1. Să rămâi în clasă răsfoind catalogul – chiar dacă ai putea să faci foarte bine asta (ba chiar mai bine, căci nu auzi Țipetele și celelalte zgomote ale copiilor de opt ani) în cancelaria profesorilor.

2. Să insiști să rămâi acolo, chiar și după ce ai observat primele semne de necazuri.

Semne de necazuri:

a. Eleva Săpunaru Carmen – fata care se bucura de cea mai mare popularitate din clasă și care tocmai și-a arătat penarul nou, prevăzut cu tot felul de sertărașe și compartimente secrete, cu un capac de pe care o prinȚesă cu rochie vernil și păr albastru zâmbește batjocoritor – își strânge lucrurile.

b. MulȚimea de adoratori din jurul ei se împrăștie, migrând spre spaȚii deschise (de exemplu, coridoarele sau curtea școlii), unde pot să-și ardă mai eficient excesul de energie de care par să dispună tot timpul.

c. Eleva Atanasiu Maria, purtând o uniformă moștenită de la una dintre cele trei surori mai mari, se uită la eleva Săpunaru cu privirea fixă a unei căprioare gata să fie călcată de un camion.

d. Prima se decide în cele din urmă să părăsească spațiul sigur al băncii ei și să se angajeze într-o conversație cu cea din urmă.

e. Diva pare să dea răspunsuri monosilabice, în timp ce cealaltă vorbește cu voce scăzută și capul aplecat. Admiratoarea devine tot mai neliniștită (stare care poate fi recunoscută după scărpinatul compulsiv în cap).

f. Admiratoarea pune ceva colorat, care pare să fie o revistă, sub nasul adoratei.

3. Ridici ochii de pe catalog și privești năucită scena care se desfășoară în fața ta. Nu te miști și nu spui nimic atunci când diva o împinge înapoi pe admiratoare și obiectul colorat cade pe jos. Și nici când admiratoarea respinsă ridică de pe podea obiectul șifonat, aproape la fel de rănit ca și mândria ei. Ai identificat deja mărul discordiei, care este revista Pif et Hercule, articol de contrabandă interzis de guvern.

4. Când este mult prea târziu ca să te prefaci că nu s-a întâmplat nimic, închizi catalogul și pornești grăbită spre ușă. Te oprești în prag, unde nu mai poți ignora strigătele primadonei. „Tovarășă învățătoare!”

5. Spui „Da, ce este?” pe un ton cât mai răstit, sperând (zadarnic și nejustificat) să intimidezi.

6. La exclamația emoționată a divei: „Atanasiu a adus în clasă o revistă interzisă!”, ridici pur și simplu din sprâncene.

7. Acum spui „Nu văd nimic“, fără să te uiți la șorțul albastru al fanaticei. Prin țesătura lui rărită și decolorată, colțurile ascuțite ale revistei ies în evidență și se disting și contururile celor doi cățeluși prostuți.

8. Ignori îndemnul și exclamațiile: „Este acolo, sub haine! Cum de nu-l vedeți?“

9. Te dai puțin înapoi și într-o parte, pentru ca făptașa să poată fugi pe ușa deschisă și să ajungă (să sperăm, cu bine) la o ladă de gunoi. Preferabil la una care nu se află pe teritoriul școlii. Nu strigi după făptașă în timp ce aceasta fuge.

10. De fapt, nu faci nimic, te duci doar în cancelarie cu inima bătând tare în piept, așa ca vecinul supărat, când pui muzica prea tare ore în șir, cu catalogul mare ținut sub braț și cu țipetele „Am să-i spun lui tati! Ați văzut-o. Știu că ați văzut-o!“ răsunându-i în urechi. Tatăl ei este mare mahăr în miliție. Te îndrepti spre o coliziune frontală cu Securitatea. Felicitări!

Citate (comentate) din Mama mea – Partea I

„Ție nu ți-ar fi trecut niciodată prin cap să faci una ca asta! Este numai vina lui Liviu! Ți-am spus să nu te măriți cu el! Este dintr-o familie de reacționari!“

Această afirmație fusese prima reacție a mamei mele când i-am povestit despre incidentul cu revista.

Afirmația ei era greșită din mai multe puncte de vedere:

- Liviu nu era în clasă atunci când decisesem să mă fac că nu văd ceea ce se întâmplă.
- Familia lui Liviu era mult mai săracă și mai puțin implicată politic decât a noastră. Nici una dintre rudele lui apropiate nu fusese membru proeminent al Partidului Liberal, al Partidului Conservator sau al oricărui alt partid (spre deosebire de bunicul meu). Singurul păcat al bunicului său fusese că încercase să se opună colectivizării (termenul eufemistic prin care guvernul comunist le luase pământul țăranilor). Din acest motiv, primise doi ani de închisoare.
- Liviu nici măcar nu știe ce am făcut. Intenționez să-i spun, și îi voi spune într-una din zilele astea. Dar nu-mi vine să-l mai împovărez și cu asta. Nu vreau să creadă că ceea ce am făcut îi va pricinui și mai multe neazuri. Sunt sigură că asta va spune. În ultima vreme nu se gândește decât la el.

Nu am ridicat nici una dintre obiecțiile de mai sus în timp ce am discutat cu mama, deoarece:

a. Nu ar fi avut nici un rost. Orice fac eu prost este oricum din vina lui Liviu.

b. Aveam probleme mai presante de dezbătut, de pildă, ce să fac în continuare.

c. Eram atât de panicată și în același timp ușurată, după ce am recunoscut ce am făcut, încât nu m-am gândit la nici unul din aceste contraargumente, cu excepția ultimului.

– Și revista a căzut pe jos? (Fluierături.) Și tot nu știi sigur ce era? Era sau nu Pif et Hercule? Cum pot să te ajut, dacă nu-mi spui adevărul?

Da, revista căzuse. Da, m-am prefăcut că nu o văzusem, nici chiar când eleva Atanasiu a ascuns-o stângace sub haine. Da, era în mod sigur Pif et Hercule, dar mi-am amintit brusc că s-ar putea să am microfoane în apartament. Când intru în panică, fac prostii.

În legătură cu ultima chestiune: punct ochit. Am dat drumul la robinetul de la bucătărie și apoi am șoptit adevărul la urechea mamei mele.

– E rău. Este cel mai rău lucru pe care l-ai făcut vreodată.

Această observație deosebită mi-a făcut pulsul deja accelerat s-o ia la goană, iar stăpânirea de sine mi s-a dizolvat în lacrimi – le reținusem tot timpul cât durase conversația.

– Poate o să te ajute mătușa Theresa. Poate să-ți spună cel puțin dacă o să ai necazuri sau nu.

De fapt, mă gândeam și eu la același lucru, dar detest să le cer oamenilor

favoruri, cu atât mai mult dacă fac parte din familie. Dar acum, când mama pomenise de mătușa Theresa (nu vorbiseră de ani de zile), mi se părea că este singura opțiune pe care o am.

– N-ai fi intrat în asemenea încurcături dacă nu ar fi fost soțul tău.

Încep să cred și eu așa.

*

– Trebuie să le arăți lor care e poziția ta. Dacă faci ce trebuie, sunt sigură că o să te lase în pace.

Da, dar ce să fac? Nu este cam târziu să raportezi acum despre eleva Atanasiu, la peste o săptămână după incident? Dar dacă mama se înșală și Securitatea nu va face nimic? A trecut o săptămână și nu s-a întâmplat nimic. Cu excepția faptului că eleva respectivă nu a mai venit la școală după acel incident.

– Când apare caietul tău de exerciții?

Hotărând că nu mai era nimic de spus în legătură cu greșeala mea legată de revistă, mama a schimbat subiectul și, oricât ar părea de greu de crezut, a reușit să mă facă să mă simt încă și mai îngrijorată decât înainte. Rodica de la București, coordonatoarea proiectului manualului nostru, nu-mi mai răspundea la telefon de câteva săptămâni.

– Mama ta a fost din nou aici? Se face că tușește.

(Îi place să facă paradă de intoleranța lui la țigări, care nu exista pe vremea când fuma fratele lui, și de dezaprobarea pentru tot ce face mama mea.) Flutură din mână, alungând un fum imaginar.

– Nu vreau să intre în casa mea.

Este un citat din Liviu când a venit acasă. Trebuia să pregătesc carnea pentru rasolul de la masa de seară. M-am grăbit după ce a plecat mama, așa că am uitat să strâng resturile de cafea și de chec de pe măsuță. Liviu a găsit dovezile incriminatoare.

În legătură cu întrebarea: Da. Mama mi-a făcut o vizită.

În legătură cu declarația: Liviu, sunt atât de multe lucruri care nici mie nu-mi plac la tine.

Tema pentru acasă

– Atanasiu Maria, la tablă, spune Alina, privind șorțul uzat și rărit al copilului care nu reușise să ascundă marfa de contrabandă de săptămâna trecută.

– Te rog să subliniezi subiectele și predicatele, spune Alina arătând spre propozițiile scrise cu cretă albă.

– Da, tovarășă învățătoare.

Maria întoarce ochii înroșiți și privește rugător spre portretul Iubitului Conducător care atârnă deasupra tablei. Douăzeci de ani mai târziu, acolo va fi o icoană a Mântuitorului, dar în 1975 copiii trebuie să venereze portretul lui Ceaușescu.

Eleva începe să scârțâie făcând sublinieri cu o bucățică de cretă cât unghia ei de mare. Mâneca îi alunecă în momentul când se ridică pe vârful degetelor ca să ajungă la prima propoziție. Alina vede că antebratul Mariei este plin de pete vineții pe pielea albă. Se întoarce și deschide fereastra.

– Este înăbușitor aici, murmură ea.

Încrucișează brațele și se uită la bătrâna care vinde flori la capătul străzii. Femeia își leagă basmaua. Pe ea sunt imprimați melci cafenii pe un fundal negru. Melcii, cu mișcarea lor de răsucire continuă în jurul propriei axe, o amețesc pe Alina. Nu mai suportă să privească. Închide fereastra și se întoarce să vadă dacă Maria a terminat exercițiul.

– Hm, mormăie Alina. Bine. Acum te rog să scrii ideile principale din textul pe care l-ai avut de pregătit pentru astăzi, „Ștefan cel Mare și țărani de la Stejarul Înalt“.

Maria privește în jos la scândurile vopsite ale pardoselii, cu mâinile strânse în față. Ochii Alinei se îndreaptă în sus.

– Elevă Atanasiu? Textul?

– Vă rog să mă scuzați, tovarășă Mungiu, dar nu am pregătit nimic.

– De ce?

– Nu am știut cum să fac, tovarășă Mungiu.

– A! Nu ai venit la școală aproape o săptămână și nu te-ai sinchisit nici să întrebi ce temă ai pentru acasă?

Alina știe foarte bine că Maria nu are prieteni în clasă și nu putea să întrebe nimic.

– Vă rog să mă iertați, tovarășă Mungiu.

Vocea fetei tremură, ca un obiect instabil, gata să cadă la cea mai slabă adiere de vânt.

Alina întoarce privirile spre catalog și carnetul de note al elevei. Pune nota din două trăsături energice. Nota patru arată ca un scaun trist, răsturnat cu picioarele în sus, alături de notele numai de zece din dreptul numelui Mariei.

– Atanasiu, du-te la locul tău.

Alina o aude pe fată cum plânge când își vede nota, dar acoperă suspinele cu propria voce.

– Deschideți manualele la pagina 43. Astăzi vom vorbi despre timpul trecut.

*

În pauză, Alina caută un loc ferit în spatele sălii de sport. Câțiva dintre elevii mai mari fumează aici și se împrăstie repede când o văd. Se sprijină de peretele rece și își dorește să le fi cerut o țigară. Când închide ochii, brațul plin de pete vinete al Mariei i se răsucesc în fața ochilor, ca mingile unui jongler.

*

Alina își petrece ultima recreație în cancelarie. Se așază pe un scaun lângă Mariana. Mariana este una dintre puținii colegi care mai vorbesc cu ea, după ce cumnatul ei a fugit din țară.

– Unii copii sunt de-a dreptul răsfățați și prost-crescuți. Poți să-ți închipui, după toată agitația cu eleva Săpunaru, eleva Atanasiu nu a venit la școală o săptămână, iar când a venit era complet nepregătită.

Alina vorbește tare, ca să audă cine trebuie. Sunt informatori peste tot; speră numai ca unul dintre ei să fie acum în cancelarie, ca să spună autorităților cât de corect se comportase.

– Ce obraznicie, spune ea, clătinând din cap.

Mariana își pune mâna pe antebrațul ei și o strânge ușor.

– Despre ce a fost vorba? Marfă de contrabandă? Gumă de mestecat, ciocolată, reviste? A încercat să le vândă? Întreabă Mariana în șoaptă.

Alina se retrage. Zvonurile au luat deja proporții mitice, dar nu trebuie să încerce să le contrazică, să ia partea făptașului. Își făcuse un mare deserviciu când ignorase strigătele elevei Săpunaru și plecase din clasă. Răspunde cu o voce răsunătoare, chicotind.

– O, nu. Cel puțin eu nu știu. Nu am văzut nimic, știi? Cred că eleva Atanasiu încerca să atragă atenția.

– O, cum așa?

– Dar i-am arătat ce părere am despre asemenea comportament. Nu poate fi tolerată, nu la mine în clasă. I-am dat un patru. Mă îndoiesc că eleva Atanasiu va mai lua bursă în trimestrul următor.

*

Este prima zi după incident, când Alina se întoarce acasă fără să-i bată inima. Procedase corect și spusese asta și în cancelarie. Autoritățile auziseră în mod sigur. Nu are de ce să se teamă.

Pulsul îi bate potolit, plăcut, dar tot grăbește pasul, prin forța obișnuinței. În fața blocului ei nu așteaptă nimeni. Și de ce ar aștepta? Îndreptase răul.

În timp ce răsuțește cheia în broasca ușii grele de metal, Alina se gândește dacă să se ducă la piață să cumpere niște ardei grași și să-i facă umpluți. Ca să sărbătorească ușurarea aceasta. Deschide ușa apartamentului și din umbră se desprinde un bărbat în costum gri. O apucă de antebraț. Încearcă să se elibereze, dar o ține strâns.

– Tovarășa Mungiu? Am câteva întrebări pentru dumneata.

Vânătoarea

În fiecare marți după-amiază, se materializează din umbra aruncată de blocul ei, din fumul scos de propria țigară. Își duce o mână la pălărie și Alina îl invită grăbită să intre, întorcând privirile de la cicatricea care îi taie fruntea în două. Nu vrea să-i dea timp să vorbească, să rostească acele cuvinte de temut, care se răsucesc undeva în tenebrele minții ei: „Tovarășă, te rog să vii cu mine la sediu“.

Această propoziție ar fi sfârșitul fanteziilor ei de vitejie, în care joacă rolul eroinei necunoscute din Rezistență. În celulele igrasioase ale Securității o va trăda până la urmă pe eleva ei, între gâfâieli și bâlbâieli, poate și alte zgomote ascuțite sau înfundate la care îi este frică să se gândească.

Acasă la ea, îl poate îmblânzi pe omul Securității cu culorile calde ale apartamentului ei, cu chec, cu cafea și cu zâmbete care nu se regăsesc și în ochii ei. Lunea face întotdeauna chec, pentru ca omul să poată sta în fotoliul lui preferat, cu țigara într-o mână și checul în cealaltă, întinzându-și picioarele. Astăzi are șosete verzi smarald. Alinei îi este mai ușor să se uite la ele, decât în ochii lui, albaștri ca o lamă de cuțit, care așteaptă să taie.

– Tovarășă, haideți să stăm puțin de vorbă, da?

Alina încuviințează din cap, privind la scrumul pe care bărbatul îl scutură pe covorul ei țesut de mână.

– Tovarășă Mungiu, pe 15 octombrie, eleva Atanasiu a adus la școală obiecte de contrabandă. Mi s-a dat de înțeles că ai facilitat fuga numitei eleve. Este adevărat?

– Nu. Bunica avea un covor, un fel de tapiserie de pus pe perete, știați? Un obiect antic din Franța, din perioada de dinainte să fim luminați de comunism.

În această țară, să te faci că nu vezi este o artă, o iscusință pe care trebuie să o deprinzi din tinerețe. Căci altfel drumul turnătorului se încurcă. Dar el nu se lasă.

– Atunci de ce spune fiica tovarășului Săpunaru că ai fost martoră la întregul incident?

– A, copiii se ceartă tot timpul, știți? De obicei nu le dau atenție. Covorul. Culorile s-au decolorat, dar încă se mai vede că era o scenă de vânătoare. Într-o poiană din pădure – o haită de câini, călăreți, gonaci, toți fugăresc un cerb înspăimântat.

De fiecare dată când vine omul Securității, Alina așteaptă să cadă sabia și să taie adânc, dar aceasta nu este arma lui preferată. Îi stoarce aerul din plămâni puțin câte puțin, strivindu-i pieptul cu amenințări.

– Tovarășă, știi ce se întâmplă cu disidenții? Cu complicii lor? Poți să-mi spui, tovarășă?

Iar apoi continuă în șoaptă:

– Nu știi, nu-i așa? Soțul dumitale nu ți-a spus prea multe, nu-i așa?

Nu, Liviu nu-i spusese ce se întâmplă în celulele Securității. După trei zile la „sediu“, venise acasă mirosind a urină și sânge. Închisese ușa de la baie și lăsase apa să curgă peste două ore. Când ieșise, se băgase direct în pat. Mai târziu, în noaptea aceea, la lumina palidă a lunii, văzuse că are multe urme de arsuri mici, rotunde pe tălpi.

Omul ridică vocea și caută din priviri spațiul îngust dintre sânii ei, porțiunea de coapsă pe care o poate vedea acum. Fusta îi alunecase în sus în timp ce se agita.

– Nu te-ai întrebat niciodată de ce nu ți-a spus nimic?

– Chestiunea a părut întotdeauna disproporționată.

Vocea ei tremura acum la fel ca vocea elevilor ei când recitau o poezie pe care nu o învățaseră foarte bine pe dinafară.

– Vânătoarea, vreau să spun. Toți vânătorii aceia pentru un singur cerb. Bunica avea un nume pentru tapiserie. La chasse? Nu, nu este acesta. Nu pot să...

– Tovarășă, nu vrei să cooperezi. Mă duci cu vorba intenționat. Am pus o întrebare simplă.

– Nu, nu, nu am văzut nimic! De ce nu mă credeți?

Vorbește strident și are ochii plini de lacrimi. Omul o apucă de mână care tremură.

– Vreau să te gândești mai bine până săptămâna viitoare. Poate o să-ți amintești ceva.

Îi dă drumul și se ridică să plece, dar degetele li se ating când Alina îi dă haina și nasul lui îi atinge părul când se apleacă să ia pălăria. Umerii li se ating în timp ce se îndreaptă spre ușă. Alina știe că, dacă va țipa, nu o va auzi nimeni.

– Este battue, spune el fără să se întoarcă.

– Poftim?

Stau în holul mic și mirosul lui bărbătesc face să se strângă ceva în ea.

– Cuvântul pe care îl căutai. Este battue.

– Desigur. Battue. Bătută.

Ciupitura

Uneori Liviu o ciupește de fese când se apleacă să strângă farfuriile goale. Îi prinde carnea între degete, răsuțește și trage. Spune că o face în glumă, dar felul cum strânge din fălci spune altceva.

Astăzi o ia prin surprindere și Alina scapă o farfurie pe jos. În timp ce mătură cioburile, Liviu spune:

– Data viitoare să fii mai atentă! Nu avem bani să înlocuim tot ce spargi.

Farfuria face parte dintr-un serviciu de șase piese pe care l-au primit ca dar de nuntă de la mătușa Theresa. Farfuria este acum o metaforă pentru ceva – Alina găsește o mulțime de exemple în viața ei cu care să o compare.

Descântecul

M-am decis să-i fac o vizită mătușii Theresa luni – știu pe cine am să găsesc acolo. Dar am întârziat. Când intru, cele două călugărițe pleacă. Sunt amândouă înalte și probabil slabe. Nu-mi pot da seama, pentru că poartă sutane largi, negre. Au fețe zbârcite, palide și mâini cu degete lungi, subțiri. Pielea lor are o strălucire translucidă care captează lumina ca o aură, probabil din cauza rugăciunilor.

Călugărițele vin în fiecare luni să cumpere făină și ulei și orice altceva ce nu pot face sau cultiva chiar ele. Vin întotdeauna la mătușa mea Theresa și ea le strecoară câteva bucăți de săpun Fa sau o pungă de detergent Tide. Când eram elevă, am citit că bogații își cumpărau iertarea păcatelor cu aur. Mă întreb dacă asta făcea și ea – își cumpăra clemența pentru ceea ce făcea în fiecare a treia miercuri din fiecare lună.

Mătușa Theresa le strânge mâinile, ca și când ar frământa esența lor între degetele ei osoase. Călugărițele lasă în urma lor o aromă de tămâie, de ceară și curățenie. Vreau să alerg după ele, să-mi îngrop capul la pieptul lor, să le las să mă mângâie. Dar în loc de asta, îmi scot ghetetele. Când intru în sufragerie, inima îmi bate din nou cu putere.

– Alina? Te simți bine? Întreabă mătușa.

Mă prăbușesc într-un fotoliu, mă uit la propriii genunchi. Simt trupul masiv al mătușii mele care se așază pe un braț al fotoliului. O iau de mână, de mâna cu care atinsese călugărițele, sperând să pot lua ceva bun de pe ea.

– N-am dormit astă-noapte, spun. Nu pot să mănânc, de fapt, nu pot să fac mai nimic, sunt obsedată de gândul dacă o să mă aresteze sau nu.

– Să te aresteze? Cine să te aresteze? spune mătușa, retrăgându-și mâna.

Îmi îngrop fața în palme și îi povestesc totul dintr-o suflare; despre copii, despre revistă, despre bărbatul cu cicatrice deasupra ochiului stâng. Îi povestesc despre

privirile lui flămânde, despre felul în care repetă aceleași întrebări, despre amenințarea nerostită cu „sediul“. Îi spun lucruri pe care nu îndrăznesc să le spun soțului meu. Mă uit la ea numai după ce termin. Clatină din cap, dar brățile rămân mute.

– Este dezgustător, spune mătușa. Toate astea – numai pentru că niște copii au fost copii.

Deschide o fereastră, scoate o țigară din pachet. Scapără bricheta de trei ori până reușește să obțină o flacăra.

– Uneori mă gândesc că se întâmplă ceva profund greșit cu această țară.

– Poți să mă ajuți? o întreb.

– Să te ajut? Bineînțeles că pot. Cred că cineva te-a deocheat. Poți să vii miercurea viitoare? Aștept două țigănci descântătoare și o ghicitoare. Sigur. O să vedem ce putem face pentru tine.

Când aveam unsprezece ani, o țigancă mă oprise pe stradă și îmi ceruse o bancnotă. Luată prin surprindere, îi dădusem o bancnotă de cinci lei cu care trebuia să cumpăr pâine. O împăturise, făcuse câteva mișcări rapide cu mâinile și puf! Bancnota dispăruse. Apoi mi-a spus că, dacă țin sau dacă cer ajutor de la ceilalți oameni de pe stradă, o să vină dracul și o să mă fure. M-am întors acasă plângând și când i-am spus mamei, a pus mâna pe cureaua de piele a tatei. Îmi amintesc că încă îmi ardeau fesele când ne-am așezat la masă. Mai târziu, în liceu, când toți prietenii mei voiau să li se ghicească viitorul, eu refuzam.

– Nu vreau să am nimic de-a face cu descântătoarele. Dar poate mă ajută vărul Matei. Doar lucrează la Securitate, nu-i așa?

Mătușa pufnește pe nări – focul stins al balaurului.

– Tocmai de aceea nu poate să facă nimic pentru tine. Ce credibilitate va mai avea pe urmă?

Scrâșnesc din dinți.

– Serios, și tu?

– Draga mea, este și așa destul de rău pentru noi că fratele lui bărbatu-tău a fugit. Matei nu poate interveni pentru tine. Dar eu aș putea să-ți spun un descântec de deochi.

Când se întoarce ea cu bolul de apă și cutia de chibrituri, eu sunt deja în hol și îmi pun ghetetele. Ridică degetele ca să facă semnul crucii, dar îi întorc spatele și trântesc ușa. În drum spre casă nu mă pot gândi decât să o chem pe mama. Când suntem speriați, toți o chemăm pe mama.

Alunecarea

Ciocănitul și bocănitul lui Liviu o fac pe Alina să se ridice de la masă și să arunce farfuria pe jumătate plină în chiuvetă. Se izbește cu un zgomot înfundat. Alina dă drumul la apă și începe să spele vasele, ca să acopere zgomotele lui. El nici măcar nu ridică fruntea.

Anul trecut avuseseră nevoie de mese ca să-i așeze pe cei unsprezece oaspeți; masa lor și cea împrumutată de la unul dintre vecini. Mesele gemeau de mâncăruri: salată rusească și salată orientală, cârnați afumați și pastramă, supă cu tăiței de casă, friptură de vită și de porc cu umplutură.

Astăzi veniseră să o copleșească cu felicitările lor numai câțiva prieteni îndepărtați, care nu auziseră că fratele lui fugise în străinătate. Nici mama ei nu era aici – era la Eforie, la tratament.

Alina vrea să fugă de ei în seara aceasta la un restaurant, dar când Liviu vine de la serviciu este obosit și s-a făcut deja prea târziu. Nici nu bagă în seamă rochia ei bleumarin elegantă, cerceii noi și rujul, care s-a brânzit pe buze de atâta așteptare. Nu-i rămâne nimic altceva de făcut decât să înjghebe o masă din resturile fripturii de porc de ieri.

Alina nu-și dorește nimic mai mult decât să poată să fugă de ei înșiși o singură zi, în această seară ca în oricare alta, de aerul acesta dintre ei când stau față în față la masa din sufragerie, îmbâcsit cu vaporii de alcool pe care îi emană Liviu. Toată lumea bea când face naveta, iar Liviu are o mulțime de timp pentru asta, ca să „fraternizeze” cu ceilalți lucrători din tren. Ce altă cale mai rapidă spre prietenie este decât aceasta alunecoasă, cu o votcă ieftină? Se duce la capătul lumii, iar când se întoarce este întotdeauna obosit și oboseala face ca totul în jurul lor să pălească și să se ofilească.

Liviu o sărută pe obraz, un amant trist, un soț care nu-și îndeplinește datoria. După ce închide ușa în urma lui, Alina își taie o felie singuratică din tortul aniversar. Este cu căpșuni și frișcă, preferatul ei. Îl pune pe masa din bucătărie și

își aprinde o țigară. Alina s-a obișnuit să arunce fumul în aerul plin numai de tăcere, în pauzele liniștite din cancelarie, în orele după-amiezii care în ultima vreme se dilată și aruncă umbre lungi.

Farfuria lui Liviu a rămas pe masă, o prezență nedorită. Alina își stinge țigara în restul de piure și scoate tortul din frigider. Îl înclină deasupra găleții de gunoi, iar acesta alunecă silențios în ea.

Despre daruri de proveniență necunoscută

Arată captivant de modern. Tastele sunt albe, cu excepția celei dintâi din rândul al doilea, care este roșie. Răsucesc mânerul mic negru și plasticul rece îmi trimite fiori pe șira spinării și îmi aprinde în același timp un foc plăcut în străfundul stomacului. Da. Așa am să le rulez. Apoi am să le fac teanc și am să urc cu fiecare foaie de hârtie mai aproape de visul meu.

În celălalt colț al mesei, mama își aranjează căciula de blană zâmbind. Sentimentul de încredere în sine pe care îl citesc pe chipul ei îmi amintește că trebuie să iau tot ce vine de la ea cu un dram de sare. Până acum, relațiile cu ea fuseseră ca relațiile cu diavolul – costurile depășeau întotdeauna profiturile, era ca și când ai fi comparat Everestul cu un mușuroi de cârțiță.

Îmi îngropasem visul și îl jelisem cum se cuvine acum o lună, când Rodica mă sunase de la București și îmi spusese cu vocea ei nazală neplăcută că nu mai are nevoie de contribuția mea la manualul de matematică. Am privit ore întregi cu ochii împăienjeniți la paginile de exerciții scrise de mână și îmi doream să fiu în stare să le distrug. Vederea lor îmi amintea constant de eșecul meu.

– Uite ce este, spune mama. Acum poți să-ți scrii propriul manual. Nu ai nevoie să împarți prima pagină cu nimeni.

Se apleacă peste mine, clipind din ochi.

– Și știi ce îți poți permite cu banii pentru drepturile de autor de la carte? Avocați.

– Dar ce să fac cu un avocat? spun eu, prefăcându-mă că nu înțeleg. Mulțumesc. E un dar din rai.

Mângâi mașina de scris ca și când ar fi pisica preferată. Mama scotocește în poșetă și scoate o țigară. Suflă fumul spre jacheta lui Liviu, uitată pe un scaun din sufragerie.

– Iubito! Acum arăți mai mulțumită și mai fericită decât oricând de când te-ai măritat cu țăranoiul ăsta al tău.

Vârful incandescent al țigării desenează cercuri în jurul capului meu. Aș putea răspunde că nu este vina soțului meu, ci refuzul ei de a mă întreține, ceea ce m-a obligat să accept un serviciu care nu-mi plăcuse niciodată. Îmi simt mâna rece pe mașina de scris – destul de ciudat pentru un dar din cer. Dar nu este deloc ciudat dacă ne gândim că profită de acest dar ca de un pumnal, sperând că va tăia o prăpastie între mine și soțul meu. Aș putea să spun ceva în legătură cu încercarea ei de manipulare. Dar, în loc de toate acestea, îi spun:

– Sunt încântată de darul tău!

Mama zâmbește.

– Și nu te mai preface că nu înțelegi când vorbesc despre avocați.

Dacă ar ști cât de strâns dansăm eu și Liviu în pragul divorțului și că nu are deloc nevoie de ajutorul ei ca să se îndepărteze în piruete de mine. Cu cât mai satisfăcut ar putea fi acest zâmbet al ei?

Mă bate pe genunchi, ca și când ar mângâia un câine ascultător.

– Dar noi două ne-am înțeles întotdeauna, nu-i așa?

Privesc din nou la mașina de scris, la strălucirea metalică a tastelor, la apăsarea ei pe masă, care pecetluiește un pact. Și când te gândești că tocmai mama a fost aceea care m-a învățat să nu accept niciodată daruri de proveniență necunoscută!

Fusta

În anul în care Iubitul Conducător a venit în orașul nostru, mama nu ne-a făcut de mâncare unsprezece zile la rând. Iubitul Conducător trebuia să inaugureze o fabrică de camioane, iar mama făcea o fustă de tweed roșu-închis.

Fusta trebuia să fie strâmtă în partea de sus, largă la poale și să se termine la nivelul genunchilor. Dar probabil că se întâmplase ceva, pentru că mama a fost nevoită să o desfacă după șase zile și să o ia de la capăt. Iar după asta, aproape că nici n-a mai vorbit cu mine. Mergea prin casă cu metrul de croitorie la gât ca un colier și cu ace cu gămălie înfipite în guler.

A doua zi după ce a terminat fusta, învățătoarea mea a venit la școală îmbrăcată cu ea. Pliurile se unduiau și se schimbau la fiecare mișcare. Două zile mai târziu, când se făceau numirile pentru posturile de purtători de flori, învățătoarea mea a venit din nou îmbrăcată cu fusta. Când a venit momentul, mi-a rostit numele și toată clasa a aplaudat. Era cea mai mare onoare imaginabilă: să te apropii de Iubitul Conducător, să-i dai flori!

Am repetat acasă cu mama momentul oferirii.

O săptămână mai târziu, o doamnă cu pălărie roșie a venit de la Partid ca să inspecteze candidații. Nominalizații erau adunați în sala de festivități a școlii.

Am urcat pe scenă în grupuri de câte șase, iar ea ne-a pus să zâmbim, să ne întoarcem, să mergem și să ne facem că oferim flori. Când a venit rândul meu, s-a aplecat mai mult. Mirosea a tutun, a cafea și a parfum bulgăresc de trandafiri pe care îl folosea și mătușa mea. M-a întrebat dacă sunt ceacără. Iar eu am informat-o că am un ochi verde și unul căprui.

Doamna s-a strâmbat din nou. Nu mi-a venit în minte să-i spun că în viața mea erau multe lucruri desperecheate. De exemplu, așteptările mamei mele.

Mama m-a întrebat cum a fost. Când i-am povestit, a strâns din buze ca și când cineva ar fi tras cu putere prin carnea ei de o sfoară magică.

În primăvara aceea, Iubitul Conducător a venit și eu nu am fost printre cei care i-au oferit flori.

Tot restul anului școlar am mâncat în tăcere și nu mi-am ridicat ochii vinovați din farfurie.

Citate (comentate) din Mama mea – Partea a II-a

– Știi că Alexandra s-a despărțit de... de prietenul ei și acum locuiește cu mama ei?

O privire melancolică, ochi de cățeluș.

– Probabil că acolo va locui toată viața. Acum cine o să o mai ia de soție după asemenea scandal?

Alexandra era prietena mea din copilărie, fiica vecinilor noștri. Înainte ca viețile noastre să se sfârșească, se combinase cu un bărbat înșurat și devenise subiectul de bârfă al întregului oraș timp de două luni. Dar după aceea, bărbatul înșurat a făcut ceea ce fac bărbații înșurați, adică s-a dus acasă la soția lui. „Divorț“ era un cuvânt pe care autoritățile comuniste nu-l agreau.

Pentru mama mea, inima frântă a prietenei mele nu contează. Și nici nu adoptă o atitudine religioasă moralizatoare, de tipul „A primit ce a meritat“ (spre meritul ei, căci așa fac majoritatea prietenelor ei). Pentru ea, ideea este că, de acum încolo, mama Alexandrei va avea o tovarășă/persoană cu care să stea de vorbă și care să-i vorbească / să-i gătească / să aibă grijă de ea în ultimii ani ai vieții. O invidiază pe mama Alexandrei.

Dar, pe de altă parte, mama are dreptate. Dacă prietena mea nu se mută de la ea din casă, există riscul să nu-și găsească niciodată alt bărbat. Este un oraș mic. Oamenii nu fac cam nimic altceva decât să vorbească.

– Dacă se întâmplă ceva între tine și soțul tău, să vii să stai cu mine.

I-o retez scurt:

– Știu, mamă. Resping ideea ei, dar adevărul este că și eu mă gândisem la asta.

Nu văd ce rost are să dorm în pat cu Liviu, dacă nu fac decât să-i întorc spatele, strâmbând din nas la mirosul lui de alcool. Nu are rost să ne petrecem serile împreună, dacă tăcerea este întreruptă numai de ciripitul meu forțat pe care nu-l ascultă nimeni, punctat de plângerile soțului meu. Nu are rost să ne mai facem pe obraz pete pe care le numim „săruturi“ pe care încă ni le mai dăm unul altuia pentru că asta este de așteptat de la un cuplu căsătorit.

Duminicile sunt zilele cele mai dificile din săptămână. Abia aștept să se sfârșească ziua, să mă trezesc și să fie luni dimineață, să mă fardez și să mă duc la școală. Abia aștept ca povara zilei pe care am petrecut-o împreună ca un cuplu să se ridice încet de pe umerii mei, ca aburul care se ridică de pe suprafața apei când se răcește.

Duminica numai puține sunete rup vâlul de tăcere dintre noi: mașina de scris care așterne litere și cifre cu cerneală neagră pe foaia de hârtie și foșnetul cărții răsfoite de soțul meu. Dar aceste note sunt prea slabe ca să deschidă acest capac, reușesc doar să perforeze orificii în el, exact atât cât să pot respira. Uneori nu-mi bat la mașină exercițiile, bat doar în taste pentru ca Liviu să nu ridice ochii ca să întrebe: „Așadar, nu facem nici astăzi nimic? Oricum, tu nu faci niciodată altceva, doar scrii la mașină“.

Acestea sunt momentele când mă gândesc cum eram înainte de fuga lui Mihai în străinătate. Cine era Liviu – un bărbat pe care nu mă gândeam niciodată, niciodată că îl voi părăsi.

– Ei, ai terminat manualul?

Da, l-am terminat, dar nu știu unde să-l plasez. Se pare că nu pot să fac nimic dacă nu am relațiile de rigoare, iar eu sunt vestită pentru relațiile proaste. Nici cele mai mici tipografii nu se vor uita la manuscrisul meu. Din fericire, am un plan care îl implică pe inspectorul-șef școlar din județ.

Dar nu-i spun nimic mamei despre asta.

– Mai trebuie să fac câteva mici modificări înainte să-l termin, spun eu.

Nu-mi place să o mint, dar are un obicei foarte prost să profite de toate respingerile de care am avut parte ca de un vătrai înroșit în foc, pentru a-l răsuci

în rănilor mele deschise.

– Nu te-am întrebat niciodată, dar când ai avut necazuri, ai sunat-o pe mătușa ta?

Da, am sunat-o și i-am făcut și o vizită. M-a invitat la ea acasă și acolo nu erau nici călugărițe, nici ghicitoare, nici alți prieteni de-ai ei. Mi-a spus jucându-se cu brățelele pe care le rotea în jurul mâinii subțiri ca și când ar fi căutat un unghi în care să prindă cea mai multă lumină:

– Matei a aflat la serviciu despre un coleg al lui, Victor, care îți face mereu vizite. I-a spus că ești verișoara lui și că ține foarte mult la tine. Sper că l-ai văzut pentru ultima oară.

Zâmbesc atât de larg, că mă dor obrazii.

– Matei m-a întrebat dacă știam și i-am spus că da. A spus că ar fi trebuit să-i spun. Îmi pare rău, a spus mătușa. Uneori sunt o cotoroanță atât de nesuferită! Îmi pare rău! a spus.

Încerc să o fac să se simt vinovată pentru felul în care s-a comportat, dar nu pot. Nu pot să învinovățesc o cățea pentru că mârâie, latră și mușcă pe oricine se apropie de pușorii ei proaspăt fătați. Există în noi lucruri mai vechi decât conștiința sau acceptarea lui Dumnezeu, instincte pe care nu le putem controla, indiferent cât de tare tragem de frâie. Dar mă întreb adesea: dacă mătușa Theresa își protejează pușorii, atunci mama mea pe cine apără?

De vânzare

Alina și Corina, secretara inspectorului, schimbă din nou zâmbete stânjenite. Alina evită să o privească; nu vrea ca femeia să se simtă presată. Nu este vina ei că inspectorul nu se grăbește și că Alina așteaptă de aproape două ore. Corina și-a ținut promisiunea. În schimbul unui pachet de cafea Jacobs și al altuia de cacao dominicană, a fixat această întâlnire, i-a dat Alinei posibilitatea să stea în anticamera inspectorului, cu tâmplele zvâcnind, rugându-se să nu piardă ultima șansă.

Alina se uită fix la manuscrisul din poala ei, dar ochii i se împăienjenesc de cât a privit prima pagină, cu hârtia mototolită și umedă din cauza palmelor ei transpirate.

Pendula din anticameră bate ora trei.

*

Inspectorul nu și-a ridicat deloc privirea în cele zece minute de când Alina este în biroul lui. Stiloul lui scârțâie pe o foaie de hârtie pătată.

– Tovarășă Mungiu, ai venit aici ca să te uiți la mine în timp ce scriu?

– Nu, tovarășe inspector.

Inspectorul are o pată neagră pe buza inferioară, acolo unde atârnă de regulă țigara. Vârfurile degetelor îi sunt la fel de îngălbenite ca și coperta dosarului pe care îl citește.

– Tovarășă Mungiu, eu sunt un om ocupat. Secretara mea îmi tot bagă oameni înăuntru, deși eu trebuie să termin aceste evaluări până luni. Dar dacă tot ești

aici, atunci vorbește odată!

Alina pune manuscrisul pe biroul încărcat al inspectorului.

– Tovarășe inspector... anul trecut am început să scriu un manual de exerciții de matematică, împreună cu tovarășele Rodica Ionescu și Vasilica Popa de la București. În mai, când i-am telefonat tovarășei Ionescu, mi-a spus că nu mai este nevoie de colaborarea mea și...

– Treci la obiect!

– Aveam deja o mulțime de exerciții gata făcute, tovarășe inspector, și sunt foarte bune. Am reușit să public vreo zece în revistele de matematică din toată...

– Tovarășă Mungiu, pierdem timpul. Felicitări pentru că ai publicat exercițiile.

Inspectorul se ridică de la locul lui și întinde mâna ca s-o strângă pe a Alinei. Este pentru prima dată când se privesc drept în ochi și bărbatul face mutra aceea neîncrezătoare pe care o fac toți oamenii când dau de ochii ei de culori diferite. Alina îi împinge manuscrisul sub nas: „Alina Mungiu, Exerciții de matematică pentru clasele I–IV“, spune titlul.

– Aceasta este culegerea. E gata. Am scris singură o culegere. Vă rog. Sunteți ultima mea șansă.

Când Alina era în școala elementară, elevii trebuiau să-și îmbrace manualele în coperte de plastic transparente și să le pună etichete cu numele lor deasupra. Alina își punea întotdeauna eticheta cu numele deasupra numelui autorului. Uneori, în timpul orei, se uita la prima pagină și admira numele. Le știe și acum pe dinafară: Română, clasa a doua, Constantinescu; Istorie, clasa a patra, Almaș și Fotescu; Gramatică, clasa a treia, Serdean etc. Inspectorul împinge manuscrisul din fața lui.

– Tovarășă Mungiu, mă faci să pierd timpul.

– Vă rog.

Vocea ei tremură ca o coardă de arc.

– Am sunat la toate tipografiile posibile, iar la Tipografia Ursu mi-au spus că,

dacă aprobați dumneavoastră manuscrisul, pot tipări o ediție restrânsă. Vă rog numai s-o citiți, nu e mult...

Inspectorul împinge manuscrisul la o parte cu două degete. Prima pagină alunecă încet de pe teanc.

Alina aproape că renunțase când Rodica îi spusese că nu mai este interesată de colaborarea cu ea, dar mama îi cumpărase atunci mașina de scris, la câteva zile după ziua ei de naștere. De atunci notase idei în pauze, ba chiar și în timpul orelor de clasă, bătuse apoi la mașină până noaptea târziu și se uitase la exercițiile neterminate în timp ce mesteca într-o oală sau alta.

– Tovarășe inspector... vă rog... este foarte bun, vă asigur. Doar să aruncați o privire.

Inspectorul ridică receptorul telefonului.

– Corina, spune următorului solicitant să intre.

– Tovarășe inspector! Tipografia. Au spus...

Inspectorul împinge manuscrisul spre Alina cu vârful degetelor, speriat să nu se murdărească. Manuscrisul cade pe jos și foile se împrăstie.

– Tovarășă Mungiu! Nu este nevoie de istericale, să aruncați hârtiile pe jos!

Când inspectorul strâmbă din nas, așa cum face acum, pata neagră se întinde, amenințând să plesnească și să o mânjească și pe ea.

Alina se apleacă și adună paginile împrăștiate. Valorează mai puțin decât hârtia igienică.

În drum spre casă, Alina se oprește la redacția ziarului local și dă un anunț: „De vânzare mașină de scris folosită“.

Bobina

3. Cum se termină

Omul de la Securitate, Victor, își pune un deget sub bărbia Alinei, ridicându-i capul. Alina îl privește drept în lumina ochilor. Zâmbetul care îi iluminează provine din străfundurile biciuite, călcate în picioare, care sfâșie carnea.

– Așadar? Ce preferi, draga mea tovarășă Mungiu?

Brațele Alinei atârnă pe lângă corp ca ale unei spânzurate.

– Sper să-mi faceți o vizită marțea viitoare. Aștept cu nerăbdare conversația noastră săptămânală. Preferați o prăjitură anumită?

Omul de la Securitate chicotește și deschide ușa.

– Vom vedea.

Alina dă să-l urmeze, să-l tragă înapoi, să-i spună că îi dă tot ce dorește. Din pragul ușii vede că toți colegii ei profesori sunt adunați în fața ușii. Rămâne încremenită.

Pe coridor, larma copiilor care aleargă pe cimentul lustruit se potolește, timp în care cei doi bărbați se îndreaptă spre ieșire. Copiii se ascund înapoi în clasele lor, deși pauza de abia a început. Ceilalți profesori trec pe lângă ea, mergând spre cancelarie. Își sorb cafeaua în tăcere, cu fețele ca niște casete cu banda scoasă, depănându-și în minte toate frânturile de conversație avute cu ea în ultimii câțiva ani.

Joi dimineață, domnișoara Puiu îi ține calea când vrea să intre în cancelarie. Îi spune Alinei:

– Am considerat că vei prefera să bei cafeaua în clasa dumată.

Alina primește o ceașcă de cafea fierbinte pe care nu poate să o apuce de urechiușă și o cuprinde cu mâna. Degetele îi tremură de fierbințeală și scapă ceașca din mână. Cafeaua se împrăștie pe pantofii Alinei, pe pantaloni, pe haină. Alina dă cu piciorul în cioburi, intră în clasă. Cioburile ascuțite rămân pe coridor toată ziua, ca un șarpe veninos pe care nimeni nu vrea să-l atingă.

2. Mijlocul acela nesfârșit

Celălalt bărbat de la Securitate, cel chel cu nasul roșu și mâini umflate, pune mereu întrebări: ascuțite, necruțătoare, ca niște cuțite care îi taie în carne.

– Așadar, insinuezi că eleva Săpunaru este o mincinoasă? Că fiica șefului Miliției inventează?

Spre Alina urcă un miros de ceapă, provenind chiar de la subțiorile ei.

– Nu, nu, nu. Dar a interpretat greșit situația. Nu s-a întâmplat așa cum credeți, așa cum crede ea. A văzut...

– Cred că este necesar un interogatoriu încrucișat cu celălalt martor. Ce părere ai? Întreabă chelul privind la Victor, care stă rezemat de spătarul scaunului cu brațele încrucișate.

Victor ridică din umeri. De când a sosit, a tăcut ca o mobilă. Doar privește la Alina și o atinge din când în când pe sub masă cu vârful pantofului.

– Nu, nu! spune Alina. Nu cu copiii! Un interogatoriu la vârsta lor? Vă dați seama, vor avea coșmaruri săptămâni în șir!

– Coșmaruri? Întreabă chelul. De ce să aibă coșmaruri? Ce au de ascuns? Asta este, îi interogăm aici sau la sediu săptămâna viitoare. Bineînțeles, pot lăsa toată chestiunea pe seama stimatului meu coleg.

Victor își înfinge pingeaua de cauciuc în gamba Alinei. Alina ar vrea să-și tragă piciorul, dar scaunul nu-i permite să se miște mai mult. Nu are scăpare. Trebuie să rabde.

– Prefer să nu rămân singur cu tovarășa Mungiu, spune Victor. Au fost anumite

plângeri în legătură cu comportamentul meu față de ea.

– Nu, nu, spune ea. Este o neînțelegere. Cineva a înțeles greșit.

Bărbatul cel chel de la Securitate închide dosarul din fața lui.

– Trebuie să plecăm. Ne punem de acord asupra procedurii în mașină, stimate coleg.

Bărbații se ridică în picioare, la fel și Alina, cu toată durerea ascuțită din gambă, unde se cuibărise piciorul lui Victor. Chelul merge înainte, Victor rămâne în urmă. Se oprește în prag, așteptând ca Alina să-l ajungă din urmă.

1. Începutul de bun augur

În această marți, Victor, omul Alinei de la Securitate, nu vine. Îl așteaptă până la cinci, apoi iese și cumpără o prăjitură diplomat cu frișcă și căpșuni ca să sărbătorească. Este delicioasă, iar Alina are chef de dulce astăzi, așa că mănâncă chiar și porția lui Liviu. Ascunde hârtia murdară adânc în găleata de gunoi.

Miercuri, Alina își soarbe cafeaua în cancelarie, când cineva bate la ușă. Domnișoara Puiu se dă la o parte și lasă să intre doi bărbați cu pălării de fetru și paltoane lungi de culoare închisă. Unul dintre ei este Victor. Celălalt este chelul cu nasul roșu. „Sărmanul suflet după care au venit“, își spune Alina.

– Tovarășa Mungiu? spune chelul.

Alina se uită în jur. Vede sprâncene ridicate, ochi lărgiți, guri căscate: expresia schimbărilor modului în care o percep colegii. Cancelaria nu va mai fi niciodată la fel.

Alina se întreabă dacă este vorba despre soțul ei. Profesorii ies din cancelarie. Chelul își deschide pe masă dosarul galben, gros ca un tort în mai multe straturi. Trebuie să dea la o parte ceștile murdare, pe jumătate pline cu cafea. Victor are o atitudine relaxată – pare să se simtă ca acasă oriunde este și ea.

Chelul întreabă:

– Tovarășă Mungiu, ați văzut-o pe eleva Atanasiu când a adus la școală obiecte de contrabandă anul trecut?

Alina privește în gol la ceașca ei aproape goală. Zațul de cafea s-a depus formând un contur de înger, dar negru. Dacă ar fi știut să citească în cafea ca mătușa ei, poate că ar fi putut să-și ghicească prăbușirea.

Ciupitura – DUBLA 2

În seara aceasta Liviu o ciupește din nou de fese, când se apleacă să strângă farfuriile. Strânge carnea între degete, răsuțește și trage, scrâșnind din dinți. În seara aceasta, Alina îl pălmuește. Liviu sare de pe scaun.

– Ai înnebunit?

– Să nu mă mai atingi! strigă ea.

Liviu o apucă de încheietura mâinii. Alina se smucește, ia o farfurie de pe masă și o aruncă pe jos. Liviu sare din nou, de astă dată ca să evite cioburile furioase care se îndreaptă spre picioarele lui.

– Ești nebună? Sunt cadou de nuntă!

– M-am săturat! De tine, de asta, de tine!

Înhață a doua farfurie și o aruncă de perete, ca la Frisbee. Liviu se ferește și își ascunde fața.

– Încetează!

– Tu să încetezi! Încetează să te mai plângi și să te îmbeți, dar mai ales încetează naibii să mă mai ciupești! strigă Alina. Vreau să fug de aici!

Acum Alina plânge cu fața în palme, iar de pe dosul mâinii ei picură sângele. Liviu se apropie în vârful picioarelor între cioburi și o atinge pe umăr.

– Și eu îmi vreau viața înapoi, spune el.

– Nu există drum înapoi, dar nu putem trăi nici așa.

Își descoperă fața, se uită la el. Când Liviu privește așa ca acum, cu ochii de un albastru umed din cauza lacrimilor pe care le reține, cu părul ciufulit ca blana

unui câine care s-a luat la bătaie, Alina nu-și poate imagina că s-a gândit vreodată să-l părăsească.

– Nu, nu putem trăi așa, spune Liviu, iar Alina se întreabă dacă și el se gândește vreodată să o părăsească. Ar vrea să se ridice și să-l îmbrățișeze atât de strâns, încât posibilitatea de a se despărți vreodată să fie strivită între ființele lor, până când pieile lor se vor topi una în alta, ca un echivalent de iubire al bombei cu fuziune la rece.

Dar mâna lui de pe umărul ei o împinge în jos și Alina se retrage în sine, iar miezul ei se transformă în ceva mic și rău. Vrea să-i mărturisească micile ei trădări, gândurile de a-l părăsi, ca un păcătos care imploră iertarea păcatelor, când Liviu spune:

– M-am gândit la ceva, dar poate fi periculos.

Alina își șterge o dâră de muci cu mâneca rochiei și împinge mâna lui la o parte. Dispare în sufragerie și se întoarce cu radioul exact când Liviu întreabă:

– Ce s-a întâmplat?

Alina pune radioul pe blatul din bucătărie și dă volumul la maximum. Este un vechi cântec popular despre transhumanță și despre dorul de casă. Alina se apleacă mai aproape de urechea lui Liviu.

– N-am apucat să-ți spun, dar mătușa Theresa mi-a dat o idee când am văzut-o ultima dată. M-am gândit tot timpul la asta de atunci. Și acum, că ai adus vorba, poate că ne gândim amândoi la același lucru.

O listă cuprinzătoare, dar nu EXHAUSTIVĂ, a motivelor de a cere viză pentru Italia

1. Încercăm să scăpăm din această țară uitată de Dumnezeu.

Deși acesta este cel mai adevărat dintre toate, ba nu, chiar singurul motiv pentru care dorim o viză, mă îndoiesc că este o idee foarte bună să le spunem asta birocraților de la ambasada Italiei. Desigur, am putea să jucăm cartea milei, dar nu sunt convinsă că va merge. În plus, sunt sigură că Securitatea română are urechi și acolo și nu am vrea să audă că încercăm să fugim.

– Nu, nu, nu, nu va merge, spune Liviu și se apleacă spre mine.

Îi ciufulesc părul blond scurt și el zâmbește. Radioul este dat atât de tare, încât sunt sigură că și vecinii noștri de la parter îl aud pe comentatorul obosit care îi laudă pe țărani din Flăcărica pentru producția lor de struguri din anul acesta, acoperind bolborositul blând al ciorbei de burtă de pe aragaz. În timp ce îi spun ideea mea, nasul meu este în urechea soțului meu. Miroase a săpun de verbină și a cărți vechi. Îi sărut vârful lobului și el chicotește.

Mai întâi am vrut să mergem în Germania – căci amândoi știm limba –, dar pentru că este atât de aproape de Franța și de cumnatul meu, Mihai, mă îndoiesc că grănicerii ne vor permite să părăsim țara, chiar dacă obținem vizele. Folosind un manual de geografie pentru clasa a V-a, ne-am decis pentru Italia.

În fanteziile noastre, șoptite cu voce scăzută când credem că nu ne ascultă nimeni, fața lui Liviu are dimensiuni noi, invocând soarele italian. În colțul ochilor îi sclipește o lumină jucăușă, deformată de zâmbetele strâmbe care îmi amintesc de băiatul pe care l-am cunoscut la Constanța. Cu acest băiat beau un espresso atât de uleios și de tare că mi-e teamă să amestec cu lingurița, ca să nu ne arunce în aer cu tăria lui. Mâna acestui băiat o țin în mâna mea când mă plimb pe coridoarele de la Uffizi, când traversez Forul Roman. Ceea ce mă conduce la următoarea idee.

2. Mergem în vacanță. Am dori să vizităm Roma, Ravenna, Veneția, Milano și Florența. În special Florența.

Asta ar putea merge. Cine nu ar dori o vacanță în Italia? Esența unor vieți trăite de mult, răzbătând prin pietre ca sudoarea din palmele care le-au pus una peste alta. Trupurile cărora le aparțineau aceste mâini cu eoni în urmă, transformate într-o masă amorfă de cenușă, mai frumoasă decât ce vom deveni noi atunci când suflarea își va lua zborul din învelișurile noastre de carne. Încă un motiv să dorim să trăim la dulce vita în prezent.

Liviu ciugulește un fursec roz.

– Să mergem în vest de plăcere, având un frate fugit din țară?

Scutură din cap.

– Ne trebuie ceva mai serios.

– De exemplu?

Mă ridic de pe locul meu și mestec în ciorba de burtă. Este aproape gata. Mă duc la frigider să iau două ouă și smântână ca s-o dreg.

Când traversez bucătăria, mă aplec cu urechea spre buzele lui Liviu, ca să aud ce spune.

– Ceva științific. Ceva menit să măgulească Partidul și regimul. S-ar putea să ne lase să plecăm, dacă își închipuie că facem ceva pentru renumele și gloria patriei.

Amestec oul cu smântâna, apoi adaug zeamă fierbinte încet, cu mare grijă, ca să nu se taie. O greșeală mărunță și toată munca mea de patru ore este distrusă. Îmi țin respirația. Liviu se apropie de mine, îmi înconjoară talia cu brațul.

3. Scriem o lucrare despre influențele romane în arhitectura din spațiul carpato-danubian în secolul al III-lea e.n.

Mâna în care țin bolul încremenește în aer.

– Nu se poate să-ți fi venit ideea asta acum, pe loc.

Își freacă nasul de urechea mea.

– Nu-i așa că e genială? Să-mi folosesc studiile de istorie, pasiunea pentru arheologie și să scriu un studiu care va demonstra amploarea influențelor romane. Sau poate chiar și mai bine – invers –, luând exemple din arhitectura dacilor, cum le-au implementat la Roma. Iar tu mă ajuți la documentare.

Vorbește mai repede și mai tare. Se agită în spatele meu. Este captivat de propria idee. Îl împing la o parte ca să nu-mi răstoarne ciorba.

– Dar nu există nici un exemplu, îi răspund. Dacii au construit din lemn, nu a mai rămas nimic.

Liviu suflă în ciorba mea.

– N-ai învățat nimic, nu-i așa? Acuratețea istorică nu are nici o importanță pentru guvern. Spune orice îi convine și asta trebuie să fie adevărul. Îi laudă pe cei care confirmă asta. Apropo, cred că ciorba este prea fierbinte ca să pui ouăle.

Reflectez.

4. Scriem această lucrare și trebuie să comparăm arhitectura romană din Italia și din Germania. Astfel, arătăm cum a fost exportată cultura dacică până la marginile Imperiului Roman.

Chicotește.

– Inteligent, inteligent. Dar de ce?

– Nu înțelegi? Îi spun. Avem două încercări să obținem viza în felul ăsta. Ne dublăm șansele.

Mă îmbrățișează strâns, își îngroapă nasul în părul meu.

– Apă de trandafiri, spune Liviu. Miroși a apă de trandafiri. Iar planul tău este admirabil.

Răstorn conținutul bolului în oala cu ciorbă, mestecând continuu. Masa galbenă a ciorbei devine albă și mătăsoasă. Nu sunt cocoloașe.

– Este perfect, îi spun.

La ce a trebuit să renunțăm ca să putem cumpăra o Dacie veche de paisprezece ani PENTRU A AVEA un mijloc de transport independent cu care să fugim din
Țară

■

Ce a trebuit să dăm	Cui
Partea lui Liviu din livada de pruni a mamei lui	Unui vecin care produce cantități mici de vin
Cerceii de aur care aparținuseră bunicii mele	Mătușii Theresa, care mi-a dat ei înșiși
Colecția de timbre a lui Liviu	Unui băiat de unsprezece ani a cărui mamă făcuse bani din vânzarea de timbre
Manuscrisul culegerii de exerciții de matematică	Rodicăi de la București după ce fusese în vizită la noi
Verighetele noastre	Unui tractorist din Seceratu

■

Ca o muzică

Este ceva în felul în care ne învârtim unul în jurul altuia seara, târziu, cum ne șoptim la ureche, cum adunăm resturile sărbătorii noastre. Este ceva în felul în care zâmbim și ne ținem de mână, în care dăm tare televizorul, radioul, lăsăm apa să curgă, ca să-i zăpăcim pe oamenii care ne-au umplut viața cu microfoane și să putem să ne facem planuri despre viitorul nostru minunat. Este ceva în felul în care speranța se furișează pe la spatele nostru, ne pune palmele pe ochi și ne lasă zâmbitori, dar orbi în privința viitorului. Și ne ferim amândoi să-i rostim numele, de teamă să nu dispară. Este ceva în felul în care ne ținem noaptea în brațe, ca niște pasageri refugiați de pe un vapor, ca în vara aceea când marea ne mângâia degetele de la picioare, ca prima dată când ne-am cunoscut. Este ceva în felul în care spunem Vom reuși, vom reuși, vom reuși, care răsună în urechile noastre ca o muzică.

Paparuda

Este săptămâna de după Paști și sunt într-o mașină. Ai crede că Liviu și cu mine mergem spre frontieră – Germania de Vest ne-a aprobat viza săptămâna trecută, dar am decis să o așteptăm și pe cea italiană. Așa că sunt din nou în mașina mătușii Theresa și mergem șerpuit pe un drum de țară care sfidează logica după care drumurile ar trebui să urmeze distanța cea mai scurtă dintre două puncte.

Astăzi mătușa Theresa mi-a telefonat și m-a rugat să o ajut.

– Este secetă, mi-a spus.

Avem nevoie de ajutorul ei, așa că nu-i putem refuza o favoare. Așadar, stau în Volga ei și o ascult cum povestește că drumul acesta vechi pentru căruțe delimitase cândva pământurile țăranilor de moșia boierilor – strămoșii noștri.

– În anii 1930, când a venit compania să construiască drumul, spune ea, a oferit pentru loturile de pământ de care avea nevoie sume de bani care îți produceau amețală, totuși bunicul tău a refuzat să vândă. A spus că are o datorie morală față de strămoșii lui să transmită mai departe moșia neatinsă. Dacă ar fi știut!

Când au venit la putere, comuniștii i-au luat tot și i-ar fi luat și viața dacă bunica nu l-ar fi făcut mic. Asta fusese cu un an înainte să mă nasc eu. Crescusem în mediul sigur și steril de beton al unui bloc cu zece etaje construit recent. Mirosul reavăn al pământului, spicele de grâu în mâinile mele, chipurile pergamentoase ale țăranilor nu mi-au spus nimic, spre deosebire de mătușa Theresa, pe care sătenii o cheamă întotdeauna în momentele lor de cumpănă.

Am și eu nevoile mele: nevoia să-i vorbesc despre viză, nevoia de a primi un sfat bun. Dar a rupe această tăcere ar fi ca și când aș strivi un pahar de cristal sub picior. Mătușa Theresa intră în sat, iar copiii murdari, cu picioarele goale, îi fac semne cu mâna. Merge mai departe, la casa veche, conacul boierilor. În fața ei ne așteaptă câteva zeci de bărbați și femei în costume populare și cu ii – bluze albe cu broderii albastre. Femeile poartă cununi și ghirlande făcute din frunze împletite și rămurile împodobite cu panglici roșii. O bătrână cu basma neagră,

zbârcită ca însuși timpul, se apropie de mătușa Theresa și o sărută pe obraz. Mătușa Theresa o apucă de mână și o strânge tare. Se întoarce spre mine.

– Alina, dezbracă-te!

*

Când auzi cum bat din palme, cum pocnesc din degete și bat cu lingurile de lemn în cazane, ai crede că a început ploaia, o furtună cumplită, dar praful, praful acesta ruginiu și uscat mă învăluie până la coapse, îmi linge pânțele, un amant indecent excitat de faptul că întregul sat se uită la noi cântând:

Paparudă, rudă,

Vino de te udă...

Și cântă din ce în ce mai repede, tot mai repede, picioarele mi se învârtesc, nu am putere asupra lor, sar și țopăi ridicând praful și mai sus, ca să-mi mângâie sânii, iar două bătrâne aruncă găleți de apă peste noi; praful de pe mine sâsâie și se mai ridică încă o dată, mă mângâie și devine una cu mine în timp ce respirația lui moare. Mătușa Theresa este chiar în spatele meu, zornăie din brățările de jad și murmură un descântec, cuvinte pe care nu le pot distinge, cu o voce gravă, ca huruitul unui tunet, în timp ce cântecul sătenilor trece mai departe, trecem pe lângă biserică, bărbații și femeile își fac cruce, dar eu nu pot, căci mâinile mele se mișcă în ritmul muzicii, care imită răpăitul ploii, la fel și picioarele goale, care trezesc praful și îl ajută să se insinueze sub fusta făcută din frunze și buruieni; nu am nimic sub fustă, iar pe trunchi am numai o ghirlandă de frunze peste sâni, pe care bărbații îi urmăresc cu privirile în timp ce saltă în ritmul țopăielilor mele, cu sfârcurile întărite din cauza apei reci pe care au turnat-o peste mine, sau poate că este atingerea prafului. Oh, lasă-mă să te gust, să mă rostogolesc în tine, în îmbrățișarea ta, înainte să vină ploaia și să te stingă.

*

La întoarcere, în mașină, îmi recapăt suflul. Obrajii îmi ard de rușine că am fost văzută în pielea goală de tot satul. Adulmec. În această lumină orbitoare de după-amiază, îmi trec prin minte cele mai negre gânduri: „M-am plimbat în pielea goală în fața atâtor zeci de oameni – ce rușine! O să rămânem închiși în România pentru totdeauna. O să așteptăm viza italiană până când cea germană va expira“.

Mi-ar plăcea să vorbesc cu mătușa Theresa, dar sunt prea supărată că m-a pus să fac asta. Își pune o mână pe mâna mea și spune:

– Ai făcut bine, i-ai ajutat foarte mult.

– Prostii.

Se întoarce spre mine uluită și clatină din cap.

– Nici nu știi cât de mult bine ai făcut. Dar ai grijă să faci dragoste cu bărbatul tău în seara asta. Altfel ești însemnată.

– Însemnată pentru ce? întreb.

– Paparuda este un ritual străvechi, menit să aducă ploaia, spune mătușa Theresa. Este un ritual de fertilitate. Culcă-te cu bărbatul tău.

Îmi trag mâna.

Ajunsă acasă, mă prăbușesc pe pat, cad într-un somn adânc. În vis, praful se așază pe fața lui Victor, degetele lui mă înhață, mă sfâșie, mă pișcă, mă mângâie și satul îngână cântecul ploii. Deschid ochii. Este miezul nopții, iar Liviu doarme buștean lângă mine. Un răpăit pe geamuri mă cheamă la fereastră. Mă apropii de ea, încă amețită de somn și mă uit afară. Plouă.

Banii luaȚi pe mașina de scris

– Ce Dumnezeu i-ai spus maică-tii? întreabă mătușa Theresa când deschide ușa.

Dansez în prag, pivotez în jurul ei, intru în hol și îmi scot pantofii. Gresia rece îmi mângâie picioarele umflate.

– Afară aerul îți arde plămânii dacă încerci să inspiri, îi spun. Presupun că ți-a telefonat?

Mătușa Theresa zâmbește.

– M-a rugat să nu-ți mai spun prostii. Aiureli. Vrei un ceai? Cafea?

– Apă de la frigider.

Pun două cuburi de zahăr în cafea și le urmăresc cum se scufundă și se dizolvă.

– De ce vrei să știi despre verii mei? a întrebat mama. Nu am avut nici o legătură cu ei de când te-ai născut.

– Mătușa Theresa spune că au fugit mai întâi în Franța și după aceea s-au stabilit undeva în Germania. Că li s-a acordat azil politic.

– Ce e cu întrebările astea? Mătușa Theresa i-a contactat? Dacă este așa, trebuie să dăm o declarație.

– Desigur, am spus sorbind din cafea.

M-am oprit și pe limbă mi-au apărut bășicuțe mici. Mi-am lins bășicile recent încolțite pe buze.

– Mă întrebam, așa.

– Vrei să ai și mai multe neazuri cu Securitatea? a întrebat mama. S-a aplecat spre mine și mi-a șoptit la ureche: Ar putea să-ți pună în primejdie apariția cărții, îți dai seama? Tocmai acum, când totul merge așa de bine! Ai ceva noutăți?

În sufragerie este un cilindru verde cu fermoar, făcut din pânză impermeabilă, aproape de înălțimea mea. Scot un țipăt.

– Tu l-ai făcut, nu-i așa? Cum ai reușit? Este altă vrăjitorie? o necăjesc eu.

– Ha! chicotește ea. De data asta, nu. L-am rugat pe unul dintre directorii de la magazinul universal să caute. Au găsit unul la Sibiu. L-au trimis aici cu salvarea.

Pun degetele pe fermoar și pipăi pânza din care este făcut noul meu cort.

– Cu salvarea? De ce cu salvarea?

Mătușa Theresa flutură din mână, zornăindu-și brățările.

– Nu întreba!

– Este normal că sunt încă oripilată de modul în care pot fi aranjate lucrurile în această țară?

– Ar trebui să-ți placă, spune ea. Este locul în care totul este posibil.

– Sau imposibil, o corectez. Depinde dacă ești de partea pe care autoritățile o consideră bună.

– Da, am spus, mestecând în ceașcă. Inspectorul a trimis manuscrisul la București pentru referat. Mi-a spus să nu spun nimănui, dar e bine.

Mama a zâmbit, m-a bătut pe picior.

– Foarte bine!

Și-a trecut mâna prin părul meu.

– Sunt atât de mândră de tine!

Am vrut să-i spun despre inspector. Jur. Dar a trebuit să întreb de verii mei și ar fi fost prea mult, toate deodată. Trecuse peste o lună de la audiență, de când îmi respinsese manuscrisul, spunând că nu are mai multă valoare decât hârtia pe care era scris. Poate era bun să aprinzi focul cu el.

Dar ultima dată când ne întâlniserăm eram prea obosită – trebuia să repet cu copiii pentru serbarea de iarnă și una dintre fete uita mereu replicile, așa că trebuia să o luăm întruna de la capăt. Și înainte de asta fusese supărată pentru că nu găsea o butelie plină de gaz în tot orașul. Așa că nu puteam să rup cercul minciunilor și am fost obligată să întreb:

– E adevărat că ai avut guvernantă? Că ai scris poezii în franceză când erai adolescentă? Că aveai acasă un pian, nu o pianină?

Fluturam din gene și înclinam capul, evitând lovitura cu mult înainte ca mama să se gândească să mi-o aplice.

– Zău așa, Alina, nu putem discuta despre alte subiecte? Știi că nu-mi place să vorbesc despre familia mea.

– Mașina de scris este așa de frumoasă, am spus. Este păcat să nu fie folosită. Mă gândeam să scriu istoria familiei noastre.

– Nu cred că istoria familiei noastre este în conformitate cu principiile socialismului.

Vechiul clișeu conform căruia „atacul este cea mai bună apărare“ pare să fie adevărat. Nu vreau să o întreb despre mașina de scris și nici ea nu întreabă.

– Vărul uneia dintre colegele noastre ne-a împrumutat un ghid al tuturor locurilor de camping din Austria. Dar nu am nimic despre Germania, spun eu.

– Nu-ți face griji. Vei găsi ceva când ajungi acolo. Poți să-i cauți pe unchii tăi la Nürnberg. Și poți să și dormi în mașină.

Mângâi pânza aspră de sac.

– Nu pot să cred. Nu pot să cred că suntem chiar așa de aproape.

Mă ridic și scot un plic din poșetă.

– Spune-mi cât a costat cortul.

– Nu-ți face probleme, poți să-mi plătești mai târziu. Și, în afară de asta, e luni. Vrei să dai bani toată săptămâna?

Plescăi din limbă.

– O, te rog. Chiar vreau să fac asta, spun eu. Am banii de pe mașina de scris.

Mătușa Theresa ridică o sprânceană.

– Am reușit să găsesc, în sfârșit, un cumpărător.

Într-una din zilele acestea am să-i spun mamei totul. Despre inspector, despre mașina de scris, despre planurile noastre de fugă. Așa voi face. Dar trebuie să găsesc momentul potrivit. Și când voi face asta, îi voi mărturisi totul. Și va trebui să facă ceea ce fac toate mamele: să fie fericită, dacă eu sunt fericită, chiar dacă asta înseamnă să stau cu Liviu și să întorc spatele țării noastre.

Mătușa Theresa îmi aruncă o privire lungă înainte de a închide ușa.

– Ai grijă cu maică-ta, spune ea.

Uneori am impresia că îmi citește gândurile, dar numai când nu vreau să facă asta.

– Cu maică-ta nu poți să știi niciodată la ce să te aștepți. Sper că nu bănuiește nimic.

Scurtătura

Astăzi chiar și vântul mă strivește. Este greu să mențin flacăra aprinsă pe mormântul tatălui meu. Încerc să apăr lumânarea subțire de ceară dintr-o cutie de tablă în care fusese cândva lapte praf. Încerc să readuc flacăra la viață și înclin bricheta spre fitilul ars al lumânării. Vântul se întetește din nou, flacăra îmi ciupește degetele. Scap bricheta și înjur printre dinți, înainte să-mi dau seama ce făcusem și îmi cer iertare de la Dumnezeu. Zilele acestea totul este mai greu decât ar trebui să fie.

Totul. Chiar și conversația cu mama. Trebuie să o evit, să scurtez convorbirile telefonice. Căci altfel ar dori să știe cauza acestui amestec de încântare și teamă, care stă lipit de mine ca un scaiete în lână, provocat de valizele gata făcute de sub pat. Emoția care se transmite în zâmbete largi, în pasul vioi, într-o lumină nebunatică din ochi, pe care omul de la Securitate nu știe cum să le interpreteze. În fiecare marți spațiul dintre noi parcă se micșorează, ca dintre două corpuri cerești pe o orbită tangențială, care se deplasează încet spre coliziune. Seara îl implor pe Liviu:

– Hai să sărim în mașină, să plecăm.

– Curând, curând, spune el, curând.

Mă trezesc murmurând curând, curând, la mormântul tatălui meu. Îi cer iertare și rostesc o rugăciune pentru sufletul lui. Nu știu multe – numai fragmente pe care le-am învățat de la mătușa Theresa. Mama a fost întotdeauna o comunistă supra-zeloasă și a respins orice formă de religie.

– Nu așa am fost crescute, spunea mătușa Theresa.

– E greu de spus, am răspuns.

Mama nu vorbește despre copilăria ei. Îi este rușine că părinții ei au fost boieri bogați. Mama pare cea mai convinsă comunistă pe care ai cunoscut-o vreodată.

Nu mai știu alte rugăciuni, așa că încep să stau de vorbă cu tata. Nu sunt morții cei mai buni ascultători? Nu au ei auzul cel mai ascuțit?

„Liviu și cu mine ne facem bagajele. Vom pleca. Să nu fii supărat pe mine că nu am să mai vin la mormântul tău, dar mă duc să caut o viață mai bună. Ar trebui să fii fericit pentru mine“.

Tata nu se poate supăra pe mine, dar crede că incapacitatea lui de a pedepsi și de a dojeni l-a făcut să nu fie un părinte bun. Admira strictețea mamei mele. Cu toate acestea, când mă ducea la școală cu mașina, îmi dădea câțiva lei pentru un covrig sau pentru plăcinta cu brânză la care râvneam. Într-o zi, când mama era plecată la un congres, m-a dus la București, la Grădina Zoologică. Îl întreb:

„Mai ții minte? Nu am povestit nimănui. Oricum, nu mamei. Mi-e frică de ea. Am încercat să-i spun. Dumnezeu mi-e martor că am încercat, dar de fiecare când deschid gura mă cuprinde panica. Este atât de îngrozită să nu rămână singură, încât nu știu ce ar putea face. O să spui că vrea întotdeauna ce este mai bine pentru mine, dar încep să mă îndoiesc. Ajută-mă, tati. Nu știu cât am să mai pot să o mint“.

Îmi fac cruce și îmi dau seama că am început să mă rog la el ca și când m-aș fi rugat la unul dintre sfinți. Totuși, continui:

„Ajută-mă. Să-i spun sau nu? Aș mai putea trăi împăcată cu mine, dacă aș pleca fără să-i spun la revedere? După tot ce a făcut pentru mine? Ajută-mă, tati. Ajută-mă!“

– Mă gândeam eu că am să te găsesc aici.

Deschid și închid gura la auzul vocii mamei. Mă întorc. Stă dreaptă ca lumânarea pe care tocmai am aprins-o pentru tata, fusta ei de mătase imprimată flutură în vânt. Ține în mână un buchet de flori de câmp.

– Mamă, spun și dau să o sărut pe obraz. Mă întreb cât de mult a auzit.

– Bineînțeles că sunt aici, este comemorarea zilei când a murit tata.

– Și bineînțeles că eu nu am fost invitată.

Lasă florile jos, în fața crucii de marmură a tatălui meu, apoi scoate o țigară din

poșetă. Se așază cu picioarele încrucișate pe mormântul de alături, care are o bordură de piatră albă șlefuită.

– Acolo este înmormântat cineva, îi spun.

– Și cred că nu va avea obiecții.

Pufăie din obraji când inhalează. Face așa numai când este supărată.

– Mă eviți.

– Am fost ocupată, spun eu.

– Toți suntem ocupați. Arăți bolnavă. Ești însărcinată? Sper că nu.

Aruncă chiștocul țigării care aterizează pe mormântul tatălui meu. Îl culeg, încercând să evit urma lăsată de rujul ei.

– Nu mai face așa. Este lipsă de respect.

Mama ridică din umeri.

– Obișnuința.

Da, obișnuința de a-l nesocoti pe tata și dorințele lui. Obrajii mei sunt în flăcări. Ce faci dacă te întreabă?

Se ridică în picioare și își aranjează fusta.

– Hai să bem o cafea. La tine acasă.

Mă gândesc la mașina de scris, la spațiul rămas gol în urma ei pe masa din sufrageria noastră după ce am vândut-o.

– La cofetărie. Dă-mi voie să te duc la o cofetărie. Ce zici de un ecler cu cremă? Sau de o amandină de ciocolată? Pomana mea. Pentru tata.

Își încolăcește brațul în jurul brațului meu și parcă am un piton agățat de mine care mă strangulează.

– Trebuie să dai de pomană de sufletul mortului unor oameni pe care nu-i

cunoști. Nu ți-a spus mătușa Theresa? Am auzit că petreceți mult timp împreună. Am auzit că faceți și excursii de o zi întreagă în sate, de exemplu.

Genunchii mi se înmoaie, dar mă trage mai departe.

– Îmi ascunzi ceva, dar mai devreme sau mai târziu am să-i dau de capăt.

Când ieșim pe poarta cimitirului mă uit la chiuveta cu apă rece, unde mă spăl întotdeauna înainte de plecare. Așa e obiceiul – te speli pe mâini de păcate, căci altfel le iei cu tine acasă.

În care Alina vine într-o miercuri mai devreme de la Școală Și o găsește pe mama ei răsfoind un teanc de scrisori Și un caiet cu coperte roșii de piele, așezată la biroul la care de obicei Alina corectează lucrările elevilor

– Mamă, acela e jurnalul meu?

Blestemul

Blestemată să fiu dacă te las să pleci din țară, să mă lași singură, să mor singură, nu pentru asta te-am crescut! Aș fi putut avea toate parfumurile frumoase pe care le doream, să iau masa în oraș cu tatăl tău, în loc să curăț rahatul de pe hainele tale, să-mi scot mirosul de gaz ars din păr, dar am făcut toate astea pentru tine, iar acum vrei să mă părăsești, să mă părăsești? Niciodată, niciodată, niciodată. Am ceva. Ce am aici, dacă încerci să fugi, dacă aud vreodată ceva, le dau telefon. Serviciul de Frontieră și Securitatea o să primească vești de la mine. Nu-mi pasă dacă te vor aduce înapoi aici în lanțuri, ca pe o fiară sălbatică. Ai fost un copil sălbatic și ai devenit o femeie nerecunoscătoare, nerecunoscătoare față de mine, rușine să-ți fie, rușine, rușine! Blestemată, blestemată, blestemată să fii, pentru că ești egoistă și nu te gândești niciodată la mine!

O cheie de gât, un magazin Și o cerșetoare

Copilăria Alinei este o cheie de metal atârând de o sfoară groasă. Se încălzește sub uniformă (lungă până la genunchi, pepit alb cu albastru), sub șorțul albastru (poros și țeapăn ca partea pentru frecat a unui burete de vase) și cravata roșie de pionier. Mama ei este croitoreasă și nu o ia niciodată de la școală – Alina deschide întotdeauna singură ușa din carton presat a casei lor goale. Uneori o așteaptă o farfurie cu mâncare rece, pregătită din seara precedentă. Uneori pe masă nu este nimic.

Copilăria Alinei este un ghiozdan de spate verde, cu două țestoase în colori vii, galben și verde, la fel ca invidia colegilor ei de clasă. Când ajunge în clasa a IV-a, țestoasele sunt crăpate și fisurate, ca tablourile din Renaștere. Oricât l-ai spăla, dărele uleioase de pix nu se pot îndepărta. Ar vrea să ascundă ghiozdanul, dar nu are suficient spațiu sub paltonul strâmt. Și este și îngrozitor de greu când merge la școală. Tata o duce cu mașina numai iarna, când ajunge prea devreme și trebuie să aștepte douăzeci de minute în curtea școlii. Profesorii descuie ușa la opt fără zece. Până atunci, copiii stau zgribuliți, o colonie de pinguini nefericiți, în timp ce vântul suflă nemilos peste orice părticică de piele pe care o găsește neacoperită, se strecoară sub mâneci și pe sub jachetele largi ca să muște mai bine. Profesoara de sport a descuiat odată ușa din față mai devreme și în dimineața aceea dinspre învățătoarea de la clasa a treia venise o răbufnire de proastă dispoziție, în locul mirosului de cafea caldă și de ruj proaspăt.

Copilăria Alinei rămâne în urma celor două prietene în drum spre casă, când se oprește să se uite la vitrina shopului unde se cumpără cu valută străină. Înăuntru sunt minuni rezervate pentru occidentali și pentru liderii partidului. Vitrina are trei metri lățime și înălțimea unui om. O perdea grea de catifea verde ascunde bogățiile din interior de privirile trecătorilor, dar Alina a descoperit că, dacă se uită dintr-un anumit unghi, vede colțul frigiderului cu uși transparente. În el sunt sticle supele și frumoase de Pepsi și de Fanta. Mai vede și marginea raftului pe care este ciocolata. Odată, un cuplu despre care credea că sunt germani îi dăduse un Toblerone când ieșise din shop. Alina îi scrisese lui Moș Crăciun de patru Crăciunuri la rând, ca să mai ceară una. Visează la bucățelele lipicioase de

cocoloașe de miere care îi zăbovesc pe limbă după ce s-a topit ciocolata.

Ultima zi când se uitase în această vitrină fusese în timpul vacanței de vară. Pielea Alinei era cafenie, genunchii și palmele îi erau pline de coji de culoarea cireșelor putrede. O femeie cu păr blond ondulat permanent și cu ruj portocaliu a ieșit strângând la piept o pungă de plastic; un miracol nemaiauzit. Alina se ruga ca punga să se rupă, să dea pe dinafară, să se împrăștie ca să vadă și ea minunile din ambalaj.

Femeia i-a aruncat Alinei o privire, apoi a ridicat poșeta și a lovit-o în cap.

– Du-te să cerșești în altă parte, fetițo!

Alina a scos un țipăt. Rujul țipător ar fi trebuit s-o facă să înțeleagă că femeia nu era nici doamnă, nici străină. Ar fi trebuit să-i spună să se dea la o parte din calea femeii. Femeia s-a întors spre interiorul cavernos al shopului și a strigat:

– Viorica, cheamă miliția! Este o cerșetoare afară – și nu vrem s-o vadă turiștii!

Cu obrazul arzând din cauza loviturii și a rușinii, Alina a alergat acasă.

Acum, Alina are douăzeci și nouă de ani, Occidentul decadent este din nou o vitrină scânteietoare, unde nu are voie să arunce nici o privire.

O valiză plină de visuri

După ce pleacă mama ei, Alina se plimbă prin apartament, strângând în mâini jurnalul; din hol în sufragerie, în dormitor, în bucătărie și înapoi. Casa se face mai mică, pereții se apropie și îi storc aerul din plămâni. Alina se duce în baie, dă drumul la apă și își bagă capul în chiuvetă. Jetul rece îi provoacă furnicături pe pielea capului. Ascultă cum curge lichidul ca ploaia, ca visurile ei și ale lui Liviu.

Alina caută pachetul de țigări pe care îl ține de obicei pentru omul de la Securitate și se așază în bucătărie. Apa îi picură pe spate, pe pardoseală, iar ea fumează țigară de la țigară. Degetele îi tremură – de frică sau de furie, nu știe. Inima îi bate ca unui om care fuge dintr-o casă în flăcări. Dar sunt amândoi împotmoliți.

Când greața îi încleștează stomacul, Alina stinge cea de-a noua țigară. Se repede în baie. Vomită și rămâne apoi în genunchi, îmbrățișând vasul de toaletă. Cum îi va spune lui Liviu că totul s-a terminat? Toate pregătirile pe care le făcuseră nu mai aveau nici un rost: mașina, cortul, valuta străină pe care o schimbaseră. Cele două valize de sub pat, unde erau hainele lor cele mai bune. Alina nu mai poate sta așa, trebuie să despacheteze.

Valiza este din piele maro-roșcată. Alina o deschide și începe să scoată afară conținutul. Puloverul ei de angora. Un palton de iarnă din blană de iepure pe care i-l cumpărase Liviu chiar înainte de fuga lui Mihai. Broșa de argint în formă de margaretă pe care i-o dăduse tatăl ei în anul în care se dusesese la facultate. E timpul să pună fleacurile prețioase la locul lor. Este cazul să golească valiza plină de visuri.

Alina deschide ușa dulapului ei din dormitor. Mângâie stejarul lăcuit. Avea străluciri aurii când îl cumpăraseră, în anul în care se căsătorise cu Liviu. Suprafața lui era netedă ca pielea unui prunc. Acum este plină de crăpături lungi, de inflorescențe, ca cele care rămân pe parbriz după grindină. Suprafața lui scrijelită îi amintește Alinei de propria căsnicie. Ce va spune Liviu când va veni

acasă?

Începe să-și scoată lucrurile din gura căscată a valizei ei, le pune pe rafturi. Sunt pline de jachete care nu i-au plăcut de fapt niciodată: tricotate, cu motive geometrice colorate. Cele pe care le găsea la Magazinul Universal, cenușiu și întotdeauna pe jumătate gol. Puloverul ei de angora, în culoarea perlei, arată deprimat, ca o prințesă rusă atunci când au venit la putere comuniștii. La fel și rochia ei de crep, în culoarea nisipului, înconjurată de fustele maro și deux-pièces-ul bleumarin. Mama ei poate să facă rost de stoffe fine și știe să coasă foarte bine, dar niciodată nu are timp, nu pentru ea. Propria ei mamă. Mama ei.

Alina deschide valiza lui Liviu. Aranjează cămășile delicate de in printre celelalte ușor decolorate, cu gulere apretate care zgârie gâtul până la sânge. Alina se oprește. Își amintește cufărul de lemn de la picioarele patului bunicilor ei, în care erau toate hainele lor și cearșafurile de in. De ce ar avea nevoie ea și Liviu de mai mult ca să fie fericiți?

Iar după aceea știe: dulapul lor trebuie să fie epurat. Trebuie să aibă un nou început chiar și aici, în România. Alina este hotărâtă. De ce să vrea să ajungă în Germania, în Franța sau în altă parte? Alina aduce coșul de gunoi în cameră ca pe un prizonier rănit. Aruncă acolo cămășile vechi ale lui Liviu, puloverele ei pufoase. Dar curând nu mai are loc. Alina îndeasă hainele cu picioarele, turtindu-le. Răsuște și îndeasă, scrâșnind din dinți. Sare într-un picior. Este ca atunci când se zdrobesc strugurii, dar fără struguri, fără bucurie, fără atmosfera de sărbătoare. Este inversul veseliei. Dorește ca hainele ei să se compreseze până la dispariție, să dispară din casa ei, din viața ei. Vrea să le zdrobească. Dar își scot pliurile urâte și ies din coșul de gunoi imediat ce își ia piciorul de pe ele. Are nevoie de întăriri, poate și de câteva containere noi. Răscolește sertarele din bucătărie. Chei franceze, șurubelnițe, bureți, chiar și o față de masă de plastic zboară pe gresia maro din bucătărie, trupuri înfrânte pe un câmp de luptă însângerat.

Îndeasă cu brutalitate hainele în sacii de pânză pe care i-a adus din bucătărie. Sacii plini sufocă spațiul dintre pat și perete, în timp ce rearanjează hainele bune, destinate să ajungă în dulapul gol. Face un pas înapoi. Nu mai tremură. Trebuie să continue în sufragerie.

Nu mai are saci de pânză, așa că folosește cearșafurile de bumbac pentru a strânge bibelourile din vitrină: un bărbat șezând care ține în mână o undiță, un

grup de păsări flamingo, o balerină, servicii de ceșcuțe și farfurii. Când termină, au mai rămas numai șase pahare de whisky din cristal de Boemia. Alina găfâie și nu mai are cearșafuri, dar vrea să continue epurarea. Își amintește de sacii de pânză din pivniță. Se repede în jos pe scară și jefuiește subsolul. Într-unul din saci mai sunt cartofi – îi împrăștie pe jos.

Când se întoarce pe palier, se oprește înmărmurită. Ușa este dată de perete. Și-a pierdut mințile? Sau a intrat cineva prin efracție? Pășește încet, încercând să-și recapete suflul. Liviu stă în hol, întorcând capul în toate direcțiile.

– Alina, ce-ai făcut?

Cuvintele lui sunt ca o palmă pe față. Privește și ea în jur. Vede mobilele golite, cu obiectele din ele împrăștiate pe jos sau împachetate în saci. Ca și când un duh rău le-ar fi întors casa cu susul în jos și ar fi scuturat apoi conținutul. Ca și când ar fi fost casa cuiva care se pregătea să se mute.

Numai că ei nu se vor muta niciodată.

Nu se vor muta niciodată și trebuie să-i spună lui Liviu. Alina începe să tremure. Nu știe dacă de furie, de frică sau dacă se dezintegrează.

Excursia

Mărți Alina îl așteaptă pe omul de la Securitate cu prăjituri cu vanilie și lămâie făcute în casă. Chiar înainte să sosească, reușește să-și pună o pereche de pantaloni lungi, fără formă, și un pulover cu guler larg, deși este începutul lui iunie. Se va coace în puloverul de lână până când va termina el cu întrebările – dar acestea sunt hainele cel mai puțin provocatoare pe care le are.

Omul de la Securitate sosește cu o jumătate de oră înainte de ora fixată. O apucă de mână când deschide ușa și o trage în jos pe scări.

– Astăzi mergem într-o excursie, spune el.

Alina se trage înapoi.

– Lasă-mă să-mi iau poșeta.

Pășește înapoi oprindu-se în prag. Inima îi bate izbindu-se de coaste, de parcă ar vrea să le rupă. Se întreabă cât de ușor ar fi să se răsucească și să încuie ușa? Și atunci, el ce va face?

Dar Alina nu face asta, își trece pe umăr lanțul poșetei și îl urmează în jos pe scări. În fața blocului, o dubă este parcată lângă bordură. Este verde și are ferestrele acoperite. Alina se dă un pas înapoi, dar omul de la Securitate o apucă de cot și o trage blând. Cu cealaltă mână descuie ușa din spate. O împinge înăuntru. Alina se lasă mânată. Minte ei este ca o foaie albă de hârtie. Când o leagă la ochi, reușește să scâncească:

– Unde mă duceți? Ce-am făcut? cu răsuflarea sacadată.

– Șșșt, face el. Nu-ți fac nici un rău. Nu astăzi.

Simte cum vârfurile degetelor lui îi ating fața, mâinile. Aude clinchetul metalic și brățărilor reci care se închid în jurul încheieturilor mâinilor ei.

– Pentru siguranța dumată, spune el.

Alina suspină:

– Am vorbit numai așa, voiam doar...

Ușa se trânteste.

În timp ce mașina se smulge din loc și cotește, Alina se întreabă ce făcuse mama ei. Ce îi spusese agentului. Dacă o să fie bătută, torturată, mutilată pentru asta. De ce? De ce? De ce? Alina își stăpânește cu greu nevoia de a urina. Abia mai poate respira. De ce să-i facă propria mamă așa ceva?

După o veșnicie, mașina se oprește. Omul de la Securitate o ajută să coboare din dubă, dar o lasă legată la ochi și la mâini. Alina tremură, nu vede, așa că se reazemă de bărbatul de lângă ea. Degetele lui zăbovesc pe dosul palmei ei. Alina dorește să-și tragă mâna, să țipe, să fugă. Dar, în loc de asta, îi dă voie să o atingă.

Intră într-o clădire. Alina simte că aerul s-a schimbat, simte lipsa soarelui pe piele. Miros de mâncare strică, de sudoare și de mușchi. Mentea îi aleargă, încercând să inventeze o minciună convingătoare ca să i-o spună omului când va începe s-o interogheze în legătură cu jurnalul. În jurul ei se aud voci. Nu poate distinge cuvintele, dar sunt ordine răstite, strigăte și gemete de durere. Alina se trage mai aproape de omul de la Securitate. Acesta își pune un braț în jurul spatelui ei și coboară apoi mai jos, masându-i fundul. Alina vrea să-i spună să înceteze. Nu-i spune.

Coboară scările, multe trepte, până când Alina simte că amețește. Omul salută diverse alte persoane, care îi răspund. Tăcerea dintre saluturi este marcată de urlete, ca acelea ale animalelor muribunde. Este fie un centru de tortură, fie un abator.

Se opresc, omul de la Securitate o dezleagă la ochi.

– Privește! spune el și arată în jos.

Cei doi stau pe o platformă deasupra unei curți închise. În curte sunt doi gardieni care păzesc vreo duzină de deținuți. Aceștia sunt murdari, au bărbii lungi, murdare, hainele lor sunt niște zdrențe. Sunt atât de slabi, încât pomeții și coatele

lor par să le străpungă pielea din clipă în clipă.

– Uite, spune omul de la Securitate. Aceștia sunt disidenți. Conspiratori împotriva statului, dușmani ai poporului. Și acela este preot.

Alina se uită unde arată omul de la Securitate, dar vede ca prin ceață. Îi este greață. Gâfâie, încearcă să nu vomite. Omul o apucă de mână, o împinge mai jos pe scară. Coboară mult timp, trec de ferestrele prin care pătrunde lumina și ajung în ceva care seamănă cu o pivniță. Urletele se întesc. Alina se oprește.

– Vino, vino, nu te teme, spune el.

O blestemă în gând pe mama ei. O blestemă să moară lent, în cele mai inimaginabile dureri, și să ardă în iad pentru totdeauna. Va încerca să-i spună omului de la Securitate că acel caiet unde scrisese despre planurile de a fugi în Vest nu era jurnalul ei. Că era o lucrare de ficțiune. Că încă nu ajunsese la sfârșit, când agenții patriei îi descoperă pe trădători și îi pedepsesc pentru posibila lor trădare.

Îi va spune: Mama mea a înțeles total greșit. Urletele sunt insuportabile, ca niște cuie bătute în timpanele Alinei, când se opresc în fața unei uși mari de fier. Omul de la Securitate o deschide. În fața lor apare un coridor cu uși pe ambele părți. Fiecare ușă are câte o clapetă din metal. Omul de la Securitate o ia de mână și merg până la mijlocul coridorului, apoi se oprește. Dă la o parte una dintre clapete și o împinge pe Alina înainte. Înăuntru, un bărbat în pielea goală este legat de un scaun, plin de vânătăi și de sânge închegat. Un gardian îl lovește cu o lopată. Prizonierul abia mai suflă, capul i se clatină dintr-o parte în alta, când cad loviturile. Alina țipă.

– Un fugar, spune omul de la Securitate și închide clapeta.

Pedeapsă. Pedeapsă. Blestem

Agentul de la Securitate îi astupă gura cu mâna. Ea încă mai țipă.

– Taci! spune el.

Zâmbește. Îi pune brațul în jurul taliei.

– Haide să avem și noi parte de puțină intimitate, ce zici?

O trage spre el, iar Alina cade în patru labe. Genunchii i s-au transformat în terci. Alina nu-și mai aparține, este a lui, poate face cu ea tot ce dorește, trebuie să aibă încredere în el, poate avea încredere în el? Ce va face cu ea?

O silește să se ridice, o aruncă în spate ca pe un sac de cartofi. Alina strigă, își mușcă pumnii până la sânge.

Omul de la Securitate se oprește în fața ultimei uși de pe coridor și o deschide larg. O cameră luminată numai de un bec slab. Pardoseală de beton, prăfuită și murdară. Preferă să nu se gândească ce fel de pete sunt acelea. O masă și două scaune. Omul o așază pe unul din scaune. Îi mângâie mâna.

– Te-am supărat?

Lacrimile se rostogolesc pe obraji Alinei. Încearcă să vorbească, dar limba ei este de plumb.

Omul de la Securitate îi sărută mâna, apoi se așază pe scaunul din fața ei. Scoate din buzunarul de la piept un carnet de însemnări cât palma lui de mare și un creion.

– Tovarășă Mungiu, pe 15 octombrie anul trecut, eleva Atanasiu a adus la școală obiecte de contrabandă. Mi s-a dat de înțeles că ai facilitat fuga numitei eleve. Este adevărat?

– N-nu. Nu.

Alina își repetă în minte cuvintele declarației ca poeziile pe care le învață pe dinafară elevii ei: „Încercam să scriu un roman. La sfârșit, Agenții Iubitei Patrii îi prind pe răufăcători și îi pedepsesc. Trebuia să fie ceva instructiv pentru copii. Blestemată să fie mama mea!“

– Tovarășă, cumnatul dumitale, trădătorul de neam și de țară Mihai Mungiu, te-a contactat vreodată?

Alina se străduiește să respire normal.

– Nu. Nu. Niciodată.

„Încercam să scriu un roman. La sfârșit, Agenții Iubitei Patrii îi prind pe răufăcători și îi pedepsesc. Trebuia să fie ceva instructiv pentru copii. Blestemată să fie mama mea!“

Omul de la Securitate mângălește ceva în carnețel.

– Tovarășă, ai observat vreo activitate suspectă la școală? O comportare anormală la elevii dumitale?

– Nu, niciodată.

Omul încearcă să-i inducă un fals sentiment de siguranță. Trebuie să fie atentă.

– V-aș fi raportat imediat dumneavoastră sau tovarășei directoare. Este datoria mea de cetățean, de profesoară.

„Încercam să scriu un roman. La sfârșit, Agenții Iubitei Patrii îi prind pe răufăcători și îi pedepsesc. Trebuia să fie ceva instructiv pentru copii. Blestemată să fie mama mea!“

Omul de la Securitate închide carnețelul și o privește drept în ochi. Cicatricea de deasupra ochiului este purpurie.

– Tovarășă Mungiu, ai observat vreo activitate suspectă la soțul dumitale? Semne că ar încerca să fugă din iubita noastră patrie?

În jurul lor urletele se întetesc din nou, o simfonie disonantă a suferinței. Ar fi ușor să-l denunțe pe soțul ei. Să spună că el este cel care încearcă să fugă. Nu va mai avea niciodată probleme cu Securitatea. Alina inspiră zgomotos. Ori așa, ori să fie violată și omorâtă în bătaie. Și Dumnezeu știe ce altceva între acestea două.

– Tovarășă Mungiu?

Alina își pune mâinile pe masă, cu palmele în sus. Tremură.

– Nu. Niciodată. Dacă aș fi observat, v-aș fi raportat. Este datoria mea de cetățean. Față de patrie.

Agentul încuviințează din cap.

– Chiar dacă este vorba de soțul dumitale?

„Roman. Sfârșitul. Agenți ai Iubitei Patrii. Pedepsă. Pedepsă. Blestem.“

– Chiar dacă este vorba de soțul meu.

Omul se ridică în picioare. Scaunul lui scârțâie pe beton. Pășește spre ea, cu cătușele în mână.

– Am terminat.

– Unde mergem? șoptește Alina.

– Ai să vezi.

O leagă din nou la ochi.

– Unde mă duceți? De ce? Nu am făcut nimic. Vă rog...

– Taci din gură. Și mișcă!

Trec pe lângă camerele de tortură. Alina își dă seama de asta după țipete. Merge repede, mai repede decât el.

„Vă rog, nu vă opriți. Nu aici!“

Alina se simte ușurată când încep să urce treptele. Se grăbește, ratează o treaptă. Cade, marginile ascuțite ale treptelor sunt ca tot atâtea cuțite în coastele ei. Omul o apucă de mână, o trage în sus.

– De ce te grăbești?

Are un ton vesel. Alinei îi vine să-i scoată ochii, să-i dea un motiv să nu mai zâmbească niciodată.

Curând sunt afară. Aerul este mai ușor, mai cald. Aude cum se deschide portiera unei mașini și omul o împinge în dubă. Tabla s-a încins la soare și Alina se simte ca într-un cuptor. Se gândește la taurul de fier – cel mai cumplit instrument de tortură pe care îl cunoaște. Se aprinde un foc sub pântecele unui taur de fier în interiorul căruia se coace un suflet nefericit: o moarte lentă, lentă, lentă, inimaginabil de dureroasă.

Alina se întreabă ce îi vor face când duba se va opri. Aude cum îi clăntănesc dinții în gură, în momentul în care cineva umblă la ușă.

– Ușurel, este o treaptă, spune agentul de la Securitate.

Îi scoate cătușele, o dezleagă la ochi, apoi urcă din nou la volan fără un cuvânt. Alina vrea să-l strige. Unde o lasă? Se lasă pe vine pe trotuar. Are nevoie de câteva minute ca să-și dea seama că este în fața blocului ei și că a făcut pe ea.

*

Când vine Liviu și se strecoară în pat, Alina a plâns pe săturate și a adormit. Se mișcă în somn. Mirosul lui de tutun ieftin și alcool stătut o face să deschidă ochii. Sunt umflați și o dor.

– Ce s-a întâmplat? întreabă Liviu, căutându-i gura.

Alina îl împinge la o parte, îi întoarce spatele și se culcă cu fața la perete. Îi povestește cum se desfășurase ziua ei. Când termină, vorbirea lui Liviu nu mai este împiedicată.

– Alina, iubita mea, îmi pare așa de rău! Nu știu ce să spun.

Liviu se ridică în capul oaselor.

– Nu pot să spun nimic! Nu pot să fac nimic!

Lovește cu pumnul în zidul din spatele lui.

– Nimic.

O mângâie pe spate și de astă dată Alina nu se mai trage.

– Numai vrăjitoria, numai o minune ne poate salva.

De ce anume se teme chiar Și mătușa Theresa

Mătușa Theresa este cea mai neînfricăată ființă pe care o cunoaște Alina. În ziua alegerilor o întreabă pe Alina: „Cu cine ai votat?“, deși știe că pe buletinul de vot este o singură opțiune. Întreabă cu voce tare, cu toate ferestrele deschise. Dar și Alina ar fi neînfricăată, dacă ar avea un fiu la Securitate și altul la Paza Frontierei, ca mătușa ei.

Mătușa Theresa îi dă Alinei valuta străină de care îi pune pe fiii ei să facă rost pe canale mai puțin oficiale. O și întreabă: „Cum mai merg pregătirile voastre de plecare? Când plecați?“ De regulă, Alina spune: „Bine. Facem o listă cu ce ne trebuie. Curând“. Dar nu și astăzi.

Astăzi, Alina spune:

– Nu plecăm. Rămânem aici. Vocea ei are cadența unor legiuni în marș. Am să mă uit cum îl sfâșie pe soțul meu în bucăți, bucățică cu bucățică, până când vor rămâne numai umbre.

Mătușa Theresa întreabă:

– De ce? De ce?

– Mama are ceva, răspunde Alina. Nu știu ce este. Am prins-o scotocind prin lucrurile mele săptămâna trecută, când m-am întors de la serviciu. Alina tremură. Astăzi i-am cerut înapoi cheia de rezervă. A spus că știe ce vreau să fac. A spus că nu trebuie nici măcar să încerc să ajung la graniță, că va avea grijă să mă întorc în cătușe. Nu știu ce are. Nu știu ce va face. Îl urăște pe Liviu. Îl urăște. Și agentul de la Securitate...

Vocea Alinei se frânge. Nici nu poate vorbi despre ororile pe care le-a văzut. Nici nu poate să-și imagineze că într-o zi ar putea fi și ea unul dintre acei deținuți. Ea sau Liviu.

Mătușa Theresa nu spune nimic. Închide ferestrele și dă drumul la apă în

bucătărie. Jetul de apă o duce pe Alina cu gândul la toate lacrimile pe care le va vărsa. Dar mătușa Theresa îngenunchează în fața ei, îi trage urechea spre buzele ei și spune:

– Putem face ceva.

Degetele Alinei se încleștează de fustă, strângând. De necrezut, dar este ceva de care până și mătușa Theresa se teme și o face să vorbească cu voce scăzută.

– Trebuie să o găsești pe Sfânta Vineri. Nu există altă cale. Trebuie să te duci în pădure în cea mai scurtă noapte a anului...

De mult uitate

Sunt cam o duzină în poiană, siluete fantomatice cu bluze și fuste albe, cu veste brodate și salbe din monede de aur, sau cel puțin așa i se pare Alinei din tufișul în spatele căruia s-a ascuns. Ar putea să fie fiice de țărani, din câte știe ea, deși cântecele lor sunt într-o limbă pe care Alina nu a auzit-o niciodată, cu o mulțime de z, j și dz care umplu aerul ca un bâzâit de albine furioase. Este o limbă de mult uitată. Uitate sunt și dansurile lor, săriturile, răsucirile șoldurilor, cercurile pe care le desenează cu degetele de la picioare, piruetele și răsucelile. Se adună într-un cerc și încep să se rotească repede, mai repede, mai repede, mai repede, până când chiar și contururile li se estompează și poiana seamănă cu un tablou impresionist redând esența fantomatică a sânzienelor care se desprind din el și împânzesc pădurile, iarba, pârâul. În cea mai scurtă noapte a anului, zânele merg sau, mai bine spus, dansează pe pământ. Alina trebuie să-și aștepte norocul și are șanse bune. Inima îi bate zbătându-se între coaste, de parcă ar vrea să le rupă. Tresare, foșnește din frunze la fiecare pocnet pe care îl aude. Speră că momentul ei va veni curând.

Nu obosec să se rotească, sau cel puțin așa se pare, iar Alina are ochii tot mai umflați și fiecare șoaptă a vântului o face să dorească să fugă acasă. Dar acum este prea târziu, pentru că deja se întâmplă. Nu a venit nici un bărbat, așa că trebuie să răscolească pădurea în căutarea lor. Prima care s-a desprins din grupul de dansatoare a plecat în direcție opusă, dar următoarea vine spre ea. Mâna Alinei se încleștează de sârma cablului, alunecoasă din cauza transpirației ei. Pas cu pas, abia atingând covorul de frunze putrezite, sânziana vine cântând spre ea. Îi sesizează mai întâi parfumul, parfum de flori, de fân și de fructe răskoapte. Căldura trupului zânei o face să simtă o slăbiciune, dar scrâșnește din dinți și când gamba osoasă este aproape, o doboară pe sânziană la pământ și îi îndeasă o batistă împăturită în gură. Întoarce zâna cu căluș în gură cu fața în jos și îi leagă mâinile cu cablul. Nu este greu, pentru că zâna este slabă și oasele ei sunt fragile ca cele de porumbel. Când termină, o ridică pe sânziană în picioare și o târăște spre dealul golaș. Zâna se zbate, se îndoiaie și se luptă să scape din legătură, urlând prin călușul din gură. Alina o apucă de păr și trage mai tare, până când simte că i se frânge în mâini. Zâna o urmează și acolo unde din ochii ei cad

lacrimi, iarba se îngălbenește și se usucă.

Când ajung în vârful dealului, amândouă abia mai pot respira. Sânziana se smucește în sus și încearcă să fugă, dar Alina o trage înapoi. Cablul taie adânc în carnea palmelor ei și o arde tot mai adânc și mai adânc, în timp ce zâna se smucește și se zbate. Dintr-odată, se întoarce și se năpustește spre ea ca un taur, răsturnând-o pe Alina din picioare. Cad amândouă pe jos și zâna izbește cu capul în dinții Alinei. Alina o pălmuește, se rostogolește deasupra ei și începe s-o lovească pe sânziană cu pumnii. Țipetele acestuia sunt înăbușite de batista din gura ei, iar când deschide gura să ia aer, se îneacă.

Își duce mâinile mici la fața umflată, dar acestea nu o pot proteja și Alina se năpustește lovind în dreapta, și în stânga, și în dreapta, și după fiecare lovitură aude cum scrâșnesc oasele și nu știe dacă sunt ale ei sau ale zânei, când ceva turtit o lovește în umăr, o face să-și piardă echilibrul și o răstoarnă pe spate. Are gura plină de sânge sărat, simte o durere surdă în dinții din față și o durere nu foarte surdă în umăr. Ridică privirile și vede o bătrână cu riduri adânci ca niște tăieturi, care îi zâmbește arătându-și singurul dinte din față. Câteva smocuri de păr alb îi ajung până la umeri. Se căznește să se ridice în capul oaselor. Bătrâna poartă un palton ponosit de stofă în plină vară și are spatele îndoit aproape în unghi de nouăzeci de grade. Se sprijină într-un baston noduros, în care Alina identifică obiectul care o făcuse să-și piardă echilibrul. Lacrimile țâșnesc din ochii Alinei, pârlăiește subțirele pe fața acoperită de un praf galben.

– Sfântă Vineri... Te rog... Ajută-mă!

Licoarea

Sfânta Vineri a spus: „Ia asta. Pune-i câteva picături din licoarea asta în ceai“.

Am spus: „Nu bea ceai. Merg și în cafea?“

Sfânta Vineri a spus: „Da, merge și în cafea. Șapte picături într-o ceașcă“.

Dar cum să-i fac o cafea mamei mele, când nu am vorbit cu ea de luni de zile? M-am întrebat mult timp. Știam toate răspunsurile corecte, dar m-am legat la ochi și mi-am trăit zilele poticnindu-mă la fiecare pas. Poticnindu-mă până când a început să mă doară sufletul de atâtea vânătaii. Dar într-o miercuri seară, când Liviu a adormit beat și plângând pe parchetul din sufragerie, am știut că venise timpul. Lunea următoare am rămas în pat și am telefonat la școală că sunt bolnavă. Și apoi a început așteptarea. Bănuiam că mama avea o dublură după cheia de rezervă pe care mi-o dăduse înapoi – speram să mă înșel.

Am întrebat: „Și ce îi face?“

Sfânta Vineri a spus: „Știi Povestea porcului?“

*

Povestea porcului este una din poveștile mele preferate.

Un prinț este transformat în porc de o vrăjitoare rea, dar prințesa, soția lui, îl salvează recuperând trei obiecte magice. Întotdeauna mi-am dorit să fiu acea prințesă. Să salvez pe cineva. Dar nu pot să mă salvez nici măcar pe mine. Nu am rezerve ca să salvez pe altcineva.

Am spus: „Sper că nu am s-o transform pe mama în porc“.

Sfânta a spus: „Nu, dar este același principiu. Chiar mai bine. După ce bea, vei putea s-o bagi în apă sau în alte lichide pentru o perioadă nedeterminată“.

Am întrebat: „Cât înseamnă asta? Și de ce aș vrea să fac așa ceva?“

A spus: „Câteva ore cel puțin, poate chiar zile. Nimeni nu știe exact. Și vei dori să ții minte asta“.

Am așteptat. Mi-am petrecut timpul pe canapea cu o carte în mână, prefăcându-mă că citesc, în timp ce gândurile mi se învârteau în jurul propriului ax ca o planetă beată, grăbită. Joi m-a trecut un fior când am auzit că se răsuțește cheia în broască. Ușa din față s-a deschis și iat-o, cu blana ei formidabilă de nură și căciula din blană de iepure.

I-am spus mamei:

– Bună. Vrei o ceașcă de cafea?

Și m-am repezit în bucătărie înainte ca ea să-și scoată mânușile. Îmi bate inima ca unui iepure fugărit de o armată de ogari. Când apa a început să fiarbă în ceainic, a început să fiarbă și sângele meu. Avusesem dreptate. Își făcuse o dublură după cheia ei, cea pe care i-o cerusem înapoi. Am numărat ca să-mi potolesc mâinile: două lingurițe de cafea pentru fiecare ceașcă. Fierbe amestecul de trei ori. Trei minute pentru ca zațul de cafea să se așeze. După ce o torni, șapte picături din licoare pentru o ceașcă.

*

Am spus: „Tu ești sfântă. Cum de ai voie să faci așa ceva?“

Sfânta Vineri a spus: „Nu am voie să-ți dau ceva care să o ucidă. Căci atunci aș încălca porunca a șaptea“.

Am spus: „Dar eu o încalc pe a șasea“.

A spus: „Nu neapărat. Presupun că faci asta spre binele mamei tale“.

Am spus: „Da“.

Sfânta Vineri a spus: „Poftim“.

*

Mama m-a întrebat: „Ce faci acasă? Nu ar trebui să fii la școală? Ai pus zahăr în cafeaua mea?“

Am întrebat-o: „Ce cauți tu la mine acasă când ar trebui să fiu la școală? Cum ai deschis ușa?“

A spus: „Știi că îmi place cafeaua fără zahăr“.

Am spus: „Atunci n-o bea“, aproape sperând că nu o va bea.

A băut-o ca pe un pahar de votcă, dintr-o înghițitură, strâmbându-se la față când a terminat.

A spus: „Culeg orice firimitură îmi aruncă fiica mea. Acum aș putea avea o cafea? Fără zahăr?“

În bucătărie, mă las pe scaun și aștept tremurând.

A țipat: „Alina! Alina!“

Când m-am întors în sufragerie, mama se micșora văzând cu ochii. Până să ajung la fotoliul în care ședea, ajunsese de mărimea unui prunc. I-am scos înnebunită hainele de pe ea, de teamă să nu se sufoce. Când am terminat, ajunsese cât două degete mijlocii. Poate ceva mai plinuță. În pielea goală, îi era frig, îi era frică, era mică și zbârcită. Am tăiat o bucată din fusta ei ca s-o înfășor în ceva, până să scot hainele de pe o păpușă. Mă lovea întruna cu pumnișorii ei mici și întreba: „De ce mi-ai făcut asta? De ce, Alina?“ Am încercat s-o duc cu mine prin casă,

în timp ce pășeam gândind, plângând, murmurând: „Iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă!“ Când m-a mușcat am pus-o pentru siguranța ei în bolul gol pentru pește. Dar s-a despuat de haine și a început să bată cu pumnii în sticlă, strigând: „Ai făcut asta pentru că am câștigat la loterie?“ Am spus: „Te rog, mamă, ai câștigat echivalentul a două pensii“ și i-am turnat în cap apă caldă, umplând bolul pe jumătate, înecând toate sunetele ei. După aceea am pus-o pe calorifer ca să nu-i fie frig.

*

Am spus: „Nu știu dacă mai vreau să fac asta“.

Sfânta Vineri a spus: „Și eu cred că nu ar trebui“.

Am spus: „Dar trebuie să fug“.

Sfânta Vineri a spus: „Fugi într-o direcție greșită“.

Am spus: „Și de unde știu care este direcția corectă?“

Sfânta Vineri a spus: „Mai întâi, să te oprești“.

Acum totul s-a schimbat

6.17 dimineața

Alina se trezește în patul gol, înainte să sune ceasul. Liviu a plecat probabil acum o oră, căci altfel nu prinde trenul care îl duce la timp la școală. Înainte să se ducă la baie să se spele pe față, se uită la mama ei. Se odihnește tot în bolul transparent, înfășurată într-o bucată de țesătură moale din plapuma galbenă pufoasă.

Pe masa din bucătărie este cafea rece, făcută de Liviu mai devreme. Alina își toarnă o ceașcă și câteva picături într-un degetar pentru mama ei. Îi aduce și firimituri de plăcintă cu caise. Mama ei este trează și o privește cu ochii mijiți. Au trecut peste două săptămâni de când s-a micșorat, două săptămâni în care Alina nu a făcut mai nimic altceva decât să plângă. Mama ei amenințase, înjurase și blestemase. Cu o voce pițigăiată, ascuțită. Dar ca orice altceva în viață, până și vinovăția se perimează. Acum mama ei refuză să vorbească.

*

7.25 dimineața

Alina mai bea o ceașcă de cafea în cancelarie. Își strânge poșeta în poală. Mama ei, într-o sticlă roz de parfum, a început să se zgâlțâie și să se agite. Alina bâțâie din genunchi ca să ascundă mișcările poșetei. Toată lumea se uită la ea în tăcere. Chiar și domnișoara Puiu uită ce spunea despre cei șapte frați ai ei și despre mămliga mamei ei.

Înainte de ore, elevii cântă „Tricolorul”. Alina mișcă buzele, dar refuză să cânte cu ei. Nu simte iubire pentru țara ei, pentru guvern, pentru Iubitul Conducător. Nu poate să creadă într-un regim care îl îndeamnă pe frate să-și pârască fratele, pe mamă să-și trădeze copiii. Un regim care pedepsește oameni nevinovați.

8.26 dimineața

Ora de literatură română. Astăzi este o povestire despre voievodul Ștefan cel Mare și mama lui. Cei mai mulți dintre elevii Alinei se uită în manuale. Câțiva privesc la tablă. Zgâlțâitul din poșetă face să vibreze pielea maro. Alina zâmbește și o ascunde sub scaun, care este așezat pe un podium de lemn. Piedestalul pe care stă astăzi o face să se simtă stingherită.

*

9.10 dimineața

Matematică. Mama ei bate prin ambalajul de piele în podeaua de lemn. Alina vrea să-și înfigă călcâiul în poșetă și să strivească, să strivească, să strivească, până va auzi scrâșnetul sticlei și al oaselor subțiri și sângele. Ar azvârli poșeta în primul coș de gunoi fără să se uite măcar în el.

Dar nu o aruncă. Zâmbește și îi asigură pe copii că zgomotul este provocat de carii din lemnul podiumului.

În pauza de zece minute dintre ore, se închide în toaletă și îi promite mamei că este pentru ultima oară când o mai ia la școală. Mama ei se încruntă și încrucișează brațele. Alina sâsâie:

– Astăzi nu primești de mâncare, domniță!

1.40 după-amiaza

Alina pregătește friptură din pulpe de pui cu piure. Pune sticla cu mama ei pe masă, ca să o vadă mâncând. Mama spune:

– Sper să-ți rămână un os în gât.

Alina chicotește.

3.45 după-amiaza

Este marți, agentul de la Securitate trebuie să vină curând. Alina verifică în dormitor, ca să fie sigură că nu se vede de sub pat nici un colț al valizei. O pune pe mama ei între puloverele împachetate pentru fuga lor. Așază o farfurie cu plăcintă de caise pe masa din sufragerie, face cafea proaspătă.

4.20 după-amiaza

Agentul de la Securitate încă nu a sosit. Alina aleargă de la o fereastră la alta, ascultă zgomotele de pe scară. Nimic. Scoate din sertarul bufetului o ilustrată nesemnată pe care a primit-o ieri. „Mă gândesc la voi“, scrie pe spatele ei cu litere mari. În imagine este promenada de pe malul mării din Constanța, cea pe care Alina o știa de pe când era studentă, când lucrase ca ghid pentru turiștii germani. Liviu îi spusese că o iubește pe această promenadă.

5.10 după-amiaza

Alina conchide că omul de la Securitate trebuie să fie în concediu și că vederea este de la el. Începe să pregătească masa. Astăzi face tocăniță de cartofi cu șuncă afumată.

8.23 după-amiaza

După ce au terminat de mâncat, Alina și Liviu merg în sufragerie. Alina dă drumul la televizor și la radio tare, apoi șoptește în urechea lui Liviu:

– Cât mai este? Ești sigur că trebuie să așteptăm viza italiană? Nu ar fi mai bine să plecăm acum?

Îi povestește cum și-a petrecut ziua și cât de imposibil de stăpânit devenise mama ei, Alina își amintește cutremurându-se că o uitase în valiză. Se repede în dormitor și deschide valiza. Nu găsește sticla; nu reușește să o găsească. Aruncă toate hainele pe jos, plângând și țipând:

– A dispărut, a dispărut.

Alinei îi pare rău, îi pare atât de rău de ceea ce a făcut și de ceea ce îi face mamei ei, care nu a meritat asta, cu tot răul pe care i l-a făcut.

Liviu intră în încăpere:

– Cine a dispărut?

– Mama!

Liviu se apleacă, scotocește în sertare. Alina caută în buzunarele secrete din valiză. Aude zgomotul sticlei care se rostogolește pe podea. Se răsuțește atât de brusc, încât simte în mușchii gâtului o durere ca o înțepătură de arc. Liviu ține sticluța roz cu vârfurile degetelor. Nici nu se poate uita la ea.

– Este aici, este aici.

Vinovăția copleșește sufletul sfâșiat al Alinei.

Sfășierea

Mătușa Theresa ne-a dat o canistră de benzină ca să putem să mergem cu mașina noastră nouă cumpărată la mâna a doua.

Tapițeria din interior are pete de grăsime și găuri de țigară mari cât degetul meu mic. Miroase ca o femeie care și-a petrecut toată după-amiaza într-un bar de zi, fumând țigară de la țigară și bănd votcă ieftină, în timp ce se lasă pipăită de bărbatul de lângă ea, care este mai beat decât ea.

Merg cu soțul meu la un picnic. Locul meu preferat este în pădurea de lângă mănăstire; îl cunosc de când eram copil. Dar în ultima parte a călătoriei trebuie să părăsim asfaltul și să mergem pe un drum de pământ. Grămada de metal ruginit pe care o numim mașină scârțâie și geme în timp ce praful se ridică în jurul nostru de parcă am fi nimerit într-o furtună de nisip.

– E ceva normal? întreb.

– Da, spune Liviu. Mașina este bună.

– Nu pot să cred că am plătit pentru rabla asta mai mult decât pe o mașină nouă.

– Și ce puteam face?

Nimic. În medie, românii așteaptă opt ani pentru o mașină nouă. Dar după fuga cumnatului meu, am fost degradați de la statutul de tovarăș la cel de persona non grata. Nu am fi avut niciodată șansa să punem mâna pe o Dacia nouă.

– Îmi pare rău că a trebuit să-ți vinzi colecția de timbre, îi spun.

– Mie îmi pare și mai rău de cerceii tăi.

– Nu-ți face griji în privința lor, mătușa Theresa o să mi-i dea înapoi. Cumva.

Indiferent cât de verde era frunzișul, pe solul pădurii erau întotdeauna frunze

moarte, o permanentă amintire a toamnei. Am întins pătura peste ele, în apropiere de pârau murdar în care căzusem de cel puțin zece ori când eram mică. Mama aducea întotdeauna un schimb de haine de rezervă pentru mine.

– La naiba!

– Ce este? întreabă Liviu.

– Am lăsat-o pe mama acasă.

– Liviu își dă ochii peste cap.

– Formidabil!

– E în ordine. Nu trebuie să ne întoarcem. Am scos-o din bol și am pus-o în sticluța de parfum. Am uitat-o pe blatul din bucătărie.

– Minunat! Pe blatul din bucătărie!

– Nu-ți face griji. Am pus-o în cutia de metal pe care o folosesc întotdeauna când o scot din casă. Chiar dacă Securitatea se decide pe neașteptate să ne facă o percheziție acasă, n-o s-o găsească. Nu se vede prin sticlă; și cine are nevoie de o sticluță de parfum?

Liviu începe să strângă pătura.

– Alina, zău așa, când ai să începi să te porți ca o persoană adultă? Mereu reușești să faci câte o figură ca asta!

– Știi ceva? Nu ar fi trebuit să-ți spun deloc.

Iau coșul greu de răchită din portbagaj, sperând că Liviu se va răzgândi.

– Chiar credeai sincer că n-am să observ? Și apoi, vorbim despre mama ta, Alina, pentru numele lui Dumnezeu!

– Da. Mama mea. Mama mea care a dezgropat micul nostru secret murdar scotocind prin lucrurile mele în timp ce nu eram acasă. Mama mea care ne-a șantajat să rămânem în țară și să înghițim tot rahatul pe care ne obligă guvernul să-l mâncăm.

Și da, Liviu îi invocă pe Dumnezeu și pe mama mea în aceeași propoziție. Ridic din umeri. Liviu duce coșul de picnic înapoi în mașină.

– Știi, aș vrea să fac pentru prima dată în această lună ceva în care să nu fie amestecată și maică-mea, îi spun.

Liviu clatină din cap.

– Ai lăsat-o acolo intenționat? După tot ce i-ai făcut?

Pe micuța movilă de pe partea cealaltă a pâ râului au răsărit din compost trei maci. Aș vrea să le strivesc petalele între buze.

– Chiar crezi că m-aș fi bucurat de picnic? Să-i fi dat drumul ca să o poată șterge? Numai ca să fie mâncată diseară de o vulpe? bombănesc eu.

– Ești incredibilă. Hai să mergem.

Mă așez pe patul de frunze. Pământul este rece, dar sângele îmi fierbe.

– Alina! Hai să mergem. Sărmana femeie...

– Da. Sărmana femeie! Nu așa spuneai, înainte să mă ocup eu de problemă. Și m-am ocupat de problemă pentru că nu făceai decât să-i spui în toate felurile. Dar nu voiai să-ți murdărești mâinile tale albe. Mâinile de arheolog ratat.

– Alina, nu e momentul...

Liviu se urcă în mașină și pornește motorul. Știe că n-am să-l las să aștepte la infinit. Nu avem decât o canistră de benzină și, dacă rămânem fără combustibil, mergem acasă pe jos. Mă ridic în picioare și înainte să mă urc în mașină sar pe malul celălalt al pâ râului și culeg un mac, deși știu că se va ofili în mașină.

În drum spre casă îmi bag degetul într-una din găurile de țigară din tapițerie și trag încetișor, pentru ca soțul meu să nu audă sfâșierea țesăturii.

Ce a făcut Alina marȚea trecută

Este marȚi și când vine acasă de la serviciu, Alina aleargă în sus pe scările blocului și ajunge în bucătărie. Ieri, mama ei răsturnase bolul pentru pește și deconectase telefonul, așa că Alina și Liviu își petrecuseră toată seara scotocind apartamentul în căutarea ei, până când au găsit-o închisă în dulapul pentru încălțăminte. Stătea într-o pereche de ghete vechi ale Alinei pe care le purta când mergeau la pescuit și mirosul de șosete murdare se prinsese în părul ei. Alina fusese nevoită să-i toarne din nou apă în cap când plecase la serviciu, ca să nu poată face prea mult zgomot, și pusese bolul în chiuveta de la bucătărie, unde nu mai putea fi înclinat.

Alina răsuflă ușurată – mama ei este acolo unde a lăsat-o. Se apleacă, bagă două degete în apă, când aude soneria de la ușă.

Deschide ușa și în fața ei este omul de la Securitate, sosit cu trei ore mai devreme, înfipt în prag ca un semn rău prevestitor.

– Tovarășă Mungiu, spune el, intrând în casă fără să-și scoată pălăria. Te rog să mergi cu mine la sediu.

– Poftim?

Alina face doi pași înapoi, smucind ușa, dar omul o apucă de mână.

– Tovarășă Mungiu, te opui?

– Nu! strigă Alina.

Omul trage din nou. Alina se răsucește pe lângă el și închide ușa. Stă între el și ieșire.

– Tovarășă, este ridicol! spune omul, strângând mai tare.

Alina lasă mâna în jos, își relaxează mușchii, apoi îl împinge brusc la o parte și

dă să fugă. Omul o apucă de fustă din spate și o strânge mai aproape de el. Îi trece un braț peste piept și o strânge mai tare. Alina dă din picioare și țipă.

– Tovarășă!

Alina simte că este tare. Are un nod în gât, dar este singurul lucru pe care îl poate face. Trupul ei se înmoaie și Alina se lasă pe spate închizând ochii, își freacă fesele de membrul lui prin fusta subțire.

– Sunteți sigur că nu pot să vă ofer aici, acasă la mine, ceea ce vă trebuie?

*

Alina intră în bucătărie și aruncă o față de masă de plastic peste bol. Uplete un vas cu apă și îl pune pe aragaz. Uită să se mai simtă vinovată pentru că își micșorase mama și se gândește să pună bolul în care este mama ei pe celălalt ochi al aragazului, dar nu are timp de farse. Omul trebuie să-și bea cafeaua.

Și-a dat jos pantalonii și s-a așezat pe canapeaua din sufragerie.

– Îmi place foarte mult când femeile mă sărută acolo, jos, spune el arătând spre penisul lui care se clatină umflat. Este scurt și gros, un cârnat făcut de o gospodină neîndemânatică.

Alina încearcă să se gândească la un cârnat, stând cu ochii închiși.

– Nu ai făcut de multe ori chestia asta, nu-i așa? a întrebat el în final.

Alina a înghițit o lacrimă și a încercat să zâmbească, dar nu i-a ieșit decât un chicotit înspăimântat.

– Nu-i nici o problemă, îți spun eu ce să faci. Vezi, trebuie s-o apuci așa, s-o freci și să ți-o bagi în gură, a spus omul.

În bucătărie, Alina se șterge furioasă la gură. Ar vrea s-o umple cu detergent de vase și să frece, dar omul s-ar putea să o simtă.

– Am prăjituri cu vișine rămase de ieri. Nu vreți una? întreabă Alina.

– Da, mulțumesc.

Când deschide bufetul, Alina vede sticla cu oțet și o ia. Descoperă dintr-o mișcare bolul și toarnă oțetul peste mama ei. Mama ei cascadează ochii mari, după care îi închide și începe să se frece.

*

Omul a plecat. Alina o apucă pe mama ei de spatele rochiei. Mama scuipă și țipă și încearcă s-o zgârie. Alina, cu ochii înroșiți ca un câine turbat, o scufundă pe mama ei în apa din vasul de WC.

– Dacă mai faci o singură mișcare, îți dau drumul și trag apa. Înțelegi?

Îi bagă un picior în apă. Mama Alinei încremenește nemișcată.

– De ce? murmură ea.

– Tu, cățea fără inimă! Știi ce mi-a spus omul de la Securitate după ce m-a luat pe la spate? De două ori? Că i-ai contactat ieri cu niște informații. Despre mine și Liviu. Despre un plan de fugă în străinătate.

Alina o scufundă pe mama ei tot mai jos și mai jos în timp ce vorbește. Acum mama ei se îneacă cu apa din closet și tușește.

– Ticăloaso! O să am grijă să nu mai revii niciodată la dimensiunea normală. Mă auzi?

Mama Alinei țipă, trăgând aer disperat.

Chipul Alinei este dur ca marmura din care sunt făcute statuile.

– Tu! Cățea. Ticăloasă. Degenerată.

Linia albă

Pe mijlocul șoselei este o linie albă și mașina noastră o urmează în noapte. Farurile slabe ale acestei grămezi de metal ruginit și scârțâitor reușesc să lumineze numai la câțiva metri în fața noastră, dar știu că șoseaua merge dincolo de aceasta și va merge, și va merge până va ajunge la gheretele metalice de la frontieră, pe la amiază. Va fi un moment perfect pentru trecerea ei – agenții de la Paza de Frontieră vor fi obosiți, așteptând să le vină schimbul, mai puțin meticuloși, nu atât de duri. După gherete, va fi altă linie albă, iar la capătul ei ne vom întâlni noile noastre euri. Această linie este viața. Viața mea nouă.

De marți mă întreb dacă răul pe care l-am făcut este mai mic sau mai mare decât cel care mi s-a făcut mie. Sentimentul de vinovăție s-a furișat încet, dar ferm. Ceea ce s-a întâmplat marți a fost și din vina mea. Am plătit pentru răul pe care îl comiteam – încercarea de a mă strecura afară din această țară blestemată. Faptele rele sunt întotdeauna pedepsite. Cel puțin, așa mi-a spus mama.

Marți seara, când a venit acasă, Liviu m-a găsit punând grămezi de lucruri deasupra valizelor, care stăteau cu gurile căscate ca niște crocodili.

– Trebuie să plecăm, i-am spus printre suspine. Acum. Astăzi. Mâine, cel mai târziu.

M-a întrebat ce s-a întâmplat și m-a strâns în brațe, dar m-am smuls din îmbrățișarea lui și nu i-am spus nimic. Îmbrățișarea lui mă făcea să-mi vină să țip.

Mai târziu, când a deschis ușa de la baie, m-a văzut în cadă, privind fix la buretele de vase. Mă întrebam de peste o oră: dacă îmi frec petele de pe piele până la carne vie, sângele o să mă spele?

Bunuri îmbuteliate

Lumina din camera de interogatoriu a Securității de Frontieră are o nuanță verzuie, exact ca fierea care i se urcă în gură. Alina trebuie să o înghită iarăși și iarăși, lăsând o dâră arzătoare în loc. Așa i se întâmplă când nu mănâncă toată ziua, dar de atâta timp are nevoie echipa pentru a demonta Dacia, ca să caute bani sau bijuterii ascunse. Ceva care ar putea să le fie de folos dacă ar vrea, Doamne ferește, să fugă în Vest. Îți părăsești țara numai pentru a merge în rai, dar guvernul comunist nu crede nici în asta. Agenții Securității de Frontieră nu cred că ea și Liviu se duc în Germania numai în vacanță. Și nici nu știu că nu vor găsi asupra ei secretul său cel mai mare. Acesta se află acolo unde îi este locul în toate romanele de aventuri – îngropat în pădure. Dar a trecut aproape o zi de când au fost opriți la frontieră și Alina își imaginează pumnișorii mici ai mamei ei bătând în sticla care ar putea deveni sicriul ei. Nu-și imaginase nici o clipă că va dura atât de mult până când va putea să dea telefonul care s-o salveze.

Deși nu ar trebui să facă așa ceva, Alina își îngroapă fața în palme și începe să se roage.

În noaptea de dinaintea plecării, mersese împreună cu Liviu la locul lor preferat de picnic din pădure, de lângă mânăstire. Cu două linguri de supă și cu mâinile goale au săpat o groapă. Au pus acolo sticluța de parfum în care era mama ei, având grijă să n-o trezească. Adormise în mașină – Alina o văzuse prin sticla roz transparentă. În mod ciudat, Alinei îi veni în minte povestea cu Albă-ca-Zăpada, deși știa că nu va veni nici un prinț care să-i dea mamei ei sărutul vieții.

Alina o pusese în pământ, nu departe de locul în care ea și mătușa Theresa îl înmormântaseră pe bunicul ei, și făcuse de trei ori semnul crucii, ca să-i aducă noroc.

În timp ce mergeau cu mașina spre frontieră, tăcerea dintre ea și Liviu era mai densă decât întunericul. Alina distinge pe fereastră numai contururile umbrite ale copacilor de pe marginea șoselei și nimic altceva dincolo de ei.

– Nu înțeleg de ce nu ai putut s-o lași la Theresa, a spus Liviu în mașină, rupând tăcerea.

– Ți-am spus. Nu voia s-o ia. Dar am să-i dau telefon când ajungem în Iugoslavia și am să-i spun unde o găsește pe mama.

– De ce după ce trecem frontiera? De ce nu-i telefonezi când plecăm – sau când suntem pe drum? a întrebat Liviu, bătând darabana cu degetele în volan.

Alina a clătinat din cap.

– Nu, nu. Nu o va atinge niciodată pe mama. Ar prefera să ne facă pe noi să ne întoarcem.

– Familia ta este ciudată, a spus Liviu. De ce să nu o ia? Nici măcar de dragul tău?

– Este atâta încrâncenare între ele, a spus Alina.

Se întreba ce se va întâmpla cu mama ei dacă au un accident pe drum, când pleacă din țară sau dacă mașina lor se va izbi de una din acele siluete întunecate de la marginea șoselei?

– Am să-ți povestesc, i-a promis Alina. După ce trecem granița.

– Atunci ce te face să crezi că Theresa o va scoate din groapă? a întrebat Liviu, întorcându-se spre ea.

Ochii lui aveau ceva aspru și tăios în ei, reflectând lumina de pe tabloul de bord.

– Fii atent la drum, a spus Alina. Mătușa Theresa o va scoate. Dacă moare mama, va fi păcatul ei.

– Serios?

Alina prefera să nu se gândească la asta. Nu avusese prea mult de ales – Securitatea de Frontieră ar fi verificat orice bunuri îmbuteliate găsite în poșeta sau în mașina ei. Ar fi fost imposibil să o scoată pe ascuns pe mama ei peste graniță.

O lovitură în geam o întrerupe pe Alina, în timp ce recita pentru a cincea oară „Tatăl nostru“. Apoi urmează alta și încă una, iar Alina își dă acum seama ce sunt. Nu sunt lovituri, ci picături de ploaie pe geamul zgâriat. Ploaie. Ploaie. Alina alunecă de pe scaun în genunchi și începe să plângă cu suspine. Lacrimile îi curg șiroaie pentru prima dată în ziua în care au fost reținuți la frontieră.

– Dumnezeu, nu, Te rog, nu ploaie. Nu ploaie.

Își pune fruntea udă pe pardoseala rece, murdară, lăsând în urmă speranțele zdrobite, regretele și alte secrete ale corpului.

Alina fusese împotriva să marcheze locul în care era ascunsă mama ei – spusese că asta va atrage atenția în mod nedorit. Așa că numai o moviliță mică de pământ afânat va indica locul. Dar nu și dacă plouă.

Zăngănitul

Rostesc toate rugăciunile pe care mi le amintesc, mă rog la sfinți și la Fecioara Maria să se milostivească. Nu vreau să moară mama mea. Nu vreau să fiu eu cea care a omorât-o. Îmi fac semnul crucii, cad în genunchi cu mâinile împreunate. Buzele îmi ard de rugăciuni fierbinți. „Te rog, Doamne, ajută-ne să trecem frontiera, te rog, oprește ploaia, te rog, lasă-mă să-i spun mătușii Theresa unde o găsește pe mama, te rog, n-o lăsa să moară. Tatăl nostru, Carele ești în ceruri, Sfințească-se numele Tău...”

Ușa se deschide cu un zgomot violent și intră un bărbat chel cu o mustață unsuroasă. Mă apucă de cot, mă silește să mă ridic în picioare. Degetele lui se înfig ca niște gheare în carnea mea.

– Ce faci? Te rogi?

Îmi amintesc de povestea lui Sf. Petru care negase că îl cunoaște pe Iisus când fusese arestat. Dumnezeu mă va ierta și pe mine.

– Nu! Nu! Nu mă rugam! Eram doar obosită!

Omul scrâșnește din dinți, apoi mă împinge spre masa de tablă. Aceasta scârțâie când mă lovesc de ea. Simt o durere ascuțită în coapsă.

– Percheziție corporală, spune el.

Mă răsucește, mă împinge mai tare cu genunchiul în masa de tablă. Colțul ei mi se înfige în stomac. Gem. Mă înșfacă de ceafă și mă strânge.

– Gura!

Mâinile i se mișcă în sus și în jos pe trupul meu, îmi rup bluza. Vârfurile bătătorite ale degetelor lui sunt pe talia mea, pe sâni, pe picioare. Îmi rupe chiloții de nailon.

– Ești obosită, da? Ți arăt eu ție oboseală!

Nu pot să respir. Nu pot să respir. Nu se întâmplă cu adevărat. Nu din nou. Mâini care trag, apucă, ciupesc, pătează. Mâinile lui urcă în sus, pe coapsele mele.

Vreau să țip din străfundul plămânilor, până îmi plesnesc corzile vocale, dar nu are rost. Dacă țip, nu mă va auzi nimeni. Îmi mușc limba până la sânge, apoi și mai tare. Mușc limba acestui trup care nu-mi mai aparține. Apoi degetele se retrag fără avertisment.

– Stai jos, spune el.

Îmi strâng jacheta în jurul meu. Pielea încă mă frige acolo unde a atins-o el.

– Tovarășă Mungiu, unde mergi împreună cu soțul dumitale?

Îmi simt inima umflată și vânătă.

– La Aalen, în Republica Federală Germania, spun eu.

– Ce să căutați în Germania de Vest? Încercați să vă trădați poporul și țara?

Clatin din cap. Tremur.

– Nu. Soțul meu scrie un studiu despre fortificațiile romane. Tremur.

Întâmplător, există câteva foarte bine păstrate ...

– Ți-e frig sau frică? Mă minți în față?

– Mi-e frig, mi-e frig, spun strângând jacheta și mai mult în jurul meu.

În timpul percheziției corporale m-a tras de bluză, mi-a desfăcut câțiva nasturi. Aerul rece se năpustește peste pielea mea dezgolită.

Omul se ridică în picioare și deschide fereastra acoperită. Un curent înghețat pătrunde înăuntru. Văd că afară este întuneric beznă. Era amiază când sosiserăm la frontieră. Corpul îmi este scuturat de convulsii din cauza frigului. Omul își trage scaunul mai aproape de mine. Mustața lui este aproape de fața mea, mai că îmi atinge obrazul când vorbește.

– Nu sunt destule ruine și în scumpa noastră patrie? Mă înșel eu, sau romanii au

fost și aici? Ce să căutați în Vest?

Las privirile în jos, mă uit la fustă. Un fir s-a descusut și simt dorința irezistibilă să-l rup. Mă îmbrățișez mai strâns cu mâinile. Piciorul îmi tresaltă tremurând.

– Poate vă întâlniți cu cumnatul dumitale acolo?

– Nu! Nu! strig.

Și continuă tot așa ore întregi. Aceleași întrebări. Unde mergem? De ce? Unde vom locui? Câtă valută avem cu noi? Am ascuns în mașină obiecte de valoare pe care le putem da în schimbul valutei? Pot fi sigură că a fost demontată.

Continui să mă agit, să tremur, să mă uit pe fereastră. Mă gândesc la mama, îmi imaginez cât de speriată, de înfrigurată și de singură poate să fie. Șoptesc un „Vă rog, dați-mi drumul să plec“, după fiecare dintre răspunsuri. Mergem la Aalen. Suntem în vacanță. Vom dormi în campinguri. Avem asupra noastră suma în valută permisă și nimic altceva. Nu am ascuns nimic în mașină.

Nu știe, nu poate să știe că bunul meu cel mai de preț sunt trei monede: cincizeci de dinari iugoslavi, care zornăie în buzunarul fustei. Bani destinați să fie înghițiți de primul telefon cu fisă pe care îl găsim după ce trecem frontiera. Noaptea, târziu, omul renunță, în sfârșit:

– Foarte bine, spune el, foarte bine, vă cred.

Îmi vine greu să mă simt ușurată.

– Mulțumesc, spun, deși cuvintele abia se aud din cauză că îmi clănțnesc dinții.

Omul sare în sus și iese din încăpere.

Lacrimile încep să-mi șiroiască pe obraji. S-a terminat. Îmi pun capul pe masă și mă întreb dacă se supără că am să moțai puțin, până termină ei cu hârtiile.

Pe jumătate ascunsă, îmi închei în sfârșit nasturii de la bluză. Nu îndrăznisem cât timp omul fusese acolo și mă interoga. Nu îndrăzneam să-l irit sau să-l provoc.

Îmi zornăi monedele din buzunar. Sunt calde la pipăit, netede și neregulate. Atingerea lor mă liniștește. Închid ochii. Trebuie să ne grăbim dacă vrem să o

salvăm pe mama, să ne grăbim să ajungem în mașină și după aceea în Iugoslavia. Să ne grăbim până la primul motel de pe marginea șoselei, sau la un restaurant deschis, sau la primul sat, sau la primul oficiu poștal și să-i telefonez mătușii. Pun mâna din nou în buzunar, căutând suprafața cunoscută a monedelor de cincizeci de dinari, și ele zornăie, zornăie, își zornăie cântecul care sper să nu fie un recviem.

Buruienile din adevăr

Ușa scârțâie. Intră un bărbat înalt și blond, cu părul tăiat scurt. Are în mână un pașaport și câteva foi de hârtie. Sar în picioare ca să ies în întâmpinarea lui.

– Mulțumesc, spun eu și întind mâna după pașaport.

Omul își retrage mâna.

– Ce faceți?

Podeaua se învârte cu mine. Mă prăbușesc înapoi pe scaun, incapabilă să-mi mențin echilibrul.

– Stați jos, spune el, arătând spre scaune. Aruncă hârtiile pe masă, frunzărește documentele mele. Aveți o viză pentru Republica Federală a Germaniei, spune omul arătând spre ea. Este aproape expirată.

Încerc să mă concentrez, dar nu reușesc.

– De ce vă grăbiți să plecați acum?

Mintea îmi aleargă printre buruienile din adevăr. Nu pot să mi le smulg din cap și să i le ofer omului. Nu pot să-i spun că am făcut cerere pentru diverse vize, că am făcut mai multe planuri de evadare, dar faptul că fusesem mai mult sau mai puțin violată schimbase totul. Nu-mi amintesc ce trebuia să-i spun. Relaxarea îmi ștersese din minte toate răspunsurile exersate. Ar fi trebuit să-mi fac o listă și să o recit ca pe o poezie.

Omul lovește cu pumnul în masă. Tresar. Reverberațiile se transmit în piciorul mesei și apoi în trupul meu. Tremur din nou.

– Hei! spune omul. Răspundeți!

– Eu... Noi... este greu de obținut o viză, știți asta, spun.

Dinții îmi clănțănesc așa de tare, că abia pot să vorbesc.

– Și? spune omul.

Ochii lui cenușii apoși mă privesc neclintiți. Este genul de om care ar putea să-mi bage în măruntaie un clește înroșit în foc fără să clipească.

– Este greu, e greu, spun eu. Voiam să plecăm. Să mergem. Studiul soțului meu.

– De ce nu ați plecat în aprilie, când v-a sosit viza?

Mă agăț de colțul mesei ca să mă sprijin. Sunt atât de obosită și mi-e așa de foame. Contururile bărbatului devin neclare, apoi se limpezesc din nou. Privesc țință la pardoseala de ciment. Nu-mi doresc nimic mai mult decât să mă întind pe ea. Să stau culcată. Numai un moment.

Și pământul se cutremură

Și îi spun omului de la frontieră:

– Nu am plecat imediat din cauza mamei mele. A dispărut ceva mai înainte anul acesta.

Izbucnesc din nou în lacrimi când mă gândesc la ea și mă lovesc cu capul de masă, iar omul își pune mâna pe capul meu, degetele lui îmi mângâie ceafa și spune:

– N-am vrut să vă supăr.

Pentru că este cel mai drăguț anchetator pe care l-am avut până acum și nu seamănă deloc cu cel de dinaintea lui, cel cu care am făcut schimbul de după-amiază, acela înalt cu unghiile roase și burta atârânănd, care îmi aruncase o găleată de apă în cap când îmi lăsasem capul în piept după ce plecase din încăperea un moment, spunând:

– Credeam că poate ți-e sete!

Dar eram atât de obosită, atât de obosită, nu dormisem de două zile, de când ne țineau aici, la graniță.

Și chiar dacă acest bărbat amabil pune aceleași întrebări, aștepta întotdeauna până mă opream din plâns ca să continue, iar acum întreabă:

– Ei bine, dar dacă se întoarce în timp ce sunteți plecați și nu vă găsește?

Plâng atât de tare, că aerul mi se oprește în plămâni și nu mai pot respira, pentru că s-ar putea ca mama să nu se mai întoarcă niciodată, deoarece numai eu știu unde este, pentru că durase prea mult, mult prea mult, și îmi zornăi dinarii din buzunar, cei care trebuie să o salveze, și mă întreb dacă mai este ceva în sticluța de parfum din pământ care mai merită să fie salvat, dacă a reușit să iasă prin capac, ochii ei au început oare să strălucească în întuneric, vede cutia de lemn în

care l-am îngropat pe tatăl ei cu atâtea ani în urmă?

Aș vrea să-i spun acestui om amabil de la frontieră că o uciseseră ei cu întrebările, că am ucis-o eu și apoi mi-a străfulgerat prin minte că nu trebuie să fie deloc așa.

– Da. Aveți dreptate, spun eu. Trebuie să mă întorc.

Sar în sus, iar omul este luat prin surprindere, însă eu am deja în cap o listă de lucruri pe care trebuie să le fac; 1. să mă întorc în primul oraș; 2. să gădesc primul telefon cu fise; 3. să telefonez mătușii Theresa și să-i spun unde este mama, poate că mai sunt șanse să fie salvată; dar mă clatin, probabil că am sărit în sus prea repede, camera se întunecă și îmi înfig mâinile în masă. Sunt atât de obosită și nu am mâncat de două zile, iar omul întreabă:

– Ce faceți?

Dar între timp mi-am revenit și îi spun:

– Aveți dreptate, mă întorc. Liviu se va duce singur în RFG și își va termina studiul. Aveți dreptate, nu are nevoie de mine, poate să scrie și singur. Eu trebuie să mă întorc, să mă întorc la mama mea, înapoi în primul oraș, și nu contează, nu mă interesează dacă îi dați voie să plece sau nu, dar eu trebuie să mă întorc.

Omul mă apucă de braț și se încruntă, văd că își închipuie că am înnebunit, dar nu ar înnebuni și el în locul meu? Frica, foamea, epuizarea și apoi ce am făcut, o, de ce nu am plecat înapoi din prima zi, ar fi fost așa de ușor! Nu aș fi ucis-o pe mama, sper că nu aș fi ucis-o, iar dacă nu am ucis-o și am ținut-o două zile îngropată în pământ, mă va urî pentru totdeauna.

Omul se apleacă spre mine și îmi șoptește la ureche:

– Știți ce se întâmplă dacă soțul dumneavoastră nu se mai întoarce niciodată? Dacă fuge în Vest?

Îmi arunc capul pe spate și chicotesc, mă aud cum râd ca o vrăjitoare din basmele înregistrate pe discuri pe care le pun uneori la școală pentru elevii mei.

– Nu mai au ce să-mi ia.

Omul face un pas înapoi și eu mă țin bine de masă ca să nu cad, iar el împinge pașaportul spre mine.

– Așteptați aici, spune el și pleacă, iar eu nu mă mișc. Lipsește mult timp, dar când se întoarce sunt tot acolo, mă țin strâns de masă, iar el îmi face semn să-l urmez, pun un picior în fața celui alt, luptându-mă să-mi țin echilibrul, ca un copil mic care învață să meargă, dar sunt atât de fericită că îmi vine să-l sărut. 1. mă voi întoarce în primul oraș; 2. voi găsi primul telefon cu fise; 3. îi voi telefona mătușii Theresa și astfel o voi salva pe mama; ar fi trebuit să fac de mult asta, când au început să ne interogheze, și atunci ajung pe coridor prima oară în două zile, și atunci Liviu vine spre mine însoțit de omul cu mustața unsuroasă care mă interogase ieri și omul de la Frontieră, ne scot afară și ne însoțesc până la mașină, iar omul cel amabil spune:

– Mergeți, sunteți liberi să mergeți.

– Unde? întreabă Liviu.

Are cearcăne vineții în jurul ochilor și nu știu dacă sunt vânătași sau sunt așa pentru că e obosit.

Iar omul cel amabil spune:

– Sunteți liberi să mergeți în Republica Federală Germania.

Arată spre Iugoslavia, iar Liviu se întoarce și sare în mașină, eu îmi ocup locul lângă el, deși nu-mi vine să-i cred, trebuie să fie o capcană, iar omul cel amabil se apleacă spre mine și spune:

– Dacă aș fi în locul dumneavoastră, nu m-aș mai întoarce niciodată. Nu vă mai întoarceți.

Dar eu am plecat deja, Liviu ținând motorul înainte să pornească și plecăm, nu sunt nici strigăte, nici împușcături, nici îndoieli, numai o Dacie albă care se năpustește în noapte înghițind șoseaua din fața ei, înghițind drumul către libertate.

Epicentrul

Alina petrece a doua zi de Crăciun din 1989 singură, în fața televizorului. Liviu a acceptat o comandă nouă. Cineva dorește cu disperare să se mute în casă nouă până la Anul Nou și vrea ca apartamentul să fie zugrăvit. Asta face Liviu acum – zugrăvește pereți în case. Mâinile lui sunt aspre din cauza varului. Dosul palmei lui este străbătut de crăpături care nu se vindecă niciodată. Uneori, după masă, Liviu se uită la ele și se minunează. Spune că mâinile îi sunt străine, că atunci când se uită la ele este ca și când s-ar uita la un film unde nu cunoaște replicile. Și totuși, dintre ei doi, Liviu este cel care se plânge cel mai puțin. Probabil că datorită celor două după-amiezi pe săptămână pe care le petrece prezidând clubul de arheologi amatori.

Dintre ei doi, Alina este cea mai însingurată. Este după-amiază și nu are unde să se ducă. În apartamentul lor de două camere este întineric beznă. Alina schimbă canalele la televizor. Dictatorul din Panama cere azil la ambasada Vaticanului. Iar în România este o revoluție. Inima Alinei se oprește în loc pentru o clipă. Imaginile se derulează: cadavre mânjite de noroi zac pe cearșafuri de pânză pe un câmp, cu lumânări aprinse la cap, înconjurate de rudele care plâng. Ceaușescu vorbește din balcon la București – mulțimea îl batjocorește. Ceaușescu fuge cu un elicopter, mulțimea ocupă clădirea Comitetului Central al Partidului Comunist. Comentatorul spune că România este acum o țară liberă. În timp ce se derulează imaginile cu arestarea, cu procesul și execuția dictatorului și a soției lui, Alina sare la telefon. Nimic nu o poate opri să-i telefoneze mătușii, să vorbească cu mama ei. Corespondaseră numai prin scrisori rare trimise prin patru interpuși, ca să nu poată fi urmărite. Nu telefonase niciodată în treisprezece ani, ca să nu-i provoace necazuri mătușii Theresa – căci dacă s-ar fi aflat că primește telefoane din Vest, Securitatea i-ar fi ascultat telefonul. Alina nu mai vorbise cu familia ei din ziua când trecuseră granița. Alina îi telefonase mătușii sale ultima dată din Austria. Mătușa Theresa o liniștise: o găsisse pe mama ei, este zguduită, dar altfel e bine. Stă în colivia care aparținuse cândva bunicului Alinei, ca măsură de precauție, ca să evite un conflict cu pisica.

Alina formează numărul de telefon al mătușii – îl repetase de cel puțin cinci ori

pe zi de când fugise, ca să fie sigură cu nu-l va uita niciodată.

Dictatorul zace pe jos, chipul lui este galben ca ceara, ochii îi sunt deschiși și privesc în neant. Încep să se deruleze imagini ale luptelor de stradă din București. Tancuri parcate pe străduțe umbrite de tei. Bărbați în bluze și pantaloni negri – de partea cealaltă a trotuarului, un soldat trăgând. Alina se întreabă cât de mult curaj îți trebuie ca să pornești la atac împotriva unei arme de foc. Comentatorul spune că mii de oameni au fost omorâți. Apar imagini dintr-un spital, unde pardoseala este acoperită de tărgi cu oameni, bărbați și femei, răniți, unii dintre ei în pielea goală, legați la tot felul de tuburi. Câțiva nici nu se mișcă. Alina strânge în mâini receptorul telefonului, încheieturile i se albesc. Aceștia sunt oamenii care nu au fugit. Aceștia sunt oamenii care au luptat.

Apoi totul se termină. Comentatorul informează că la grădina zoologică o ursoaică panda a născut doi pui gemeni, dar Alina nu-l aude. Se întreabă de ce trebuie să telefoneze. Ce are să-i spună mamei sale? Fuga ei, sursă de acuzații reciproce, mărul discordiei. Și ce contează cine este de vină, când oamenii mor, au murit și vor muri pentru libertate?

Alina se ghemuiește în fotoliul ei. Dacă mama ei nu ar fi pârlit-o la autorități, poate că acestea ar fi lăsat-o în pace, chiar și după ce fugise Mihai. Dacă mama ei nu ar fi fost atât de egoistă, Alina nu ar fi plecat niciodată. Face o listă cu toate lucrurile pe care ar fi putut să le facă în timpul revoluției:

1. Să fie împușcată.
2. Să fie cel puțin rănită.
3. Poate ucisă.
4. Să fie o eroină în orice caz.
5. Cel puțin s-ar fi urcat pe o fereastră a clădirii Comitetului Central, ca un gândac care iese din ochiul unui animal răpitor uriaș aflat în putrefacție, și ar fi fluturat unul din steagurile pe care le țineau toți revoluționarii, steagurile de pe care stema Republicii Socialiste fusese decupată, cele cu o gaură în mijloc, sfâșiate, cam la fel ca Alina.

Zborul

Încetez să mai privesc la biletul de îmbarcare (pe care scrie tot ce scrisese și acum două minute: 25 mai 1995; de la: München; la: Tenerife Sur; ora îmbarcării 11.15, poarta P30, locul 22C) și fac așa cum face soțul meu:

1. Îmi pun rucsacul în compartimentul de deasupra locului.
2. Îmi fixează centura de siguranță.
3. Mă joc cu măsuta rabatabilă.
4. Îmi pun bagajul de mână sub scaunul din fața mea (fur această idee de la doamna de dincolo de interval).

La naiba, acum nu-mi mai amintesc dacă am bifat „verifică rujul de buze“ de pe lista pe care o făcusem la poartă. Arată bine. Poate că am bifat. Însoțitoarea de bord spune: „Verificați ca scaunele dumneavoastră să fie în poziție verticală“ și Liviu l-a îndreptat deja, în timp ce eu mă uitam în oglindă. Nu știu cum trebuie să fac și nu am de gând să mă înjosesc întrebând. Nu vreau să-i dau ocazia să se laude că el a mai zburat cu avionul (o dată). Prefer să par recalcitrantă și să o las pe însoțitoarea de bord să-mi facă observație. O merit, pentru că am încurcat cealaltă listă.

În ultima vreme am mare nevoie de liste. Mă ajută să nu uit. L-am întrebat pe doctorul meu dacă poți să iei demență de la oamenii bătrâni, dar a spus că nu. Totuși, sunt sceptică în această privință. Poate că ar fi trebuit să-i spun totul, dar mi-a fost așa de rușine. Am să fac o listă pentru data viitoare.

Lucruri pe care trebuie să i le spun doctorului Braun:

1. Am hrănit-o cu lingura pe doamna Muller.
2. I-am schimbat și scutecele.
3. Doamna Muller suferă de o formă severă de demență.
4. Când avea 65 de ani nu-și mai amintea numele copiilor ei, acum începe să uite cum să înghită. Poate că acest gen de demență este contagios.
5. Mirosul de caca de pe vârfurile degetelor mele parcă nu se mai duce niciodată.

Linie peste ultima. Poate că nu este importantă. Dar dacă poți să o iei prin caca, precum hepatita? Sau viermii? Mama îmi spunea întotdeauna să mă spăl pe mâini. Dar de la o vreme parcă nu pot niciodată să le curăț bine.

Liviu se apleacă spre mine. Spune:

– Ce-ar fi să te apleci puțin în față? O să decolăm curând. Vreau să-ți îndrept spătarul scaunului.

Nu pot să sufăr când se grozăvește așa. Detest. Când fața lui se apropie de a mea îmi fac o listă cu lucrurile pe care le-am fi putut face cu banii, în loc de această vacanță stupidă în Tenerife:

1. Să investim în dantura lui Liviu.
2. Să cumpărăm o mașină la mâna a doua.
3. Să ne mutăm din gaura în care locuim.
4. Să mergem în România, ca să pot să mă justific / să vorbesc cu mama pentru prima dată în nouăsprezece ani de zile.

– Sunt așa de fericit că facem asta, spune el. Va fi ca în vara când ne-am cunoscut.

O listă cu lucrurile care s-au schimbat de ultima dată când am văzut marea:

1. Pântecul mi se clatină și sânii mi s-au lăsat și nici chiar eu nu vreau să mă uit în oglindă.
2. Nu am speranțe, nici visuri, dar poate niște ambiții. Vreau doar să termin cu asta.
3. Mă simt ca o orfană.
4. Nu am o casă.

Lucruri care nu s-au schimbat:

1. Vreau să mă lase bărbaii în pace.

Nu am timp să mă gândesc la nimic altceva pentru că se întâmplă ceva chiar acum. Avionul alunecă foarte repede și acum face o smucitură, iar stomacul meu se întoarce cu fundul în sus și cred că vrea să-și ia zborul întocmai ca avionul. Simt mâna lui Liviu pe mâna mea ca pe un limax uriaș care amenință să o înghită. Când ne vom uita din nou data viitoare unul la golițiunea celuilalt va fi foarte greu să fugim de noi înșine. Aș vrea să nu fi făcut niciodată zborul acesta. Dar mi-am pregătit câteva scuturi:

1. Un teanc de cărți pentru bazin.
2. Două perechi de ochelari de soare foarte, foarte negri, ca să-l facă să creadă că dorm pe plajă, în timp ce mă voi uita la cer întrebându-mă dacă Dumnezeu mă

va ierta vreodată pentru ceea ce îi făcusem mamei mele.

3. O sticlă cu pastile de dormit, de luat foarte devreme după-amiază.

Ilustrate pentru mama mea

Ilustrata 1 – Un sat din Valea Frog-Green, cu un munte în spate. Pfronten, Algäu, Germania

Pfronten, 12 octombrie 1998

Hello (sau hallo), mamă,

Sper ca această ilustrată să te găsească bine. Cât de bine poate să se simtă cineva care locuiește într-o colivie și este în conflict permanent cu pisica (așa cum îmi spune mătușa Theresa). Dacă mă întrebi. Și eu sunt bine. Doctorii mă ajută în sfârșit să fac față răului pe care l-am făcut în viață. Poate că ilustrata mea te derutează – nu sunt în vacanță, sunt într-o stațiune de recuperare (precum cele la care mergeai pentru reumatismul de la genunchi), numai că aceasta este pentru nervi. După ce am divorțat de Liviu (vei fi mai mult decât fericită când vei afla această informație), am suferit ceea ce se poate numi puțin „o cădere nervoasă“. Astăzi se numește „depresie ușoară“.

Terapeutul meu, dr. Rielke, spune că este din cauza numeroaselor frustrări pe care le-am adunat în peste treizeci de ani – începând cu facultatea neterminată și terminând cu postul de „îngrijitor“ pe care l-am avut de când am fugit, adică am șters la fund doamne bătrâne. Și nu este nici o bucurie – cei mai mulți dintre „clienții mei“ mă privesc de sus pentru că sunt străină, în loc să-mi fie recunoscători.

Ilustrata 2 – O colibă de lemn pe o pășune verde de pe panta unui munte, înconjurată de oi. Pfronten, Allgäu, Germania

Pfronten, 12 octombrie 1998

Dar merg înainte din acest punct. Da, frustrările, spune doctorul, tensiunile din căsnicia mea cu Liviu (se pare că am avut nevoie de prea mult timp ca să-mi dau seama că nu ne potrivim. Dar știi cum este. Nu te gândești niciodată cu adevărat la divorț ca la o posibilitate, dacă crești cu mentalitățile românești stupide. Vreau să spun, uită-te la tata. Zău așa, de dragul lui, ar fi trebuit să fugă de tine mâncând pământul cu mult, cu foarte mult timp în urmă. Poate că ar mai fi încă în viață dacă ar fi făcut-o). Da, tensiunile, și a fost și foarte multă vinovăție pe care am simțit-o față de tine (deși, zău așa, mamă, cine își denunță propriul copil la Securitate? Cine? Cine?)

După cum spune dr. Rielke, am fost nu numai deprimată, ci am dovedit întotdeauna o comportare obsesivă (fac tot timpul liste în cap și intru în panică dacă nu le îndeplinesc pe toate. Dar știi cum sunt eu – îmi place să am lucrurile organizate).

Dar nu acesta este rostul ilustratei. Dr. Rielke m-a încurajat să mă împac cu trecutul și să-mi îngădui să recunosc că am greșit și că am greșit față de tine.

Ilustrata 3 – O floare de colț

Pfronten, 12 octombrie 1998

Așa că asta este.

Îmi pare rău.

Cu drag,

Alina

Vestitorul

*Sie haben eine neue Nachricht erhalten am 22 Oktober um 14 Uhr 10.*¹

„Bună, Alina, aici mătușa Theresa. Adam mi-a spus că ai sunat și ai vrut să vorbești cu mama ta. Am primit vederile de la tine. Iubito, ne-au mișcat până la lacrimi. Dar îmi pare rău că trebuie să-ți spun – nici nu știu cum...”

Suspină. Răsuflă zgomotos în receptor.

„Mă bucur așa de mult că ai vrut să vorbești cu mama ta, după toți acești ani. Ar fi fost atât de fericită, sunt sigură.”

Oftează.

„Ceea ce vreau să spun este că... Oh, cum pot să rostesc asta? Iubito, vederile tale au sosit prea târziu. A fost un accident cu pisica.”

*Sie haben keine weiteren neue Nachrichten.*²

„Ați primit un mesaj nou la ora 14.10, 22 octombrie“. (în limba germană în original) (n.a.)

„Nu aveți alte mesaje“. (în limba germană în original) (n.a.)

Glazură roz de caramel

Orașul meu natal este ca o melodie cântată într-o tonalitate greșită. Friptură de vită cu glazură de caramel roz. După douăzeci de ani este același și nu este. Trotuarele sunt pline de gropi în care se adună apa murdară. Nu le văd fundul, dar știu că am ieșit din adâncuri – nu pot merge pe aici cu tocuri. Nu știu cum fac ceilalți, aceste turme de adolescenți cu jachete strălucitoare și tocuri cui amețitoare. Pe stradă, mașini de culoare închisă, jaguar, audi, BMW, își afundă cu mare pompă roțile în gropile din asfalt. Farmaciile, magazinele, supermarketurile s-au schimbat. Existau modele frumoase, cu pietricele mici, albe în cimentul gri pe toate pardoselile. Comuniștii îl foloseau peste tot – în spitale, în magazine, în fabrici. Acum este prea multă lumină în toate magazinele, reflectată la infinit de gresia strălucitoare în culori vii. Mă mir că nu-i dor ochii.

Chiar și blocurile sunt vopsite în roșu, verde, galben, care îmi zgârie retina. Mă clatin și mă sperii în fața acestei cacofonii de culori și de lumină. Dacă ceva nu este colorat, este cel puțin acoperit cu plastic. Ca piața de legume. Acum este o hală acoperită cu un acoperiș de plastic transparent, dar cel puțin tarabele de metal sunt aceleași ca acum treizeci de ani. Femeile din spatele lor au suferit același proces de plastifiere. Femeile de vârstă mijlocie cu fuste drepte, până la genunchi, cu basmale cu modele înflorate, au început să poarte treninguri roz și portocalii. Vreau să cumpăr câteva vinete pentru mătușa Theresa, când o recunosc pe femeia care stă la coadă în spatele meu. Este Mariana, una dintre fostele colege profesoare. Se prefacă că se bucură că mă vede, în timp ce îmi examinează manichiura, coafura, rochia elegantă, ajustată pe talie. Toată înfățișarea ei arată de parcă ar fi avut o întâlnire nefericită cu un înălțitor. Îmi spune că vestea fugii mele din țară fusese un șoc. Că nu se așteptase niciodată la asta. Că eram exact contrariul unei persoane îndrăznețe. Că nu se așteptase niciodată să reușesc. „O curățătorie? Măi, măi!” Îmi spune că se bucură pentru mine. Poate că aveam asta în mine – îi surprinsesem pe toți în chestiunea aceea cu revista de contrabandă, nu-i așa? „Oamenii se schimbă, nu-i așa?”

„Chiar se schimbă?”, întreb. „Mă pârai tot timpul. Asta nu se va schimba

niciodată, nu-i așa?“ Este o împuşcătură la nimereală, dar femeia închide gura cu un clic abia auzibil şi dispare, ca un gândac care se repede să ajungă sub chiuvetă când aprinzi lumina. Rămân pe loc, cu picioarele lipite de pământ, aruncând o umbră înaltă peste toate culorile ţipătoare care mă înconjoară.

O cutie de lemn

Cocoțată pe marginea fotoliului, mătușa Theresa arată ca o bătrână pasăre de pradă. Un șoim bătrân. Spatele i s-a gheboșat și picioarele i s-au curbat – osteoporoza este necruțătoare. Vârfurile degetelor de la picioare abia dacă ating podeaua lustruită. Dar ceea ce mă tulbură cel mai mult este fața ei, ridurile ca nișe brazde adânci din scoarța pământului pe care le văzusem în ziua când m-a dus cu mașina la țară. Și mă mai tulbură și cât de slabă este: coapsele ei rotunde, botticelliene, s-au micșorat, s-a uscat cu totul ca o stafidă. Mă întreb ce anume o secătuiește. Mă întreb dacă este vechiul fatalism românesc, care îi face pe oamenii abia trecuți de 60 de ani să-și organizeze înmormântarea; este și un fel de modestie, nu vrei să-i mai împovărezi pe cei care continuă să trăiască. Mă întreb dacă este din cauza dorinței ei de a ocupa o cutie de lemn mai mică atunci când va veni timpul.

Mătușa Theresa și cu mine am căzut foarte jos. Cândva ne mișcam în cercurile înalte ale spiritelor înrudite. Acum conversația noastră are strălucirea de plastic a falsurilor pe care le poartă toată lumea în această țară.

Acum, conversația noastră începe bine, când spune:

– Ar fi trebuit să suni mai des, mi-a fost dor de tine.

– Ar fi trebuit, îi răspund.

Este sigurul moment de sinceritate dintre mine și mătușa mea, înainte să intrăm în adevăruri spuse pe jumătate, în reproșuri nerostite. Îi vorbesc despre firma de curățenie pe care am înființat-o când am plecat de la clinica de recuperare. Despre succesul ei, despre puterea pe care mi-o conferă. Dar nu-i spun că acum, când am trecut de 50 de ani, este pentru prima dată când dețin un oarecare control asupra vieții mele. Tristețea mea calmă așterne o pătură de tăcere între noi, până când mătușa Theresa spune:

– Nu contează. Dă-mi voie să-ți înapoiez cerceii bunicii tale.

- Păstrează-i, îi spun. Nu-mi amintesc nici un moment în care să le fi simțit lipsa. Și apoi, după ce voi muri, nu va avea cine să-i ia.
- Am să-i dau nepoatei mele, spune mătușa Theresa.
- Cred că o să-i stea foarte bine, spun eu, deși nu o cunosc pe nepoata ei și nici nu doresc.
- Tu ești frumoasă, spune ea. Ești mult mai matură.
- Recomand divorțul oricând în locul botoxului și al altor tratamente de frumusețe costisitoare, chicotesc. Mă simt cu douăzeci de ani mai tânără.

Într-un fel, este adevărat; trăiesc singură, recurg la serviciile unei agenții care aranjează întâlniri – nu asta mi-am imaginat că voi face la 55 de ani. Dar acestea sunt lucruri pe care nu i le pot spune mătușii, nu acum, după ce am crescut în cu totul altă direcție, un copăcel românesc deformat de forțele Occidentului. În curând nici nu voi mai avea nevoie de rădăcini. Mai este o ofrandă pe care trebuie să o aduc trecutului meu, încă o lumânare pe care trebuie să o aprind pe un anumit mormânt.

- Unde ai îngropat-o pe mama? întreb.

Mătușa Theresa oftează. Își freacă degetele unul de altul – sună ca glaspapirul. Se ridică de pe fotoliu, începe să umble la vitrină. Atunci observ că toate paharele sunt întoarse cu fundul în sus, ca atunci când chemase din greșeală strigoiul, acel spirit tulburat, însetat de sânge. Scoate o cutie de stejar pe capacul căreia sunt încrustate frunze de stejar, răsucite împreună ca un fus. Își pune mâna zbârcită pe el.

- Alina, trebuie să-ți fac o mărturisire. Am mințit.

Mătușa Theresa deschide cutia.

Mulțumiri

Doresc să încep mulțumirile cu oamenii fără de care ar fi fost imposibil să încep această carte: soțul meu, Silviu, și mama mea, Claudia. Silviu, mulțumesc pentru sprijinul infinit acordat scrisului meu, pentru că ai crezut că am un dram de talent. Mamă, mulțumesc pentru tot ajutorul pe care mi l-ai dat la documentare și pentru că te-ai bucurat de fiecare relatare a mea. Mulțumesc mult și fratelui meu, Cosmin, pentru că a citit și a aplaudat toate povestirile pe care le-am scris. Ca scriitor, sprijinul familiei contează enorm, ori de câte ori bătălia cu munții de respingere este în toi sau când ai nevoie de cineva să stea cu copilul când trebuie să faci niște corecturi rapide (mulțumesc, mamă; mulțumesc, Dionisa).

Un „mulțumesc“ din toată inima întregii echipe de la Fairlight Books: Louise, Urška, Gabriele., Lindsey, Mo, Rebecca și Emma pentru entuziasmul și iubirea voastră molipsitoare cu care ați tratat manuscrisul meu. Ca scriitoare, este o bucurie să lucrezi cu o echipă atât de devotată, de profesionistă și de pasionată ca voi.

Mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc.

Un coș plin de „mulțumesc“ și inimioare pentru membrii grupului meu de autori, Flash Force 5, pentru sprijinul necontenit și ajutorul sincer, pentru sfaturile bune și pentru răbdare. Am învățat atât de mult de la voi, talentatele mele doamne: Christina Dalcher, Kayla Pongrac și Stephanie Hutton. Stephanie, mulțumiri deosebite pentru că ai crezut în această carte și pentru că ai fost umărul „literar“ pe care am plâns. Îți mulțumesc și ție, Gillian Walker, pentru feedbackul neprețuit pe care mi l-ai dat. Opinia ta îmi este întotdeauna deosebit de dragă și ador micile noastre conversații despre viața de scriitor.

Un „mulțumesc“ din toată inima redactorilor și editorilor care au crezut în fragmentele individuale ale romanului meu în episoade, pentru că le-au selectat și le-au publicat în revistele lor.

Acestea au fost publicate după cum urmează:

„Mere glazurate“ – Ambit, ianuarie 2018

„Fusta“ – Antologia National Flash Fiction Day, 2017

„Ca o muzică“ – Flash Frontier, februarie 2017; retipărit în Paper Swans Anthology Flash, I love You

„Prima noctis“ – Litro Online, #flashfridays, 15 septembrie 2017

„Sfârșierea“ – Chicago Literati, 2 decembrie 2016

„Oamenii de jos din familia noastră“ – The Airgonaut, mai 2017